

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
ДРУГА СЕДНИЦА
ДРУГОГ РЕДОВНОГ ЗАСЕДАЊА
Шести дан рада
2. новембар 2017. године

(Седница је почела у 10.05 часова. Председава Верољуб Арсић, потпредседник Народне скупштине.)

*
* *

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Поштоване даме и господо народни посланици, настављамо рад Друге седнице Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2017. години.

На основу службене евиденције о присутности народних посланика констатујем да седници присуствује 96 народних посланика.

Ради утврђивања броја народних посланика присутних у сали, молим народне посланике да убаце своје идентификационе картице у посланичке јединице електронског система за гласање.

Констатујем да је применом електронског система за гласање утврђено да је у сали присутно 89 народних посланика, односно да су присутна најмање 84 народна посланика и да имамо услове за рад.

Да ли неко од председника, односно овлашћених представника посланичких група жели да затражи обавештење или објашњење у складу са чланом 287. Пословника?

Реч има народни посланик Војислав Шешељ.

ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ: Упућујем питање министру иностраних послова Ивици Дачићу и председнику Владе Републике Србије Ани Брнабић: зашто Министарство иностраних послова, односно Влада Србије није по хитном поступку отказала гостопримство украјинском амбасадору у Београду Олександру Александровичу након његових тешких антисрпских изјава које је дао БИРН-у?

Шта је рекао, замислите, Олександр Александрович? Име му на новокомпонованом украјинском језику, а презиме на руском језику.

Олександр Александрович је рекао да Русија обучава српске најамнике да убијају Украјинце.

Нема никаквих најамника у Русији, у руским земљама и они не убијају Украјинце. У руској Доњецкој области боре се српски добровољци, на српској земљи. То је покрајина Славеносербија, коју је још у 18. веку, половином 18. века, формирала руска царица Јелисавета Петровна. Има још једна српска земља која је под окупацијом украјинских нациста – то је Нова Србија или Новаја Србија, на простору данашње Кировске области.

Затим, каже да је Русија користила српске екстремисте да изведу државни удар у Црној Гори. Страшна лаж, подвала црногорског мафијашког режима Мила Ђукановића који је похапсио групу Срба под лажним оптужбама и сада им суди у намонтираном процесу у Подгорици.

Каже да Русија охрабрује српски сепаратизам у Републици Српској како би дестабилизovala БиХ. Русија помаже опстанку Републике Српске, који је угрожен од стране западних сила.

Каже даље Александрович да Русија користи српски фактор да дестабилизује Македонију. На који то начин српски фактор дестабилизује Македонију? Има ли ико иједан аргумент за тако нешто? Србија жели стабилност Македоније. За нас је од виталног интереса стабилност Македоније, а тамо западне силе мешетаре, доводе сопствене гарнитуре како би довеле до поделе Македоније на македонски и албански део.

Каже још да Русија има активну улогу у окретању косовских Срба против косовских Албанаца. Чујте ово, окретање косовских Срба против косовских Албанаца! Ону шачицу Срба која је још остала, прогоњену, унесрећену, сада Русија окреће против косовских Албанаца.

Даље, продаје своје авионе Србији како би створила тензије са Хрватском. Што се Хрватска до зуба наоружава, што је од Американаца добила хеликоптере „апаче“, што је добила лансирне рампе за ракете земља–земља домета 300 км, то ником ништа.

Каже још да Путин не мари за Србију већ је само користи за уништење Европе.

После таквих изјава Олександр Александрович нема шта да тражи у Београду. Он говори усред Београда, износећи најгоре увреде и клевете против српског народа, и Србија то толерише.

Постоји једна народна пословица у српском народу, вуковским речником речено: „Бој се овна, бој се говна; кад ћу живети?“ Хајде, разумем што се Влада боји овна, у овом случају оног Скота, америчког амбасадора, који има бујне рокове, симбол за огромно и тешко наоружање, али зашто Србија да се боји говнета попут Олександра Александровича? Њега бар може по хитном поступку да експедује са своје територије.

Крајње је време да се да пример другим амбасадорима да се не може вечито са Србијом на тај начин.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Мариника Тепић.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем.

Некако у истом тону, али забринута за безбедност наше државе, Републике Србије. Дошла сам до информација које сматрам изузетно значајним и стога их упућујем министру унутрашњих послова Небојши Стефановићу, директору БИА Братиславу Гашићу, директору Канцеларије за КиМ Марку Ђурићу, старешини ВБА и председници Владе Ани Брнабић. За све важе иста питања која ћу поставити.

Наиме, каквим информацијама располажу о боравку Џима Даусона у Србији, између осталог и у мом Панчеву, како се може и доказати, како је и сам у једном тренутку објавио? Џим Даусон, иначе Шкотланђанин, у свету је познати фашиста, мобилизатор милитантних група људи, неко ко се ангажовао и у кампањи Доналда Трампа мобилишући радикалне десничаре, човек који наоружава своје тимове, екипе и присталице и нарочито се као фашиста бори против основних људских права, женских људских права, муслимана, ЛГБТ заједнице, избеглица, миграната итд., коме је због проблема које је изазивао у Мађарској тамо улаз забрањен, а потом и у Грчкој, на захтев и апел такође Мађарске.

С обзиром на то да постоје јасни докази да је ове године, у периоду мај–јун, Џим Даусон (*James Jim Dowson*) боравио у Србији, о чему сведоче његове фотографије са Авале, из београдског манастира Раковица, и то сасвим јасно, моје следеће питање је – какве су мере МУП-а, БИА, ВБА и надлежних органа ове државе биле и шта су предузели тим поводом? Или ћутањем о овим, за мене језивим, информацијама власт прикрива, штавише, штити Џима Даусона и његове присталице у Републици Србији?

Даље, како је могуће да је оваква индивидуа нашла уточиште баш у Републици Србији и да овај фашиста уредно донира српским манастирима? Мада, фотографије донација које се јавно могу видети не садрже ни храну, нити лекове, нити хигијенске потрештине, већ више личе на дуге и краће цеви у облику оружја. Те фотографије постоје.

Тражим, такође, одговор на питање да ли је Џим Даусон још увек у Србији. Заправо, тражим да ми се доставе информације о евиденцији његовог боравка у Панчеву, Београду, Србији, на Косову и Метохији, када је и где био, долазио, одлазио, у ком периоду, од када до када. Желим прецизне одговоре на ова питања, дакле да се питају и цариници, и граничари, сви.

Наравно, уколико ми се не доставе одговори на ова питања у року од 15 дана, како то налаже Пословник, сматраћу да власт Републике Србије прикрива и штити Цима Даусона у Републици Србији, што значи да имамо огроман проблем са безбедношћу у држави.

Иначе, велики део активности и интересовања Цима Даусона овде тиче се Косова, при чему он сам, уз редовне пароле „Косово је Србија заувек“ и слично, објављује фотографије православних свештеника поред дугих цеви и потписује их као ратне свештенике.

У светлу тога, питам нарочито Марка Ђурића али и све поменуте државне надлежне функционере шта знају о најмање две донације овог фашисте српским манастирима на Косову и Метохији. Да ли су тзв. донације Цима Даусона на Косову ишле преко административних прелаза, као и он сам, или на неки други начин и неким другим путем?

Желим информације шта највиши функционери у нашој земљи знају о домаћинима Цима Даусона у Србији, који су га водили и по стрељанама, укључујући и моје Панчево, о чему сведоче заједничке фотографије. Лако их је видети и доказати ово о чему говорим.

Оно што ме додатно брине јесу информације које се могу наћи на интернет сајту „Ред змаја“, где су ти сарадници, домаћини Цима Даусона у Србији, у маскирним униформама и наоружани на фотографијама које објављују, које потписују текстом и кажу да учествују у обезбеђивању бугарско-турске границе од миграната и радикалних исламиста који, кажу, незаконито преко Бугарске и Србије улазе у Европу. Они сами пишу – у последње време је ухваћен одређен број припадника ИСИС-а. Шта је урађено са тим ухваћеним људима, шта је њима рађено, коме су предати? О чему се заправо овде ради?

Ово су озбиљна безбедносна питања, која би требало да забрину сваког у овој сали и сваког грађанина Републике Србије.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Поштовани народни посланици, пре него што наставимо рад дозволите ми да у ваше и своје име поздравим ученике и наставнике Основне школе „Руђер Бошковић“ и њихове госте, учеснике пројекта „Атина–Београд, историја и архитектура“, који тренутно прате део данашње седнице са галерије Велике сале.

Реч има народни посланик Мирослав Алексић.

Изволите.

МИРОСЛАВ АЛЕКСИЋ: Захваљујем, председавајући.

Због низа неистинитих података које смо чули од премијерке и министра приликом постављања питања последњег четвртка мораћу поново да поставим питање премијерки Ани Брнабић и министру за рад,

запошљавање, борачку и социјалну политику господину Зорану Ђорђевићу, везано за број незапослених лица у Србији. Чули смо разне податке о томе како је стопа незапослености смањена на 11,8%, да кроз пар година, тим темпом, вероватно нећемо имати више незапослених лица у Србији, али они који данас немају посла у Србији јако добро знају да то заправо није истина.

Постављам конкретно питање, да ми се одговори – колико је тачно 2012. године, у апсолутном износу, било незапослених лица на евиденцији Националне службе за запошљавање и колики је то тада био проценат? Колико је данас, закључано са 1. новембром, незапослених лица у Србији, у апсолутном броју, и колики је то проценат? Колико је тачно, у апсолутном износу, запослених било 2012. године, а колико их је данас и који је то проценат?

Све време слушамо неке манипулације, слушамо неистините статистичке податке о томе како смо у Србији дошли до 11,8% незапослености. Премијерка је овде у овој сали рекла да смо 2012. године имали 790.000 незапослених лица, да данас имамо 620.000, да је то тада било 26%, а данас је 11,8% стопа незапослености. Просто ме занима да ли овде неко од нас зна боље или лошије математику или она има неке друге методологије по којима се проценат смањује а да се не запошљавају људи у Србији.

Да не говорим о томе да је од тих 100.000 или 150.000 које данас немамо на евиденцији Службе за запошљавање вероватно половина отишла из Србије. Другу половину сте скинули са евиденције за запошљавање јер се не јављају редовно, јер немају за шта да се јављају. Када се неко не јави дуже од три месеца Националној служби за запошљавање, он се аутоматски брише. Наравно, има и оних који данас нису међу живима, а тражили су посао преко Националне службе за запошљавање.

Друго питање које желим да поставим такође премијеру Владе Републике Србије и министру финансија јесте о расподели средстава из буџетске резерве Републике Србије.

Ових дана видимо да се, попут Деда Мраза, неким градовима и општинама деле средства. На првом месту је Београд, који је добио 110 милиона динара, Зајечар 380 милиона динара, да не говорим о 2016. години када је Ниш добио 260, Крагујевац 220, Нови Сад 190, Јагодина итд. Овде, у овом дому, узели сте градовима и општинама новац новим Законом о финансирању локалних самоуправа, а онда тај вишак средстава распоређујете како и где вама одговара, и то по правилу оним локалним властима које нису у стању и нису способне да саме обављају своје послове,

па онда кажете – због мањег прилива средстава Граду Београду даћемо 110.000.000 динара.

Зашто би грађани Пирота, Параћина или неког другог града, којима сте узели новац, то финансирали? Те општине су данас приморане да уводе нове парафискалне намете, да повећавају таксе како би надоместиле рупу у буџету коју сте им ви направили да бисте додатно централизовали државу и приходе. Уместо да се ради на децентрализацији и оживљавању свих делова Србије, ви константно централизујете Србију и узимате паре на једно место, а онда, по политичком нахођењу и у циљу кампање, та средства расподељујете онако како ви мислите да треба.

Онда не треба да чуди грађане када Влада дели милионе из текуће резерве, као што сте, рецимо, Рејфу Фајнсу дали 62.000.000 за снимање филма; министру Вулину 400.000.000 из резерве, за Министарство одбране – значајан део тих средстава он је утрошио за куповину ратан гарнитура, 12 телевизора, 30 кристалних пепељара, електричне роштиље, 30 бадемантила итд., за опремање центра у Карађорђеву, да би могао да оде да се одмара, вероватно са својим политичким саборцима. То је, господо, начин на који систематски урушавате систем ове државе, урушавате државу а последице ће сносити Србија и њени грађани.

Зато постављам питање, да ми се достави тачан одговор – коме су све додељена средства од општина, и у коликом износу, у претходних девет месеци 2017. године?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Ђорђе Вукадиновић.

ЂОРЂЕ ВУКАДИНОВИЋ: Захваљујем.

Морам да кажем да, за разлику од неких колега, немам лоше искуство са одговорима већине државних функционера којима сам упутио питање. Некад су ти одговори информативнији, некада су садржајнији, некада су мало празнији, формалнији, али углавном сви стижу. У том смислу, апелујем на колеге из власти и опозиције да не злоупотребљавамо ову институцију ради неких атрактивних беседа. Ово данас су била смислена, сувисла и важна питања.

Сећам се, вероватно и старији међу гледаоцима и овде у сали знају, како су некад у једнопартијској скупштини страховали државни функционери од питања, рецимо, господина Батрића Јовановића, како је било важно и како су се пратила та питања и одговори на њих, тако да молим да сачувамо ову институцију од дневнополитичке инструментализације. Наравно да су нека питања пријатнија и важнија, нека можда мање, али сва треба да буду важна и релевантна.

Постоји један изузетак код тога, а то је једна адреса са које никако да стигне одговор. То је адреса председника односно председништва Републике, којег сам питао, у вези са изјавом коју је дао 26. септембра у „Упитнику“, где је на непримерен начин поменута могућност добијања столице у УН за Косово. Рекао сам, можда је то омашка, можда је то нека формулација трапава, зато сам тражио разјашњење. С друге стране, неколико дана касније, 5. октобра, министар спољних послова господин Ивица Дачић рекао је да не долази у обзир никаква столица.

(Председавајући: Колега Вукадиновићу, да ли хоћете да поставите питање?)

Наравно.

Господин Ивица Дачић је рекао да не долази у обзир столица за Косово у УН и да може, евентуално, да добије само хоклицу или шамлицу. Тај израз је употребио.

Пошто је спољна политика јединствена и води је Влада Србије, преко Министарства спољних послова, ја од Министарства спољних послова и од председништва још једном захтевам разјашњење и одговор на питање – да ли, под било којим условима, постоји могућност да Косово добије или да Србија прихвати столицу у УН за Косово? Мислим да би то било апсолутно неприхватљиво и страшно, без обзира на образложење.

Понављам да је формулација господина председника била да Косово неће ући у УН, осим ако ми не будемо нечим задовољни. Шта је то што може задовољити, са наводницима или без наводника, Србију и господина Вучића да прихвати столицу за Косово у УН?

Нека ми кажу да је то омашка, нека кажу да је политика Србије оно што се званично каже да јесте и ја ћу у том погледу бити задовољан. Значи, Министарство спољних послова и председништво Републике.

Моје друго питање, и последње, иде на адресу Министарства унутрашњих послова. Молим господина министра и шефа БИА да јасно и гласно одговоре овде, писмено или на неки други начин, да ли постоје неки паралелни, тајни или приватни прислушни центри у Србији. Друго, да ли се прате, на директан или индиректан начин, или прислушкују разговори народних посланика и лидера опозиције?

Дакле, за мене је важно да имам званичан одговор, са званичне адресе, па ћемо после да видимо шта ћемо са тим податком и тим сазнањем. Постоје различите шпекулације, надам се да су нетачне, надам се да су гласине, али управо због тога, поштујући овај дом и институцију посланичког питања, желим јасан и гласан одговор на то питање. Понављам и наглашавам – да ли постоје паралелни или приватни прислушни центри, по сазнањима МУП-а, односно надлежних безбедносних агенција, изван

система безбедносних агенција, или не постоје? И друго, и последње – да ли се под неким, било којим, изговором или оправдањем прате или прислушкују разговори народних посланика и лидера опозиције? Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Наташа Мићић.

Изволите.

НАТАША МИЋИЋ: Постављам питање председнику Републике и председници Владе, као и формално најодговорнијим појединцима за будућност ове земље. Најједноставније речено, питање гласи – зашто се једно говори, прича се о модернизацији, о ЕУ као приоритету; друго ради, води се ретроградна политика, релативизација прошлости, чак рехабилитација ратних злочина, а можда чак треће мисли?

Ево, само у претходних неколико дана све изјаве председника Републике и председнице Владе заправо воде ка томе да указују на светску неправду према Србији и Србима. Ту пре свега мислим на изјаву председнице Владе како Хашки трибунал није објективан, како није допринео помирењу, као да је Хашки трибунал уопште позван, као да му је улога да ради помирење...

Молим вас, господине председавајући, да ли можете да радите свој посао и да господина Војислава Шешеља спречите, да можемо... Да ли је ово слободна земља, да ли могу овде да се постављају питања нормално? Молим вас да радите свој посао и да обратите пажњу шта се дешава у сали.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Мићић, радите ви свој посао и поставите питање.

НАТАША МИЋИЋ: Добро, али погледајте, не могу да говорим зато што он истовремено све време говори док ја причам, и још ме вређа.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Ја вас одлично чујем.

НАТАША МИЋИЋ: Дакле, настављам.

Председница Владе је критиковала Хашки трибунал и рекла да није допринео помирењу и да није објективан. Не знам шта то значи, да ли значи да хоћемо да изађемо из УН пошто је тај суд основао Савет безбедности Уједињених нација?

Друго, који је кредибилитет председнице Владе да критикује један такав међународни суд, а, с друге стране, наше правосуђе показује такве слабости да, рецимо, случај „Овчара“, већ четрнаест година није решен, између осталог, зато што нисмо могли да поставимо специјалног ратног тужиоца за ратне злочине? Да не помињем Штрпце, Сјеверин, злочине у миру. Већ дванаест-тринаест година имамо нерешен злочин, убиство два млада војника, у миру, усред Београда, на Топчидеру. Онда ми дајемо себи

неко право, неки кредибилитет да критикујемо неког другог, који је притом пред гашењем и истиче му мандат, мислим на тај Хашки трибунал.

Дакле, то указивање, као, на неку светску неправду према нама, према Србији... Друго, изјаве које буде лажну наду и очекивања – као што је, рецимо, како је држава Суринам опозвала признање независности Косова – мислим, шта се добија тиме? Просто, да ли на тај начин ми реализујемо потписани Бриселски споразум и да ли се на тај начин доприноси нормализацији односа између Београда и Приштине? Наравно да не.

На крају, председник Републике је заоштрио реторику, нарочито према Западу, нарочито после сусрета са господином Брајаном Хојтом Јием. Рекао је да је морао да одговори за октаву снажније, мада се снага никад није мерила у октавама, мислим, рецимо, јачина звука децибелима на пример. Заиста је била непримерена реакција на такву једну изјаву, на изјаву Хојта Јиа који нас је упозорио да није добро да седимо на две столице. То се овде оценило као увреда, као претња, дочекано је на нож. Апсолутно мислим да то није било... Зар то није била прилика да председник Републике каже да је наш приоритет ЕУ?

(Председавајући: Приводите крају.)

На крају, врло су опасне, рецимо, ове изјаве шефа ...

(Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колегинице Мићић.

Реч има народни посланик Муамер Бачевац.

Изволите.

МУАМЕР БАЧЕВАЦ: Уважене колегинице и колеге народни посланици, уважено руководство, током прошлонедељне расправе о просветним законима, законима о образовању, било је речи о једној школи у Новом Пазару. Управо желим да обавестим министра просвете, да му поставим једно питање и упутим једну молбу. Наиме, верујем више из лоше намере него из неинформисаности, речене су лоше речи, лоше ствари о обнови једне школе у Новом Пазару. Реч је о централној школи у Новом Пазару, школи „Стефан Немања“. Истаћи ћу неколико чињеница које је објавила и Канцеларија за управљање јавним улагањима, која је надзирала, спроводила и расписивала набавку за обнову ове школе.

Пола милиона евра уложено је у реконструкцију ове школе, коју похађају 1.223 ђака и која је започела свој рад у новој, обновљеној и велелепној згради. Школа „Стефан Немања“ обновљена је од средстава Краљевине Норвешке, која је донирала 360.000, Републике Србије, која је донирала 70.000 и 70.000 је дао Град Нови Пазар. Ова школа била је заиста у катастрофалном стању, са равним кровом који је прокишњавао, влагом

која је руинирала зидове већине учионица и изузетно лошим стањем мокрих чворова. Од средстава које је обезбедио, практично, менаџмент школе, уз сарадњу са Градом Новим Пазаром, који је припремио сва документа, са једним врло виспреним менаџментом, са директором школе, завршена је у потпуности обнова ове школе.

Дакле, школа је данас, с обзиром на то да је у самом центру Новог Пазара, заиста понос просветне заједнице. Школа има потпуно обновљену фасаду, термо-фасаду, промењен начин грејања, греје се на био-масу, кров је потпуно реновиран, промењена је комплетна унутрашња инфраструктура; мислим на столове, табле. Данас та школа заиста изгледа бриљантно, на понос свих грађана Новог Пазара и на понос Министарства просвете. Желим да вам покажем како та школа изгледа споља; изабране су дивне боје и заиста приказује да се пуно ради на обнови школске инфраструктуре.

У Новом Пазару смо имали, то често напомињем, проблеме са идењем у три смене, са тим да ђаци иду у одељења која су пребукирана, преко тридесеторо их има. Ми управо решавамо ове проблеме. Ова влада у прошлом и овом мандату, уз помоћ Градске управе у Новом Пазару, направила је три нове школе, три дивне школе, обнавља постојеће школе, и то је за сваку похвалу.

Желим да замолим министра да се за директоре као што је директор ове школе, Един Дугопољац, који је за похвалу, који је својим радом успео да анимира и наставнике и родитеље да и сами помажу, раде, доприносе, установи некаква награда коју ће спроводити Министарство просвете као награду и похвалу виспреним, вредним, добрим, часним руководиоцима, као што је овај руководиоцац и многи руководиоци, директори школа, који раде у тешким условима, пре свега мотивисани алтруизмом и жељом да подижу образовање и комплетан статус ове земље. Да се похвале, да се награде, да се јавно истакну, то је нешто што је за ове људе јако битно и нешто што бих вас молио, господине министре, да установите и имате у виду. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Бранка Стаменковић.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Посланичка група Доста је било прво питање има за председницу Владе Ану Брнабић. Данас је 2. новембар, јуче је истекао рок који прописује Закон о буџетском систему да предлог буџета за наредну годину стигне у Народну скупштину. Тај рок је прописан тако да се посланицима остави бар месец дана да један тако велики документ проуче и имају довољно времена да амандманима предложе побољшање.

Моје питање гласи – зашто председница Владе Брнабић није послала предлог буџета за наредну годину у законом прописаном року? Када можемо коначно очекивати да то стигне у Скупштину? Хоће ли посланицима оставити довољно времена да један тако велики документ проуче и амандманима поправе?

Друго питање је за председника Републике Александра Вучића. Ово је тридесет први пут да му постављамо питања. На претходних тридесет постављених питања нисмо добили одговор иако је дужан да одговор пошаље Народној скупштини у року од петнаест дана.

Прво питање – зашто упорно крши закон и не одговара на питања на која је дужан да одговори? Друго питање – када има намеру да престане да крши Устав тако што ће поднети оставку на место председника Српске напредне странке јер је та функција у директној супротности са функцијом председника државе на коју су га грађани изабрали да је обавља? Такође, питање – да ли коалиција коју је направио на Косову и Метохији са Рамушем Харадинајем у ствари представља увод у избацивање преамбуле о Косову и Метохији из нашег Устава?

Трећи сет питања је за председницу Народне скупштине Мају Гојковић. Њој смо досад у двадесет три наврата постављали питања и нисмо добили одговоре. Ово је двадесет четврти пут да јој постављамо питање, на која је дужна да одговори у року од петнаест дана.

Прво питање – зашто крши закон и не одговара у прописаном року од петнаест дана? Друго питање – зашто је дозволила да Влада Републике Србије не пошаље закон о буџету у Народну скупштину у законом прописаном року? Подсећам председницу Гојковић да Народна скупштина има контролну функцију извршне власти.

Наш је посао да контролишемо рад извршне власти. Ако Влада крши Закон о буџетском систему, наш је посао да Владу на то упозоримо. Да ли је председавајућа Гојковић упозорила Владу да је прекршила рок? Када ће коначно закон о буџету за наредну годину стићи у Народну скупштину?

Такође питања за председницу Гојковић – када ће коначно почети да води ову скупштину у складу са Пословником? Када ће, на пример, почети да одржава редовне састанке Колегијума? Ми смо за ових годину и по дана имали једва два састанка Колегијума. Ако желимо да ова скупштина функционише како треба, онда су састанци Колегијума неопходни. Сви претходни сазиви Народне скупштине, које она није водила него их је водио неко други, имали су редовне састанке Колегијума.

Следеће питање – када ћемо коначно добити годишњи план рада Народне скупштине, пошто годину и по дана радимо стихијски, по хитном

поступку, преко ноћи, немајући довољно времена да проучимо законске предлоге, немајући довољно времена да поднесемо квалитетне амандмане, јер се намерно не оставља простор посланицима да раде свој посао? Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем.

Народна посланица, потпредседнице Арсић. Молим вас, женског сам рода, молим вас да ми се обраћате у роду који томе одговара.

Питање упућујем на неколико адреса, а међу њима су и премијерка Ана Брнабић, министар финансија Душан Вујовић, министар државне управе и локалне самоуправе Бранко Ружић и градоначелник Новог Сада Милош Вучевић, а све у вези с једним озбиљним финансијским проблемом који је задесио Град Нови Сад. О томе су јуче извештавали неки медији.

Ради се о томе да су против Града Новог Сада његови грађани поднели више од 340 тужби због тога што је наш градоначелник, у свом заносу да буде исти, вероватно, као колеге из Београда, без мере, плана, границе, у нашем случају мимо закона, почео да раскопава, прекопава, асфалтира, бетонира и руши све пред собом. Мала невоља је настала у томе што је неким грађанима направио улицу тамо где се налазе њихова дворишта, а да претходно није спроведен поступак експропријације.

Сада ти грађани, најмање њих 340 засад, туже Град Нови Сад и потражују одштету у вредности од две милијарде динара, што је озбиљан ударац на буџет било ког града, па и Новог Сада, који је некада важио за град који има највећи буџет у односу на број становника.

Таквих парница засад има 340, као што сам рекла. Потражује се 1,4 милијарде динара и још око 30.000 евра. У више од 75 предмета већ су донете пресуде. Град се на неке жалио, неке су већ правоснажне. У сваком случају, ако су неке донете, можемо претпоставити да ће у свим случајевима, пошто су сви исти, пресуде бити донете у корист грађана.

Моје питање свима које сам навела јесте – одакле Град Нови Сад мисли да исплати те две милијарде динара свим тим грађанима који потражују одштету зато што им је градоначелник из неког разлога асфалтирао двориште? А пре тога је суспендован Закон о експропријацији према којем је требало те делове дворишта кроз које ће проћи улица откупити од њих и дати надокнаду, па ви онда правите улицу, а не да по ноћи у нечијој приватној имовини правите улицу.

Оно што је можда најгоре од свега јесте бахато понашање градоначелника, који вређа те грађане, исмева их, и још каже да је скандалозно што су тужили Град зато што им неко асфалтира улицу.

Једино што је скандалозно у овој ствари јесте бахатост Милоша Вучевића, јер не жале се грађани због тога што им неко асфалтира улицу, него због тога што је неко направио улицу на њиховој приватној имовини мимо закона, супротно Закону о експропријацији и без икаквог права да тако нешто учини.

Питање Милошу Вучевићу је – која ће градска давања умањити и те паре наменити да плати овај свој пропуст?

Питање Бранку Ружићу и Душану Вујовићу јесте – да ли планирају да Новом Саду обезбеде некакву додатну помоћ с обзиром на то да су две милијарде динара изузетно велики износ?

Вама је, потпредседниче Арсићу, можда познато да Нови Сад има још неколико тужби са којима се суочава, у вредности од шест милијарди динара, из времена када је Маја Гојковић била градоначелница Новог Сада, о чему постоји правоснажна пресуда Врховног касационог суда. Новом Саду је већ четиристо милиона динара скинуто са рачуна по једној од тих тужби у укупној вредности од шест милијарди динара. Врховни касациони суд је том приликом утврдио, цитирам, „да је одговорност оба уговорника, односно Маје Гојковић и Илије Девића, за насталу штету једнака и да су без сумње знали да уговарају недозвољену ствар“.

Моје питање Ани Брнабић је – колико ће грађане Новог Сада коштати бахатост и криминал функционера Српске напредне странке?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Јерков, проследићемо сва питања на све адресе. Само бих да вас обавестим да господин градоначелник Новог Сада нема обавезу да одговори на ваше питање зато што је по Уставу то локална самоуправа. Знате и сами, дуго сте посланик, да ми немамо надлежност у локалним самоуправама.

Да ли још неко од председника, односно овлашћених представника посланичких група жели реч?

Реч има народни посланик Миладин Шеварлић.

МИЛАДИН ШЕВАРЛИЋ: Захваљујем, господине потпредседниче.

Пре него што будем поставио питање желим да изразим захвалност министру пољопривреде Браниславу Недимовићу због тога што је уважио препоруке да најбољег студента генерације Пољопривредног факултета Универзитета у Београду са просечном оценом 10,00, Милицу Лазаревић, прими на приправнички стаж у трајању од шест месеци. Сматрам да би сваки министар требало да прими најбољег студента генерације барем на приправнички стаж, пре него што се одлучи да ли ће каријеру наставити на факултету или институту, да упозна и овај део државне управе. Мислим да је ово леп пример.

Друго, молим службу Народне скупштине да на сва посланичка питања која сам поставио у периоду од полагања заклетве до данас коначно добијем одговоре, односно да проследи интервенцију за одговоре онима којима су упућена.

Треће, упућујем заједничко питање и предлог председници и потпредседницима Народне скупштине и председницима посланичких група Народне скупштине, а повод је саопштење министра спољних послова да је Република Суринам поништила признање независности Косова из 2016. године, што заслужује достојну захвалност и овог законодавног дома. Тиме је Република Суринам постала друга држава која је поништила одлуку о признању независности Косова јер је, према мојим сазнањима, Сао Томе и Принципе 2013. године такође поништила одлуку о признању независности Косова, са образложењем да та одлука није усвојена на њиховој скупштини. Дакле, конкретно питање гласи – да ли ће и када Народна скупштина Републике Србије одржати посебно заседање да изрази захвалност руководству и народу Републике Суринам?

Друго питање, такође председнику, потпредседницима Скупштине и председницима посланичких група – да ли ће и када сазвати посебну, тематску седницу Народне скупштине о Аутономној Покрајини Косово и Метохија и на исту позвати председника Републике, све чланове Владе Републике Србије, председника и друге чланове Уставног суда?

Сматрам да је ово питање национално ургентно, имајући у виду следеће три чињенице: прво, дискусију и изјаве за новинаре народног посланика са Косова и Метохије Славише Ристића, који је указао на одређене неуставности у погледу полагања заклетве српских судија и тужилаца пред председником тзв. републике Косово; друго, неусвојени предлог резолуције о АП Косово и Метохија, коју су предложили Посланичка група Двери, народна посланица Санда Рашковић Ивић и Славиша Ристић и, нарочито треће, јучерашњу конференцију за новинаре СРС на којој је заменик председника Посланичке групе СРС поделио Уредбу о остваривању посебних права правосудних функционера и запослених у правосудним органима и Управи за извршење кривичних санкција са територије Косова и Метохије и текст заклетве коју су потписали судије и тужиоци српске националности пред председником самопроглашене тзв. републике Косово.

Треће питање упућујем председнику Владе и министру финансија – од које године и зашто Народној скупштини нису достављени на разматрање завршни рачуни Републике Србије? Обавезу достављања завршних рачуна имају чак и удружења од три члана, од којих један може

да буде малолетно лице, а ми не разматрамо завршни рачун Републике Србије која располаже буџетом од 1.200 милијарди.

Следеће питање такође постављам председнику Владе и министру финансија. Уколико је тачна изјава председника Владе да је у буџету Републике Србије за 2017. годину већ остварен суфицит од осамдесет милијарди динара – ја мислим да није остварен суфицит него је мањи мањак у буџету него што је био планиран, вероватно за толико – зашто се не укине Закон о привременом уређивању начина исплате пензија и не повећају субвенције за пољопривреду до износа прописаног законом?

Следеће питање постављам председнику Владе, министру финансија и министру пољопривреде. Молим да ми се доставе подаци за период од 2004. до 2017. године, по годинама, о планираним и утрошеним средствима за подстицаје пољопривреди и руралном развоју, у апсолутним износима и у процентима, у односу на прописане основице за обрачун средстава за предметне намене, односно тзв. аграрни буџет.

Следеће питање – да ли Влада и ресорна министарства, укључујући и Агенцију за реституцију као извршну агенцију, планирају реституцију задружне имовине која је од јула 1953. године до данас одузета без накнаде?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Приведите крају, колега Шеварлићу.

МИЛАДИН ШЕВАРЛИЋ: Ако дозволите, само још једно питање.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не можете више.

МИЛАДИН ШЕВАРЛИЋ: Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, прво питање – шта ће државни органи предузети поводом герилске насилне акције коју предузима једна парламентарна странка, ширећи насиље и нетрпељивост, па и у Народној скупштини? И, није везано само за напад на председницу Народне скупштине, зато што су до сада у својим политичким активностима малтретирани, што је јавности познато, четири жене, у ствари пет.

Наиме, 28. марта 2017. године секретара Општине Пећинци, жену, својим упадом малтретирала су три народна посланика, три одборника из Чачка и педесетак лица – чланова, симпатизера – укључујући једног малолетника од 12 година. Том приликом госпођа је имала стресну ситуацију, то пише у лекарском извештају, на послу, када је неколико људи упало у њену канцеларију: наводи да су викали, претили, узнемирена је,

има вртоглавицу, несвестицу, није губила свест, има осећај да јој срце лупа, убрзано ради, осећа стезање у грудима.

Јуче је речено да ја лажем. Овде су фотографије упада. И господин који је рекао јуче да лажем је на тој фотографији, посланик у Народној скупштини. Тренутно је присутан. Ту се јасно види упад те групе људи у Општину Пећинци, када је још једна жена била изложена насиљу. С тим у вези, моје питање је оправдано – шта ће државни органи предузети с обзиром на то да у Закону о политичким странкама пише да је забрањено ширење нетрпељивости, а камоли тог љотићевског насиља?

Друго моје питање везано је за Зорана Живковића. Шта ће ВБА, Министарство одбране, тужилаштво предузети поводом сазнања – ево ја им то сада поново говорим – да је 1999. године, за време агресије и убиства цивила, не само војних лица, Зоран Живковић проневерио милион и по марака из Министарства одбране преко фирме „Таргет“, наводно за набавку тенковске муниције која је због могућег копненог напада недостајала Војсци? Он се понудио да то купи у Русији, преко Бугарске. Из „Ју гарант банке“ исплаћено је 1.250.000 немачких марака и 100.000 долара, што је укупно 1.500.000 марака, које су нестале а муниција никада није набављена. Његово дело је тим теже јер је учињено за време агресије НАТО-а, када су убијени Милица Ракић и остали цивили, гађани аутобуси и шинобуси, да не набрајам све злочине.

Надаље, шта ће државни органи, тужилаштво и Министарство правде предузети против Вука Јеремића због његовог уговора са „Енергопројектом“, где је продао земљиште које је припадало држави Србији у иностранству и објекте за цену која је била нижа, утврђено је путем вештака, за 5,6 милиона евра?

Надаље, шта ће државни органи и тужилаштво предузети против Мирослава Алексића, Љубише Кнежевића, његове супруге и ћерке овог другог, који су основали Фонд за људске ресурсе, или тако нешто, невладину организацију, и из државе Србије за три године испумпали 54.726.976 динара? Наводно су неговали стара и немоћна лица, а у ствари грађани су потврдили –(они који су, наводно, ту акцију изводили – да никакве велике активности у том смислу није било.

Такође, питам шта ће државни органи предузети против Бориса Тадића и Вука Јеремића због тога што су, у циљу добијања избора, активно учествовали у изградњи дивље албанске државе Косово, како је они зову, зато што су, а Викиликс депеше потврђују, од амбасаде САД тражили да се независност Косова прогласи после избора Бориса Тадића, који је заклетву дао 15. фебруара, а независност је проглашена 17. фебруара. Њиховој жељи је удовољено. С тим у вези питам шта ће бити предузето. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Александар Марковић.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Уважени министри, поштовани представници Министарства, даме и господо народни посланици, моја данашња питања се односе на Министарство унутрашњих послова, то јест, упућена су Министарству унутрашњих послова, а настављају се на питања мог колеге Пекарског који је започео серију питања прошлог уторка, а односе се на афере бивше градске власти у Београду оличене пре свега у тајкуну Драгану Ђиласу и „жутом предузећу“, тј. Демократској странци.

Пошто је познат податак да су од 2013. године до данас ухапшена и процесуирана чак 44 сарадника Драгана Ђиласа, истовремено и функционера Демократске странке – да не буде забуне, ми имамо прецизно и поименце списак тих лица али немам довољно времена да их све читам – у чак осам различитих афера, у којима је Град Београд на директан начин оштећен за преко осам и по милиона евра, моје питање је: да ли ће неко из бивше градске власти, „жуте“ градске власти одговорати због тога што годинама нису тражили ефикасна средства обезбеђења у случају неплаћања накнаде за уређење градског грађевинског земљишта, тј. накнаде за уређење грађевинског земљишта у периоду од 2004. до 2011. године? Тиме су нам Ђилас и компанија оставили минус и дуг од око 280.000.000 евра, јер су дозволили, практично, да инвеститори на тај начин не плаћају накнаду за уређење грађевинског земљишта.

Да не буде забуне, није то сав дуг, то је део оног укупног дуга од преко милијарду евра, о чему смо причали на некој од претходних седница. Дакле, овде је у питању 280.000.000 евра. Основано се може сумњати – јер знамо с ким имамо посла – да је већи део тог новца завршио у џеповима управо оних који су то омогућили.

Наша градска власт, актуелна градска власт, власт Српске напредне странке прекинула је, наравно, овакву праксу и данас Град функционише на другачији начин. Данас се траже ефикасна средства обезбеђења у том случају, дакле хипотеке, банкарске гаранције и све остало с тим у вези. Зато данас Град функционише неупоредиво боље него у време тајкуна Ђиласа. Зато имамо више капиталних инвестиција, зато имамо више пројекта; имамо више градилишта, више обновљених школа, више изграђених вртића, више радних места ако хоћете. Зато наш мост кошта 40.000.000 евра, а њихов мост је коштао 160.000.000 евра, а у питању је исти мост, исте структуре, исте дужине, исте ширине. Зато што ми не узимамо скупе и прескупе кредите да бисмо купили ко зна какве трамваје, које после, узгред

буди речено, не можемо ни да користимо јер нису погодни за шине какве поседујемо. Сећате се те афере, било је муљања и око конкурсне документације и око техничких услова и око тога да је изабран скупљи понуђач и да је фактички прекршен Закон о јавним набавкама, а да су се трамваји распали одмах на почетку употребе.

У томе је разлика између нас и њих. Ми знамо да немамо осамдесет милиона евра за бацање. Ми знамо да нисмо у могућности да тек тако бацимо осамдесет милиона евра грађана Београда. Ми знамо колико је тешко зарадити тај новац да бисмо га тек тако бацили. Зато су нам буџетски приходи, приходи Града Београда, увећани и у константном су расту. Зато је буџет Града Београда и ове године већи за више од двеста милиона евра. Зато су и приходи од грађевинског земљишта које смо помињали већи. То је новац од кога после могу да се граде и школе, и болнице, и вртићи, и јавна површина, и зеленило, и паркови итд.

Још једном само за крај, једна сјајна вест о којој се протеклих дана у Скупштини није говорило, то је напредак Србије на светској Дуинг бизнис листи. Дакле, и ове године је Србија напредовала за четири позиције на светској Дуинг бизнис листи. То је још једна потврда да реформе које смо започели дају резултате.

Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Пошто се више нико не јавља за реч, настављамо рад.

Прелазимо на 1. тачку дневног реда – ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ (претрес у појединостима).

Обавештавам вас да су спречени да присуствују седници народни посланици Владимир Маринковић и Милован Дрецун.

Представници Владе су у међувремену дошли на седницу Народне скупштине, тако да настављамо са расправом.

На члан 14. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, амандман сам поднео у жељи да се подржи решење Владе; амандман и члан су, ја ћу то признати, веома слични. Разлог за то је, свакако, настојање Владе да поново добијемо оно што су ови уништили, да поново добијемо квалитетне мајсторе, а кроз мајсторе да добијемо и квалитетна предузећа.

Као неко ко је радио у ИМТ-у, могу да причам да је Београд имао, заједно ИМТ, „Змај“, „Минел“, „Рекорд“, ИМТ Раковица, „Икарбус“ итд.,

235.000 радника у производњи. То су били врхунски мајстори, већином занатлије, који су правили велики друштвени производ, а многи су радили у иностранству па су увећавали национални доходак.

Дакле, у жељи да помогнем Влади да поново имамо то кроз неколико година, морам рећи да ово, три-четири године уговори, што ови који ништа нису направили приговарају, да ће послодавци после тога убацити нову генерацију... То је моја жеља да убаце нову генерацију јер верујем да ће неки мајстори отићи у пензију, да ће своје знање пренети управо на ту следећу генерацију и да ће се број добрих мајстора сваке године увећавати, а тиме ће се увећавати и наш друштвени производ и национални доходак.

Они су рекли да је закон штетан. Није закон штетан, они су били штетни. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштовани потпредседниче Народне скупштине Републике Србије, овде се ради о уговору о дуалном образовању.

Морам да кажем да бивши режим није решио не само основне проблеме васпитања и средњег образовања, него ни обавезе школе у вези са реализацијом учења кроз рад и обавезе послодавца у вези са реализацијом учења кроз рад, као и план и програм учења кроз рад, што је имало за последицу слабу обученост наших ученика, а што је опет резултирало, везано за резултате економске политике у нас, и довело до ниске продуктивности.

Зато је овај закон о дуалном образовању прворазредни педагошки искорак, који је иницирао председник Републике Александар Вучић, а реализатор је наш министар Шарчевић, и један је од најбољих потеза у васпитању и образовању у последњих четрнаест година. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На назив изнад члана 15. и члан 15. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Тирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Миљисављевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Посланица, „потпредседнице Арсић“, замолила бих вас.

(Председавајући: Не бих хтео да вас називам писмом.)

Ако је свеједно, онда ћу ја вама говорити „потпредседнице“ па се онда, верујем, нећете љутити.

Дакле, ово је још један у низу чланова који дефинишу уговоре који се склапају у оквиру профила у којима се остварује дуално образовање, који су препуни обавеза за школу, за децу, за родитеље, за све који учествују у процесу образовања, осим за послодавце који овим предлогом закона добијају неограничену количину екстремно јефтине радне снаге.

Оно што упадљиво изостаје из свих ових уговора, и оних дефинисаних чланом 15. и члановима који следе, јесте било каква обавеза послодавца према ученицима који похађају дуално образовање. Када кажем било каква обавеза, мислим пре свега на обавезу да ученик, након што заврши образовање у фирми, остане запослен у тој фирми, што је кључна разлика између немачког модела, на који се тако радо позивате, и нашег модела. У немачком моделу, прво, ником живом не би пало на памет да ту децу плаћа испод минималца; друго, обавеза послодавца је да оно дете које је обучавао запосли након завршетка школовања. Једино то је дуално образовање. То се дете, дакле, за време школовања образује у фирми у којој ће наставити да ради, према потребама тог послодавца.

Ако образујемо децу за одређене послодавце, како ви нама овде говорите, зашто нема обавезе тих послодаваца да запосле ту децу? Или им та деца требају само да раде док се школују, а када престану да буду ученици, када треба да постану прави радници, онда послодавци одједном више немају потребе за њима.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Јелена Жарић Ковачевић.

Изволите.

ЈЕЛЕНА ЖАРИЋ КОВАЧЕВИЋ: Захваљујем, поштовани председавајући.

Поштовани министри са сарадницима, члан 15. говори о садржини уговора о дуалном образовању. Садржина уговора је нешто што ће бити предвиђено овим законом када он буде усвојен и нешто што никако не може да садржи ствари које су предвиђене у образложењу овог амандмана.

Наравно, ради се у учењу уз рад и о раду уз учење, тако да се теоријска настава практично спаја са практичном наставом, и ради се о оспособљавању ученика. Да ли ће ти ученици касније бити запослени код тих послодаваца или код неких других послодаваца, то у овом тренутку

није битно у расправи о овом амандману зато што ће свакако ти ученици бити оспособљени и више упошљиви него што су били до тада. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

На члан 15. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици заједно Вјерица Радета, Никола Савић и Зоран Красић, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић, Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Никола Савић.

НИКОЛА САВИЋ: Даме и господо народни посланици, господине министре, ово је још један од амандмана којим СРС изражава свој став према целокупном овом закону.

Члановима од 13. до 28. регулишу се уговори. Ако се то мало боље погледа, види се да се безмало сваки други члан односи на предмет уговора. Ако је нешто тако добро, ако је неки закон тако добар, као што ви тврдите овде и као што тврде посланици владајуће већине, зашто онда то нешто што је добро, успешно и квалитетно подупирати толиким бројем чланова закона који се односе на уговоре?

Ми сматрамо да су ови уговори неповољни за све уговорне стране: и за послодавца и за ученике. О ученицима су јуче готово цео дан говориле моје колеге, а што се тиче послодаваца, ја сам јуче навео један илустративан пример, где би буквално све требало да падне у воду, ваша концепција, уколико бисмо прихватили ово.

Сматрам да се овај закон пре свега доноси због неких странаца, због неке стране фирме која ће у наредном периоду доћи, јер буквално ниједна наша, домаћа фирма и ниједан наш, домаћи послодавац неће моћи ово да испуни. Послодавцу се намеће да учење кроз рад врши о свом трошку, што је, једноставно, супротно свакој логици. Он има свој интерес, а интерес је да остварује профит. Не може неко остваривати профит на тај начин што ће о свом трошку, бесплатно и плус уз друге материјалне трошкове неког обучавати. Таквих сигурно неће бити. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Мариника Тепић.

Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председавајући.

Имате још једну жену народну посланицу, није тешко запамтити.

Елем, амандман Нове странке и Клуба самосталних посланика на члан 15. закона о дуалном образовању гласи – брише се, као и амандмани

на све чланове овог закона, стога што сматрамо да је закон изузетно штетан и да га треба повући из процедуре, што ћемо чинити кроз наше апеле и током данашњег дана, господине министре, надајући се да ћете се охрабрити да учините оно за шта заправо знате да је исправна ствар. Али, кажем, немојте ни данас допустити да вам ласкају аплаузи већине, јер ви знате да је ово изузетно штетно за наше младе нараштаје и да законом о дуалном образовању заправо легализујете дечји рад као најјефтинију радну снагу у Републици Србији.

Још један доказ налази се управо у члану 15, као и у неколико чланова у овом делу закона који говоре о уговорима у дуалном образовању који се закључују између школе и послодаваца. Ви сте у члану који третира садржину уговора побројали све елементе које уговори треба да садрже, осим дефинисања тога да ти уговори треба да буду јавни, транспарентни, дакле, да на интернет сајту школе ови уговори између школе и послодаваца, а тичу се наше деце, буду јавно објављени.

То је примедба коју је упутила и означила и Агенција за борбу против корупције, коју ви нисте узели у обзир, нажалост. Немојте, молим вас, да кренете стопама председнице Владе, која толико промовише транспарентност а када јој се поставе незгодна питања каже – нећу да одговарам на та питања. Немојте то да радите. Дајте размислите још једном, ко год да предложи неки корективни амандман у овом правцу. Ови уговори који се тичу деце – побогу, господине министре – морају бити јавни, а не тајни.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Ана Стевановић.

Изволите.

АНА СТЕВАНОВИЋ: Захваљујем се, председавајући.

Такође народна посланица, морам да се придружим колегиницама које су малопре говориле.

Наш амандман што се тиче овог члана, као и на све остале чланове, гласи – брише се. Већ смо јуче говорили да сматрамо да је овај закон страховито штетан, да се не може доносити пре него што се уради коренита реформа целокупног образовног система, почев од предшколског образовања, преко основношколског, све до средњошколског.

И сами знамо да образовање, едукација више него било шта друго побољшава наше шансе за бољи живот. Ово, нажалост, није моја мисао, њу је изрекао Нелсон Мандела, чувени афрички политичар и филантроп, тако да вас молим да узмете и ту мисао приликом даљег разматрања овог закона.

Морамо да будемо свесни, већ смо јуче говорили о томе, а морам да поновим и данас, да образовање деце у огромној мери зависи од финансијског стања родитеља. Родитељи у Србији су страховито

сиромашни и не треба да дозволимо да деца испаштају, да деца буду жртве материјалног стања својих родитеља.

Како бисмо понудили једнаке шансе за сву децу, зато што сва деца треба да буду једнака и да имају једнаке шансе, апелујем на вас, министре, као и на целокупно Министарство, али и на осталу јавност, па чак и на народне посланике из позиције, да усвојимо амандмане који се тичу наших бесплатних уџбеника. Један такав акт, један такав поступак пружа једнаке шансе за сву децу.

Ми смо свели рачуницу да бесплатни уџбеници за сву децу, на пример, у Београду износе исто колико коштају јарболи и фонтане. Јарболи и фонтане су потпуно непотребни, а образовање наше деце је најважнија ствар на коју можемо да обратимо пажњу, коју можемо да побољшамо и коју, између осталог, морамо да побољшамо на сваки могући начин. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Мирослав Алексић.

МИРОСЛАВ АЛЕКСИЋ: Захваљујем, председавајући.

Поштовани господине министре, ми смо поднели амандман да се овај члан обрише зато што заправо разоткрива суштину и намеру усвајања једног оваквог закона, а то је да се Србија претвори у земљу јефтине радне снаге.

У овом члану сте побројали све оно чиме желите да заштитите послодавца на уштрб школе и на уштрб ђака. Нигде у обавезама у уговору који послодавац потписује са школом не стоји да ли ће он том ученику плаћати доприносе, да ли ће он имати сутрадан обезбеђен посао у тој фирми или не. Ви желите да практично пребаците терет школовања ђака на приватне послодавце, али сте ту заборавили једну другу ствар, или можда нисте, а то је да приватни послодавци за оне новце које дају запосленима желе рад и резултате, у циљу остваривања профита.

Према томе, ви на овај начин, оваквим уговором, чашћавате вероватно представнике крупног капитала које доводите у државу и дајете им 10.000 евра по запосленом раднику, да могу добити јефтину радну снагу у виду ђака који треба да се оспособљавају да сутрадан обављају, по правилу, најпростије послове у овим фирмама које се иначе баве најпростијом производњом.

Ви немате у Србији, нажалост, „Мубадалу“, која производи чипове, за коју сте обећали да ћете је довести у Србију још, чини ми се, 2012, 2013. године, већ имате фирме које плету каблове и обављају друге манипулативне, најпростије послове. Зато вам и треба таква радна снага.

Према томе, предлажем да се овај члан закона брише, зато што директно угрожава права ђака у Србији.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Милија Милетић.
Изволите.

МИЛИЈА МИЛЕТИЋ: Захваљујем се, уважени председавајући.

Уважени министре, ви сте предложили закон који је потребан нашим младима, нашој деци, да науче да раде и кроз рад да од тога могу сутра да живе.

Предлажем да се одбаци овај предложени амандман јер мислим да све што је добро неко жели да критикује; што се каже, тражи се длака у јајету. Одбацимо овај амандман, колеге посланици. Дајмо подршку младима, да науче да раде и држимо се оног „Ко ради, не боји се глади“ и не стидимо се тога, јер треба радити.

Као посланик Уједињене сељачке странке гласаћу против овог предложеног амандмана, а гласаћу за ваш закон јер мислим да је добар.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Драган Весовић.

Изволите.

ДРАГАН ВЕСОВИЋ: Хвала, господине председавајући.

Господине министре, члан 15 – Садржина уговора, под бројем 4) – обавеза послодавца да изводи учење кроз рад о сопственом трошку. То сам питао и у дискусији у начелу, када је била. Ово је, благо речено, мени чудно, не могу да разумем економски интерес послодавца да прими необученог радника, да му даје невезано колико новца, да му плаћа путне трошкове, и то је предвиђено, да му даје топли оброк и да, зато што је он необучен, мора једног обученог радника да да њему као инструктора да га обучава. Где је ту економски интерес послодавца? То су углавном приватне фирме или страни инвеститори, како год.

Ево, постављам питање, ако би мени неко у ординацију послао ученика средње школе да га обучавам, па зашто бих ја то радио о свом трошку, а да уз то не знам и немам сигурност, јер, наравно, не могу је имати, и ту се не љутим када се намеће обавеза послодавцу од стране опозиционих представника да треба да прими радника? Па ако он није способан или ако неадекватно заврши, он га не може примити.

Дакле, поводом ове тачке и онога што сам причао у начелу постоји код мене огроман, оправдан страх да ће се ту убацивати новац, не знам из којих извора, и да ће онда Привредна комора моћи да оствари своје интересе, пошто је она унија послодаваца, фаворизовањем појединих послодаваца и да ту може да буде језгро корупције.

Дакле, објасните ми како је могуће да послодавац, који је његов интерес... Ми причамо о томе да је ово капитализам, причамо да те фирме морају да имају интерес. Који је његов интерес ако он нема никакву

гаранцију? Или ће му, као што сам рекао у дискусији у начелу, новац на одређени начин дотирати држава или стране заинтересоване стране, попут ГИЗ-а, шест милиона евра, или Швајцарске привредне коморе, два милиона евра, па ће се на тај начин тај новац сливати у те џепове? Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има министар Младен Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Наравно да је основни интерес да добије обученог стручног радника, јер како ће да развија бизнис са нестручним и неуким радницима.

Када говоримо о немачком моделу, много пута сам рекао да нисмо преписали ни од Немаца, ни од Аустријанаца, ни од Швајцараца. И да хоћемо, не можемо. Ми имамо у структури много више малих и средњих предузећа и наш модел мора да се развија према тој основи. Чак је и председник Вучић једном приликом рекао, када су били представници швајцарске владе, да ће субвенције ићи ка малим и средњим предузећима.

Ми тек градимо модел, тако да је то нешто што ћемо свакако сагледати, шта ће наредне две године рећи. Имамо и велике компаније, али не у оном броју који захтева дуално образовање у класичном смислу речи. Отуда немамо могућност да за све друге, мала и средња предузећа, правимо модел обавезности и послодавца, и стажа и свега тога.

Видите само колико је спочитавања према добрим намерама, а замислите да је то тврдо тако ушло, вероватно бих ја био каменован овде до сада.

Када је у питању право деце на образовање, подсетио бих неке од посланика да ми имамо обухват преко 98% у основном образовању и више од 85% у средњем. Не знам шта додати томе. Да ли су сви добили право да се школују? Апсолутно јесу, и то никакве везе нема са сиромаштвом. Спремићу вам податке колико стипендија, кредита држава Србија даје, колико ученичких домова даје. И на томе ће се радити интензивно, тако да не видим... То је куцање на отворена врата. То је једна фраза која је недоказана, потпуно неоснована.

Када је у питању прича да Хрватска избегава, Хрватска се сада интересује за наш модел. Секретаријат *ERI SEE* за Југоисточну Европу и те како изучава оно што ми радимо овде у региону.

Иначе, Словенија није радила по немачком моделу, него по аустријском, а сада ради свој властити модел. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Миланка Јевтовић Вукојичић.

МИЛАНКА ЈЕВТОВИЋ ВУКОЈИЧИЋ: Захваљујем.

Трећи дан слушах доста неистина и чистих манипулација од појединих чланова појединих опозиционих партија. Или намерно манипулишу и стварају страх, пре свега код ученика и њихових родитеља, или заиста нису прочитали ни једну једину законску одредбу која се тиче Предлога закона о дуалном образовању.

Најпре морам да истакнем да апсолутно није тачно да није постигнута транспарентност ових уговора. Наиме, и школе и послодавци су у законској обавези да у року од осам дана од дана потписивања уговора доставе уговор Министарству за образовање, а послодавци су дужни да доставе уговор Привредној комори. Министарство образовања такође је у законској обавези, као и Привредна комора Србије, да све ове уговоре објави на својој званичној интернет страници.

Оно што се подмеће и ученицима и њиховим родитељима, то је да је у питању рад, односно да је у питању јефтина радна снага. Овде ни у ком случају није у питању јефтина радна снага, нити је у питању рад. Овде је у питању учење кроз рад, и то је оно што треба да допринесе додатном квалитету образовања и васпитања, односно додатном квалитету да се споји струка, да се споји теоријско и практично знање и да послодавци добију функционалну и квалитетну радну снагу.

Такође морам да истакнем да су послодавци у периоду од 2003. до 2012. године, управо зато што нису имали квалификовану радну снагу, за додатне обуке морали да потроше три и по милијарде евра, уместо да одмах добију квалификовану радну снагу која ће зарађивати у складу са својом стручношћу и способношћу.

Још једну ствар морам да кажем...

(Председавајући: Приводите крају, колегинице.)

Поштовани ученици, сваки ученик у земљи Србији има право на избор, има право да у складу са својим способностима и стручношћу изабере своје ...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колегинице Вукојичић.

Посланичка група СНС нема више времена за расправу у појединостима.

На члан 15. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Да ли неко жели реч?

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: На почетку, господине потпредседниче, да вам дам подршку око термина „посланик“. Вероватно неки нису учили – уџбеник Гаја Петровића „Логика“, из гимназије – значи, не каже се

„посланица“ него „посланик“. „Посланица“ се говори: „посланица апостола Павла Римљанима“, у том смислу се та реч може употребити.

Сада, дозволите да кажем о члану 15. Мислим да је он изванредно конципиран пошто се ради о обавезним елементима уговора о дуалном образовању. Влада је овде предложила четрнаест елемената, али су три битна од ових четрнаест, а то су: обавезе школе у вези са реализацијом учења уз рад и кроз рад, обавезе послодавца с друге стране, план и програм учења кроз рад итд.

Лажи су, господине министре, да се овим законом легализује најјефтинија радна снага, то су подвале опозиционих посланика. Ако се ради о учењу кроз рад и за рад, онда је обрнуто – ради се, дакле, о скупој радној снази, јер боље ће радити ученик који има одређену праксу и теорију, него онај који има само теорију.

Пошто је овај закон произашао из Закона о основама система, који смо донели, чији сте ви били иницијатор, а и реализатор, заиста могу рећи да је ово прворазредни педагошки искорак вас као министра просвете. Ви сте урадили у овом смислу више за годину дана него сви претходни министри у претходним владама, када се ради о реформи васпитања и образовања. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо, овде се ради о уговорном односу. Да ли, господине министре, радници могу да буду и послодавци? Наравно да могу. Ја ћу навести пример „Прве петолетке“, која је имала 16.000 радника. Када су узели да је воде ови усређитељи, упропастили су је. Ставили ташту ове нове наде Вука „Потомка“ Јеремића за заменика генералног директора. Фабрика пропадне, 16.000 запослених остане без посла. Данас они причају о јефтиној радној снази, а они су лустрирали раднике.

После лустрације, гле чуда, мајстори се удруже. Господине министре, удруже се мајстори, стругари, бравари, удруже се и закупе део погона, њих неколико стотина, мислим да се ради о седамсто. Ви то свакако боље знате од мене. И, за разлику од ових нових нада Вука „Потомка“ Јеремића, они раде позитивно. Да ли су они себи послодавци? Јесу. Да ли њима треба дуално образовање? Ташта им не треба. Ташта и њен фаворит и фаворит Вука „Потомка“ су показали своје, јер су упропастили 16.000 радних места. Да ли њима треба дуално образовање? Да, требају им наследници, требају им мајстори. Не да ради њих седамсто, већ, када образују нове, да ради хиљаду, две хиљаде, да пренесу своје знање на неку нову генерацију.

Зато ови уговорни односи могу да буду између мајстора и мајстора. Мајстори могу да буду и мајстори и послодавци. То се показало као ефектно и ефикасно, за разлику од ових разних усређитеља Вука Јеремића. Дакле, мајстори су мајстори и кад воде фирму. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На назив изнад члана 16. и члан 16. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Тирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Реч има народни посланик Балша Божовић.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем, господине Арсићу.

Дакле, члан 16. Имамо ситуацију у којој Привредна комора издаје потврду предузећима која могу да склапају уговор са школом у којој ће деца радити најтеже послове. Дакле, сами послодавци себи одређују да ли могу или не могу да склапају уговор са школом у којој ће деца радити. И онда ми кажете да је ово образовање за 21. век, у којем Привредна комора одлучује шта је интерес ученика.

Како можете да нас уверите у то да ће Привредна комора, која је састављена од послодаваца где ће та деца радити, више водити рачуна о деци а не о послодавцима од којих је Привредна комора сачињена? Кажете нам да ће они којима је интерес што већа зарада водити више рачуна о деци која ће радити у тим предузећима, него о самим предузећима. Дакле, власник предузећа, власник фирме сам себи даје дозволу да закључи уговор са школом. Хоћете да ми кажете да ће он више водити рачуна о деци која долазе код њега на тзв. праксу, односно на робовски рад, а не о свом профиту због којег је то предузеће и основано?

Ово је члан који треба избрисати, а овај закон је закон којег ће се сваки родитељ у Србији стидети зато што ће своје дете на крају приморати да дође у ситуацију да сам послодавац бира себе, склапа уговор са школом, како ћете по закону, како сте рекли, више водити рачуна о тој деци него о самом послодавцу. То је иронија, то је срамота, и то у овој Србији никада неће моћи да направи од нашег друштва праведно друштво. Никада нећемо моћи да објаснимо тој деци и њиховим родитељима шта заправо ви радите као Влада Републике Србије. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: На члан 16. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Вјерица Радета, Томислав Љубеновић и Зоран Красић, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка

Стаменковић, Љупка Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић и Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Бранка Стаменковић.

Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Као што је био случај са свим досадашњим амандманима и са свим будућим на овај предлог закона, наш амандман гласи – брише се. Ми чврсто стојимо при становишту да закон о дуалном образовању не треба доносити и да проблеме које он покушава да реши можемо да решимо на сасвим другачији начин.

Једно од образложења предлагача је да деца заврше средње стручне школе и немају практичан рад и да је то разлог што уводимо дуално. Молим вас, то може да се реши на потпуно други начин. Ми имамо средње стручне школе, довољно је да се постарамо да их реформишемо на такав начин да деца унутар њих имају праксу.

Оно што предлагач закона ради увођењем дуалног – пребацује одговорност за организацију образовнонаставног рада са државе на приватни сектор. Држава има задатак да организује образовни процес на свим нивоима образовања и не сме га пребацити на приватни сектор, јер, као што у овом предлогу закона видимо, постоји велика опасност да у том случају деца буду изложена ризику експлоатације, претварања у јефтину радну снагу и немају никакве гаранције да ће након завршетка тог дуалног, несрећног образовања уопште моћи да задрже посао на радном месту на коме су учила како да раде тај посао.

И у Финској имамо занатлије и стручне раднике. Они их не обучавају кроз дуално, него на неки други начин. Предлажем да се окренемо финском моделу и да се манемо немачког. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Зоран Живковић.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Начелно сте чули шта мислимо Нова странка, Клуб самосталних посланика и ја о овом закону. Ова расправа о амандманима је само прилика да се изнесу нови докази о бесмислености овог закона.

У члану 16. став 2. каже: „Приликом избора послодавца школа је у обавези да се руководи најбољим интересом ученика“. То звучи јако лепо и не значи ништа. Шта значи „најбољи интерес ученика“ – свих ученика заједно, појединачних ученика или једног јединог ученика?

Рецимо, узмимо један пример из живота Србије у последњих пет година. Имали смо две велике лажи, пардон, обећања, неки кажу да су то лажи: да ћемо направити, да ће ова власт направити фабрику чипова у Панчеву, инвеститор је „Мубадала“ и, друга, да ће се ФАП из Прибоја претворити у део великог концерна СИСУ из Финске. Сад замислите једног момка који хоће да упише средњу школу по дуалном образовању и у дилеми је да ли да иде за неко занимање које је везано за рачунаре, односно чипове, или за неко које је везано за производњу камиона. Шта ћемо са њим ако се деси, као што се десило, да нема ништа ни од једног ни од другог посла, а да су те фабрике потписале тзв. уговоре са Привредном комором?

Шта се дешава, министре, са тим момком? Он је постао специјалиста за једну област, на нивоу средње школе, рецимо, нешто везано за чипове и од те фабрике нема ништа. Шта он да ради сутра? Шта да ради после пет година? Да ли мора поново да иде у неку нову школу дуалног образовања или на неки курс или да бежи из земље? То је потпуно бесмислена ствар. Значи, нико вам не гарантује одрживост посла за који се то дете школује, а то је ризик за целу генерацију.

Значи, реформа средњег образовања је потпуно неопходна; треба да буде обавезно, треба да буде усмерено тако да се стичу знања неопходна за почетак рада на једном послу, а наравно да специјализација свуда у свету...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Томислав Љубеновић.

ТОМИСЛАВ ЉУБЕНОВИЋ: Хвала.

Посланичка група СРС поднела је амандман на члан 16. Предлога закона о дуалном образовању. Ми смо овим амандманом предложили да се члан 16, као и сви остали чланови Предлога закона, брише. То представља наш став о том закону и уопште о ономе што је дефинисано у члану 16, а односи се на закључивање уговора о дуалном образовању, тј. закључивање уговора између школе која би спроводила овакву врсту образовања и потенцијалног послодавца код кога би се обављао рад.

Наш генерални став према читавом овом закону је да нема услова, да немамо привредни амбијент, да нема капацитета у привреди. Свима је добро познато да су погони у новоотвореним фирмама тзв. иностраних инвеститора у Србији на одређено време, док трају субвенције које је држава Србија дала. Услови за рад код таквих послодаваца нису нешто чиме би се ико могао похвалити. Радници су углавном запослени на одређено време, са зарадама минималне цене рада или испод.

Сам концепт закона није добар и не представља начин за смањење броја незапослених. Зато смо предложили да се сви чланови овог предлога

закона избришу и да се одустане од његовог усвајања. Зато треба брисати и овај члан 16. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Крсто Јањушевић, повреда Пословника.

Изволите.

КРСТО ЈАЊУШЕВИЋ: Поштовани председавајући, уважени министре даме и господо народни посланици, члан 107, достојанство Народне скупштине.

Сматрам да је говорник пре пар минута грубо прекршио Пословник, тачније изнео неистине везано за ФАП из Прибоја, па ћу покушати да вам кажем, да би то било и доказано: дакле, ФАП је у УППР-у, идемо на редефинисање дужничкоповерилачких односа, чувамо правни субјективитет ФАП-а и настављамо производњу. ФАП је на корак од наменске индустрије.

ФАП је био на прагу да га преузме једна финска компанија, веома успешна. Када су Финци дошли у Прибој, прво што су тражили, нису ушли у ФАП, тражили су да обиђу Средњу техничку школу и са свим ђацима обавили разговоре. Нажалост, ти разговори нису успели, али никада није престало да се ради на грађењу ФАП-а на реалним основама.

Дакле, ми смо у Прибоју дали све, и ова влада, да се направи тада успешна финска компанија, а неко је дао све, и у томе успео, да направи успешну винску компанију. Ту је ваљда разлика ... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Јањушевићу.

(Крсто Јањушевић: Дозволите још само једну реченицу.)

Сматрам да није учињена повреда Пословника, члана 107.

Реч има народни посланик Бранка Стаменковић.

Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Повреда Пословника, члан 103. ст. 7. и 8. Претходни колега се јавио по Пословнику, а ушао је у реплику. Сад, сходно ставу 8. овог члана, председавајући би требало да Посланичкој групи СНС за казну одузме два минута која њихова посланичка група има за расправу. Ви то не можете учинити зато што су они потрошили све време које им је стајало на располагању. Ту видимо зашто се ово дешава, зашто се неко јавља по Пословнику, а онда прича нешто што везе са Пословником нема.

Стога предлажем, а позивам се на члан 109, и позивам вас, пошто не можете да одузмете два минута, да му уместо тога изрекнете опомену. Јер, члан 109. каже да се опомена изриче народном посланику, између осталог, ако другим поступцима нарушава ред на седници или поступа противно одредбама овог пословника, што је он и учинио.

Значи, очекујем од вас, председавајући, да, сходно члану 109. став 1. последња алинеја, изрекнете опомену и, што је још важније, да убудуће сваког прекинете када се јави по Пословнику а крене то да злоупотребљава и не прича по Пословнику него о нечем сасвим другом. Хвала унапред.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Стаменковић, нећу да изрекнем опомену колеги Јањушевићу зато што сам искључио микрофон када сам видео у ком правцу то иде. За разлику од неких других колега, он није јурио мене овде по сали и покушавао физички да се обрачуна са мном зато што му је микрофон искључен. Тада се добијају опомене.

Реч има народни посланик Мирослав Алексић.

МИРОСЛАВ АЛЕКСИЋ: Захваљујем.

Предлог нашег посланичког клуба је да се и члан 16. брише, из неколико разлога. Прво, зашто не стоји да школа закључује уговор барем са два послодавца, уколико их има на територији града или општине где се школа налази? Други разлог зашто треба обрисати овај члан јесте – шта ће радити школа, односно њени ђаци тамо где не постоји адекватан послодавац код кога би могли да похађају своје занимање? Да ли ће ићи у неки други град или другу општину или ћете експресно наћи и довести, као и до сада, неког странца кога ћете частити десетинама хиљада евра да експресно направи неку фабрику, а онда му дати и радну снагу која ће му радити по цени од 70% од минималне зараде, наравно, науштрб домаће привреде, науштрб образовања?

Да не говорим о томе да данас, што се тиче приватних послодаваца у Србији, говорим о нашим домаћим предузетницима, имате 39.600 блокираних привредних друштава, 30% више него прошле године. Зашто? Зато што не препознајете да у Србији треба развијати њих, да треба домаћу привреду развијати, са домаћим привредницима, него чашћавате странце. А и овај закон је заправо нешто што сте припремили да бисте и даље излазили у сусрет и били сервилни према странцима. Данас блокада домаћих привредника у Србији износи две и по милијарде. Овај закон нити ће помоћи образовању, нити домаћим привредницима, већ ће само ићи корак даље у стварању Србије као земље јефтине радне снаге, што ће нам бити, изгледа, једина предност, уколико наставите са оваквом економском политиком, у односу на земље из региона. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има министар Шарчевић.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Ево, поново да објаснимо ову категорију, 70% минималца: ако ученик ради два дана у недељи по шест сати, то је дванаест сати, а радна недеља је четрдесет сати; ако прими од 25.000 надокнаду као џепарац 70%, то је 17.800 или 17.300, тако негде. Не исплати се послодавцу ова методологија, онда би много скупље плаћао ученике да

они раде стварно, него се обучавају за рад. Ово је само добра намера да он те момке или девојке види, сними и задржи.

Нико не поставља питање овде да ли је послодавац неко ко има право на избор. Па јесте.

Поменуо је малопре посланик Ристичевић како је изгледало некада када је држава била менаџер. Рецимо, у раковичком басену, где сам радио добар део свог радног века, настао је и факултет у то време, којем се свако подсмевао. То је тадашњи ФОН, који је био потреба. Тад није било менаџера и требало је да се створи нека елитна група људи. Мајстора је било, одличних, перфектних инжењера и мајстора. Ево, ФОН слави сутра педесет година и част ми је што је то један од наших најбољих факултета, по свим критеријумима.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Владимир Ђурић.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала.

Свака част ФОН-у. Да ли знате колика је зарада дипломираног мастера са ФОНА-а? Четрдесет хиљада.

(Александра Томић: Зависи где.)

У иностраној компанији која се бави телекомуникацијама, у крем сектору 21. века, мастер са ФОН-а у Београду, зарада 40.000 динара.

(Александар Мартиновић: У којој компанији?)

Председавајући, молим вас да опоменете колеге прекопута да се суздрже од добацавања. Ја нећу изговорити име компаније.

(Председавајући: Колега Ђурићу, ја вас молим, ви сте се јавили по амандману, ви не говорите о амандману.)

По амандману, да.

(Председавајући: Не говорите о амандману.)

Такође бих питао, ако имамо немачки модел уговора о дуалном образовању, зашто нисмо усвојили исто оно што постоји у Немачкој, да зарада тог ученика од првог ка другом, трећем и четвртом разреду расте? Зашто смо је закуцали на 70% минималца? У Немачкој ученик четвртог разреда на дуалном образовању зарађује више од оног у првом разреду. Код нас је то закуцано.

Што се тиче колега прекопута, замолио бих их да не добацују и да не спомињу стечајне управнике. Разумем да им је колега Радуловић стално на памети, али нека се суздрже и понашају пристojно. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: На члан 16. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштовани потпредседниче, у овом закону ради се о уговору о дуалном образовању, али у првом реду о обавезама

школе, која закључује уговор о дуалном образовању са једним или евентуално са више послодаваца. Приликом избора, оно што је јако битно, школа ће се водити интересима ученика.

Овде су, иначе, интереси ученика на првом месту. Није тачно, што нам опозициони посланици подмећу, да Привредна комора има само свој интерес. Интереси Привредне коморе јесу интереси наших ученика; интереси послодаваца као другог субјекта су интереси наших ученика, и интереси школе као трећег фактора у овом процесу дуалног образовања јесу интереси ученика. Шта то значи? Да добијамо ученике обучене на најсавременији начин, чија ће продуктивност бити на високом нивоу, с једне стране, а, с друге стране, и солидна основа за даље школовање.

Ако нам подмеће особа која је била најгори ђак у историји Треће гимназије, поштовани родитељи, онда немојте да им верујете.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, овде се говори о најбољем интересу ученика. Најбољи интерес ученика је да знају, да раде, да производе и да се кроз живот усавршавају. Нема већег интереса од знања.

Не разумем, а говорим о појави којој ће ови мајстори стати на крај, појава се зове „Крадуловић Дел Бој компани“. Та појава стечајне мафије неће више бити могућа када мајстори узму ствар у своје руке, кад стекну занате, кад они који буду желели да продуже стекну факултетско образовање, па када постану и мајстори и менаџери, па када буду познавали свој посао, онда неће говорити – живела дигитализација, уа пољопривреда. То смо јуче чули. Пољопривреда, која даје суфицит 2,7 милијарди. Наша најбоља привредна грана, која ће давати још више.

Замислите особу која је против пољопривреде, а гледа у пасуљ! То је готово невероватно. Онда се тој особи стално јавља нешто у кугли и стално диже Пословник мислећи да је то она кугла. Такву појаву не разумем.

Најбољи интерес ученика је да ако се школују за резиваче винограда, не добију од државе 550.000 евра. Не треба њима стан од 500.000 евра, од 200 квадрата; мислим да је од Коромана купљен, мој колега виноделац, то пољопривредници имају. Није њихов интерес да „клепе“ 550.000 евра и земљиште из реституције, и још да га држава плати петсто па да коштају милион државу. Њихов интерес је да донесу милион држави.

Зато је најбољи интерес ученика да се склопи таква врста уговора и да се образују, да знају мануелно да раде, да буду врхунски мајстори и на корист својој породици, држави и овом друштву. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 16. амандман су заједно поднели народни посланици Санда Рашковић Ивић, Дијана Вукомановић и Ђорђе Вукадиновић.

Да ли неко жели реч? (Не.)

На назив изнад члана 17. и члан 17. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Ћирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Реч има народни посланик Гордана Чомић.

ГОРДАНА ЧОМИЋ: Захваљујем.

За члан 17, као и за све друге чланове, имамо предлог да се брише, јер сматрамо да је закон о дуалном образовању лош, да не доноси никакве користи ни родитељима ни систему, нити унапређује знање у Србији, да је настао на договору експерата швајцарске привредне коморе, да није аутентично српски и да нема начина да за две године, када почне да се примењује, покушамо да измеримо шта ће он дати за петнаест година. Згодан је за фолклор и, овако, за размену, коме шта падне на памет да прича. И то је здраво, људи се истресу, налупетају се свашта, али им после буде лакше. Али то нема везе са образовањем деце за било коју професију, па тако ни за ону која ће бити на листи дуалног образовања.

Члан 17. тражи од школе и Привредне коморе да у року од петнаест дана од дана закључења уговора о дуалном образовању објављују на својој званичној интернет страници основне информације о плану и програму наставе и учења и друге информације од значаја за извођење учења кроз рад. Које су то друге информације? На који начин се објављује уговор?

Овај закон је... Чак и да прихватимо да Швајцарци знају шта треба и како треба уредити дуално образовање у Србији, чак и да прихватимо, овде у члановима који дефинишу уговоре и у другима видимо низ мањкавости које су недопустиве.

Свака врста одбране да је наша критика о лошем дуалном образовању везана са било којим догађајем из прошлости... Ево, ја ћу да вам олакшам, да не морате више да користите фолклор. Откуд ми у овој ситуацији у 2000-им годинама када су деведесете биле златно доба Србије? БДП је растао 4,5% годишње, банке су биле угледне, путовало се свуда, није било рата па нисмо ни могли учествовати у рату, па није било ни

ратних злочина, није било ниједног дана без благостања у Србији. Деведесете су биле омен благостања и среће у којем су људи уживали. Слажу се посланици већине. И онда некако, у неким годинама после деведесетих, ето Демократске странке са коалиционим партнерима, Социјалистичком партијом Србије, Социјалдемократском партијом Расима Љајића, Савезом војвођанских Мађара, да упропасти све то благостање, а да се сада опсети и дође к себи као коалициони партнер Српске напредне странке, исти ти људи, исте те странке.

Да није било тог благостања деведесетих, можда бисмо ми умели овде да разговарамо, а не да користимо фолклор, међусобно ругање, дисквалификацију људи, вређање жена уместо дијалога о области која је значајна за неколико хиљада деце, за две године од данас. Ако ће вам тако бити лакше, ето вам: деведесете су биле благостање и сви проблеми су настали 2001. године, па тако и ови које имамо са образовањем.

Порицање реалности, мило душама разних, неће ту реалност променити. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Ђорђе Милићевић): Реч има народни посланик Владимир Орлић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Дакле, још једном, помињање странке као основ, али, хвала лепо, одлична прилика да прокоментаришемо и оно што се чуло у досадашњој расправи, а вероватно тражи по реченицу или бар по питање с наше стране.

Наравно да уопште није питање да ли требају или не требају овој сали, овој скупштини фолклор, ругање, увреде, напади на жене. Што се нас тиче, то је више него јасна ствар – наравно да не требају. Само мала напомена: немојмо онда те ствари ни да радимо са друге стране, ни да их толеришемо, подстичемо и охрабрујемо. Ако тога нема са те стране, неће га бити уопште, то је ваљда више него јасно.

Што се тиче деведесетих и двехиљадитих, имамо ми више него јасно сећање на њих, хвала на бризи. Између осталог, због тога се и старамо да то сећање не избледи код грађана који све ово прате, баш због тога што сматрамо да је важно сећати се ствари на прави начин, баш онако како су биле, и уважавати свачију улогу у свему томе. На жалост оних који седе са друге стране, то што је нечија улога у свему томе била не тако часна није ствар над којом се ми бринемо.

Али, питање је обавеза за послодавца који треба да некога запосли сутра. Само кратак коментар, пошто је то више пута поменуто данас – какве обавезе за те послодавце постоје сада? Колико је то велика и снажна обавеза која постоји сада па ће бити угрожена када усвојимо закон о

дуалном образовању? То неко да објасни, па можда има смисла да понови ту тезу изнова. Неће објаснити нико, кажем вам поново. Као што неће објаснити ни колико је тачно субвенција одобрено домаћим, а колико страним правним лицима. Јасно је да ми нећемо тај одговор чути док траје ова седница.

Да у земљама на које се угледамо нико не би платио ученика испод минималца... Једно наградно питање за данас: ти што то износи као врхунски закључак ове расправе нека нам кажу колико износи нпр. минимална цена рада у Швајцарској. Ево, то да нам одговоре. Мислим да ће одговор и за њих саме бити више него интересантан.

Што се тиче – и тиме завршавам, господине председавајући – улоге Привредне коморе Србије, прочитајте најзад ту стратегију о којој говорите тако, можда ћете баш тамо пронаћи то што вас занима.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, господине Орлићу.

На члан 17. амандман су, у истоветном тексту, поднели народни посланици: заједно Зоран Красић, Марина Ристић и Вјерица Радета, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, др Ана Стевановић, Владимир Ђурић и мр Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Реч има народни посланик Вјерица Радета.

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Члан 17. говори о објављивању на званичној интернет страници, рекла бих, ничега, јер кажете да школа и Привредна комора у одређеном року објављују на својој интернет страници основне информације о плану и програму наставе и учења и друге информације од значаја за извођење учења кроз рад. И да нисмо против доношења закона о дуалном образовању, посланици СРС-а би ставили озбиљну примедбу на овај 17. члан, јер, заиста, ово што сте предвидели да треба да се објављује на званичној интернет страници никоме неће дати никакву озбиљну информацију.

Ми овде имамо проблем са уговорима које закључују школе уз помоћ Привредне коморе, школе и послодавци, и имамо проблем реалног живота. О томе смо вам, министре, говорили. Када су у питању директори, наравно не сви, али нажалост поприличан број директора који су постали менаџери, озбиљно улазе у којекакве дилове када је у питању организовање екскурзија и куповина уџбеника. Ви то сигурно знате. Вероватно знате и много више имена него што их знамо ми, мада доста знамо. Али када би се

десило то дуално образовање, избор тог послодавца опет је пао на директора и опет ће ту бити дилови. То није добро.

Можда не звучи баш лепо да на овај начин говоримо о директорима школа, али говоримо о реалном животу. Жао ми је оних директора који свој посао раде поштено, што се сад не зна који су то а који нису, али ми морамо да уведемо ред у све образовне установе. Морамо да кренемо или од сужавања ингеренција директора менаџера или од озбиљнијих казни, пре свега новчаних казни, којима треба да буду подвргнути. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има предлагач амандмана, народни посланик Бранка Стаменковић.

Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Одговорна држава организоваће процес образовања, од предшколског преко основношколског па све до средњошколског, тако што ће сама преузети одговорност за организацију наставе, а неће своју одговорност пребацивати на приватни сектор, предајући малолетнике послодавцима да од њих праве јефтину радну снагу, као што је то случај са овим Предлогом закона о дуалном образовању, за који се ми упорно и доследно залажемо да се повуче из процедуре и да се реформа средњошколског образовања направи на други начин, али тек након што реформа крене од темеља, од предшколског, које мора да буде доступно свима, преко основношколског, где као држава морамо престати да пребацујемо одговорност за образовање деце са државе на родитеље, као и трошкове као бајаги бесплатног образовања са државе на родитеље, и обезбедити свој деци образовање у потпуности покривено из буџета Републике Србије, почев од уџбеника.

Посланичка група Доста је било израчунала је да је потребно на годишњем нивоу одвојити само 0,15% из буџета Републике Србије да би сва деца у основним школама у земљи Србији добила бесплатне уџбенике. Тиме бисмо растеретили родитеље тог стравичног финансијског удара у септембру. У том смислу, позивамо предлагача закона да крене у темељне реформе, прве које су нам неопходне. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има предлагач амандмана, народни посланик Зоран Живковић.

Изволите.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Члан 17. је наставак ове приче о уговору који наводно гарантује нешто. Овде пише да школа и Привредна комора, најкасније у року од 15 дана од дана закључивања уговора о дуалном образовању, објављују на својој званичној интернет страници... Ко, на којој

страница? Пише – школе и Привредна комора на својој страници. Имају заједничку страницу? Или је – на својим страницама? Објављују информације о плану и програму наставе и учења и друге информације од значаја за извођење учења кроз рад. Али не објављује се уговор, или се бар то не види из овог члана као обавеза.

Значи, прво, да видимо колико ту има интернет страница, једна, две, три или једна заједничка? Друго, зашто се не објављује уговор? Па зато што је лош, зато се не објављује.

Волео бих, пошто слушамо цео дан о успесима ове велике индустријализације Србије под Александром Вучићем и актуелном владајућом гарнитуром, да нам се достави, то није питање за министра просвете, али рецимо за министра за рад, колике су просечне плате у тим чудима од фирми које су основане у последње три, четири, пет година. Било би јако интересно да видимо шта чека ову децу која треба да иду у дуално образовање. Волео бих да то прескочи 22.000, 23.000 динара, али тешко да ће моћи да просечна плата буде већа, јер је таква реалност.

Повуците закон, јер се већ по Србији прича о томе да су родитељи почели да прете деци; када нешто не раде добро, кажу им – послаћу те на дуално образовање ако не будеш добар. Према томе, ја вас молим да спречите насиље над децом и на тај начин.

Питање је да ли је могуће да неко заврши неко образовање за високоспецијализован посао а да после промени место становања и оде у место где нема фабрике за коју се школовао. То је питање слободе кретања.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, господине Живковићу.

Право на реплику, помињање председника Српске напредне странке, народни посланик Владимир Орлић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Добро, пошто смо, изгледа, дошли у период кад се постављају питања... Је л' тако? Тако сам ја ово разумео.

Наравно да су потпуне бесмислице да се нешто ради испод минималних цена или на нивоу минималних цена; постоји дефинисано колико нешто мора да износи, а то нешто колико мора најмање је изнад тих минималних цена. То зна свако ко се уопште потрудио да се мало заинтересује за проблематику.

Просечна плата у тим фирмама које вас толико занимају такође је позната и објављује се баш у тим недељницима који све најгоре и најцрње пишу и о Александру Вучићу и о Српској напредној странци, па им ваљда из тих разлога верујете. Они кажу да је та просечна плата толика да се поравна на годишњем нивоу на тих 12–14 месеци, о којима ми причамо

онима који желе да чују и разумеју, са оним што у просеку улаже држава. Више него јасно, чиста прича.

С друге стране, пошто смо у тим питањима, ево, мене на пример занима колико је претходни говорник људи запослио у свом винограду, или винском подруму, или шта је већ имао. Колике је просечне плате тамо дао људима? Да ли су биле на нивоу минималца или су биле боље? Колико су биле боље? Колико су пута биле веће од просечне плате у његово време?

Колико је инвеститора довео? Колико је инвеститора домаћих помогао, а колико страних, и колико је то укупно радних места? Колике су плате на свим тим радним местима? Колико су пута биле веће од просечне плате у Србији у његово време? Када све заједно сумира и подвуче, како би оценио сопствено учешће у девастацији државе са стотинама хиљада изгубљених радних места? Колико стотина хиљада мање бисмо ми изгубили да он није био толико успешан у тим својим програмима? Ето, то бих ја волео да чујем сада. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Сада је господин Орлић поставио вама питање, имате основа за реплику.

Изволите, два минута.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Хвала на свим овим питањима.

Прво приватно предузеће основао сам 1988. године. По Закону о удруженом раду то се звало уговорна организација удруженог рада, за ове што мисле да знају нешто о праву и економији. Радило је, за неких петнаестак година, између осам и петнаест радника; сви су имали плате које су биле три пута веће од просечне плате у Србији данас. Кроз четири приватна предузећа чији сам власник или сувласник био у буџет Србије од 1988. године до пре две-три године, када сам поново ушао у политику, уплаћено је близу три милиона евра пореза, плус плате, плус све остало.

У време приватизације од, рецимо, фебруара 2003. до фебруара 2004. године, а сносим одговорност и за оно што је било пре у приватизацији, то значи за 2002. годину, приватизоване су многе фирме, где су данас просечне плате од два до три пута веће него што су у било ком предузећу које је смандрљано у последњих четири-пет година. Рецимо, ново предузеће које је основано, прва гринфилд инвестиција, наравно најбоља у историји Србије, али стварно, не зато што то неко лаже, јесте „Бол пекицинг“, који је направљен у то време, који и дан-данас ради феноменално и лидер је на тржишту региона, а и шире, што би неки волели да кажу.

Оно што је приватизовано, хоћете „Беопетрол“, хоћете дувански сектор, било шта од тога, то су фирме за пример биле у том времену, а и

дан-данас су сигурно боље него ови „клематорски“ велики подухвати који се дешавају.

Према томе, хвала вам на овом питању. Ја сам поносан на то што је урађено. Долазили су страни инвеститори. Поносан сам на свој допринос буџету Републике Србије у последњих тридесет година.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, господине Живковићу.

Повреда Пословника, народни посланик Владимир Ђукановић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Заиста, председавајући, повреда Пословника члана 107, вређање достојанства овог парламента. Не може неко ко нема никакво образовање да прича о реформи образовања, то је потпуно невероватно. Замолио бих вас да овакве ствари заиста више не допуштате. Вређа се комплетно грађанство, вређа се овај парламент.

Притом, једина добра ствар коју је рекао, то је да су у његово време извршене пљачкашке приватизације. Баш тај „Беопетрол“ је могао да каже како је приватизован и како су се негде на неким пумпама ван ове земље договарали аранжмани за продају „Беопетрола“.

Тако да бих вас замолио да нам неко ко је иначе добио бесповратне паре од државе да би отворио винограде, односно да би имао винограде каже колико је ту људи запослио и колико је људи имало користи од свега тога што је дато. Хвала вам.

(Зоран Живковић: Повреда Пословника.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Господине Ђукановићу, указали сте на повреду члана 107. Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? (Не.)

Захваљујем.

Повреда Пословника, народни посланик Балша Божовић.

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Чланови 107. и 108, из простог разлога што дозвољавате да народни посланици Српске напредне странке намећу ставове да народни посланик, из које год партије да долази, не може да говори о било ком закону док они не дају ауторизацију да је тај неко заиста посланик који о томе сме нешто да каже. Сваки народни посланик у овом дому је, наравно, ту да би говорио о законима, да би се у складу са Уставом и законом борио за своје ставове, своје амандмане, своје предлоге закона, своје измене и допуне. Дакле, то је наша једина обавеза због које смо ми данас овде.

Не можете говорити некоме да ли је образован или необразован. Као што и сами знате, морате да имате основну школу да бисте могли да се кандидујете и да постанете народни посланик. Оно што је ситуација са

онима који су куповали дипломе, који су куповали своје магистарске или докторске радове или плагирали своје научне радове, да ли они заиста сматрају да их то квалификује да се можда више баве законима него неко ко је поштено стекао своје образовање, или ко је поштено стекао, као господин Живковић, своју имовину?

Молим вас да реагујете на начин да једноставно ставите у исту раван све народне посланике који седе у овом дому зато што је јако важно да имамо минимум уважавања једни према другима, уколико не желите да потпуно упропастимо овај дом и да он заиста изгуби сваки смисао и престане да постоји. Ако кажете некоме да не сме да говори о неком закону, мислим да је то урушавање ове институције, која је можда и последња која је остала, а слабо функционише у овом тренутку.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, господине Божовићу.

Указали сте, господине Божовићу, на повреду Пословника, члана 108: „О реду на седници Народне скупштине стара се председник Народне скупштине“. Говорећи о указаној повреди Пословника, између осталог, истакли сте да неко од посланика не може да говори и да посланицима није дозвољено да говоре у сали Народне скупштине Републике Србије. Говорили сте о посланицима опозиције, што наравно није тачно, јер ви сте управо имали право да укажете на повреду Пословника. Ви сте то учинили у два минута, колико је предвиђено Пословником о раду Народне скупштине.

Овде смо имали размену мишљења и отворени дијалог. Нико никога није желео нити имао намеру да спречи да говори о ономе што јесу тачке дневног реда данашњег заседања. Да, имали смо отворени дијалог позиције и опозиције, што је по мени јако добро и треба да постоји, то је демократско сучељавање мишљења.

Дакле, сматрам да нисам повредио указани члан Пословника.

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? (Не.) Захваљујем.

Изволите, господине Живковићу. Повреда Пословника.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Члан 27, то је да сте ви као председавајући задужени за примену овог пословника. Био је један покушај једног од посланика са друге стране да ме увреди. Наравно, покушај је био неуспешан, пре свега због онога ко је то покушао, а, друго, ако је то важно за српску јавност, за дуално образовање, за будућност Србије и за не знам шта је већ данас тема...

Хоћете ли да спречите, нешто крчи са друге стране? Сад многи крче с друге стране.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Само ми реците у чему је повреда.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Значи, ако је то важно...

Да ли мислите да је ово атмосфера за говор?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Живковићу, образложите у чему је садржана повреда Пословника.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Дакле, повреда је зато што сте допустили неуспели покушај да будем увређен што се тиче мог образовања.

Да обавестим несретног колегу и српску јавност да сам ја завршио своје образовање пре 35 година. Па, ако је неко хтео нешто да ми приговори, ја нисам од оних који то завршавају када их погура ветар власти. Ја нисам међу онима који тврде да им не треба ни основна школа да би били посланици, што се потпуно слажем, и постоји најмање 126 очигледних доказа за то у српском парламенту.

Што се тиче мог коментара на то...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Живковићу, хоћете ли се обратити, молим вас, мени?

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Молим вас да ми допустите да вам кажем шта је ваша повреда Пословника.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Ја вам, наравно, допуштам, али у чему сам повредио Пословник? Морате ми образложити.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Тиме што нисте спречили несретни покушај несретног посланика да ме увреди. То пише у Пословнику. Члан 27. дефинише да сте ви одговорни за спровођење Пословника.

Тражим да се о томе гласа.

Све информације о мом пословању, о мојој школи, ако вас већ интересује...

(Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Господине Живковићу, колико сам схватио, желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни.

Није на мени да водим рачуна о вашем образовању, већ да водим седницу Народне скупштине Републике Србије и да поштујем Пословник, што и чиним, наравно.

Поведа Пословника, народни посланик Владимир Ђукановић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Овог пута, председавајући, указујем на члан 103. став 1. јер сте морали да му дате да рекламира повреду Пословника непосредно по учињеној повреди, а то сте прекршили.

Заиста, никог овде нисам желео да увредим, нити сам уопште имао ту намеру. Причао сам о нечему што је факат. Нисам тражио да неком забраните да говори, само сам указао да је мало увредљиво да неко ко нема

некакво образовање може да нам прича о реформи образовања. Само сам о томе говорио. Слободно је свакоме да прича, али је чињеница да се дотични господин сам увредио јер се очигледно препознао у томе да је то сурова истина. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Ђукановићу, нисам могао да повредим члан 103. став 1. јер се колега Живковић непосредно јавио и указао на повреду Пословника, али пре њега се јавило још неколико посланика па сам само испоштовао редослед.

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? (Не.)

Повреда Пословника, народни посланик Балша Божовић.

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Члан 103. став 7. То што је малочас рекао претходни колега не стоји у Пословнику, не стоји у закону, нема основа у Уставу о нечему таквом. Дакле, забранити некеме зато што је он као претходни говорник проценио да је неко образован или необразован и вама спочитава да ли некеме смете да дозволите да разговара о било чему потпуна је бесмислица и, верујте ми, нешто што не може апсолутно никако да стоји. Ја се заиста залажем за то да Маријан Ристичевић говори о овом закону без обзира на то што је необразован. Мислим да сваки народни посланик има право да говори о томе, шта год да је на дневном реду.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Божовићу, не можете именом и презименом квалификовати, не можете кроз повреду Пословника наставити репликом и не можете се директно обраћати народним посланицима који уопште нису учествовали у овој расправи и квалификовати их на овакав начин.

(Балша Божовић: Само сам се обратио и мислим да и он има право да се обрати.)

Схватио сам шта мислите. Свако има право да се обрати, али самим тим што свако од посланика има право да укаже на повреду Пословника, да добије реч, има и легитимно право на свој став, а ја не могу да предвидим какав ће тај став бити. Колега Ђукановић је изнео свој лични став, а ја вам опет кажем – није на мени да процењујем образовање народних посланика, на мени је да водим седницу Народне скупштине.

Повреда Пословника, народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, овде смо сви једнаки. Није ово Српска академија наука, да би академици типа Балша, велики зналци, они који се никада у животу нису ознојили, а камоли знојави воде напили...

Рекламирам члан 108. и члан 109. Требало је да обратите пажњу, јер је покушао да води седницу и, поред мере упозорења, требало је да му изрекнете опомену. Али ја ценим вашу попустљивост.

Покушао је човек да ме увреди по образовању. На дневном реду је дуално образовање. Као неко ко је ишао у школу од 1972. до 1976. године, у Машинску техничку школу – која је била најтежа школа у Инђији, после тога је ишла Економска гимназија – морао сам да прођем делимично кроз дуално образовање да бих знао шта све занатлије раде да бисмо могли да их сервисирамо технологијама итд. Прошао сам то дуално образовање, радио сам у пољопривреди и више пута сам се ознојио и зато не могу да доживим никакву увреду ни од њега ни од Тање Јордовић, која је рекла да ми због тога што говорим о дуалном образовању треба везати конзерве за реп. Ја тај реп немам, а посебно није жуте боје.

Дакле, верујем да сам потпуно квалификован – министар је ту – да говорим о ономе кроз шта сам ја прошао а он није. Мени отац није завршавао Правни факултет у кафићу „Бона фидес“. Његов факултет је био јавно-приватно партнерство, делимично је био државни, делимично приватни код Водинелићке, чланице његове странке. Ја нисам имао несрећу да прођем такво образовање и зато не доживљавам никакву увреду од њега.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? (Не.) Захваљујем.

Повреда Пословника, народни посланик Владимир Ђурић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала, председавајући.

Ја бих само веома кратко рекламирао члан 27. став 2. који каже да се председник Народне скупштине, у овом случају ви као председавајући, стара о примени овог пословника.

Народна скупштина је оно што јој само име говори. Добро би било за ово друштво да у Народној скупштини има народних посланика свих образовних профила и свих нивоа образовања, јер би на тај начин Народна скупштина осликавала стање друштва и стање народа који на изборима, фер и демократским – надамо се да ћемо и такве једном дочекати – делегира народне посланике да заступају интересе грађана овде.

Пословник проистиче из Закона о Народној скупштини, а Закон о Народној скупштини проистиче из Устава. Пошто је пожељно, како рекох, да овде имамо све образовне профиле и пошто је то у складу са Пословником, законом и Уставом, сматрам да је недопустиво да било ко од народних посланика процењује да ли је неки други народни посланик

довољно образован, самим тим компетентан да о некој теми расправља, па бих вас молио да као председавајући реагујете на то.

Јер, сваки образовни ниво и сваки образовни профил, ако су часно и поштено стечени, ако нису засновани на плагијатима и крађи туђег знања и интелектуалне својине, свако такво образовање је за поштовање. И посао који се на основу таквог образовања ради, ако се обавља часно, без намештених тендера, злоупотребе утицаја, политичког и сличног, сваки такав посао је за поштовање, без обзира на то да ли је заснован на образовању стеченом у средњој стручној школи, дуалном, гимназијском, факултетском или докторском образовању. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Све то, колега Ђурићу, има везе са чланом 27. и оним што се дешавало у Народној скупштини? Да, али уколико сте схватили онај први део излагања, када сте указали на повреду Пословника, члана 27, оно о чему сте говорили је управо оно што сам ја малочас говорио.

С друге стране, сложићете се са мном, немогуће је предвидети о чему ће посланици говорити кроз повреду Пословника и када говоримо о тачкама дневног реда.

Уважићу ваш апел. Захваљујем, колега Ђурићу.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање о повреди Пословника? (Не.)

Колега Орлић већ јако дуго чека на реплику.

Да ли хоћете да говорите? Јако дуго чекате јер је био низ повреда Пословника, и чисто да испоштујемо сада редослед.

Изволите сада, колега Орлићу.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Хвала на томе, господине председавајући, гледаћу и да ја испоштујем са своје стране, да не буде основа да ширимо причу даље, али ово последње што сам чуо, верујте, не могу да не прокоментаришем. Ово је стварно био врхунац лицемерја данас, заиста врхунац.

Све је лепо и све тачно – поштено учио, било шта завршио, Скупштина је лаичка, свако има право да говори на сваку тему, ма све савршено, али где то да нам кажу они који су дојадили Богу и народу причајући о томе да неки народни посланик не може да буде председник скупштинског одбора зато што није довољно стручан, зато што није завршио нешто што они сматрају да треба да заврши. И сад су се опаметили па држе лекције осталима да сваки посланик може на сваку тему. Па, јесте, само ми то причамо све време. Да ли смо до некога допрли, видећемо. Видећемо, нисам баш неки оптимиста, али пратићемо наставак дана.

Хтео сам, у ствари, да захвалим што одговор на своја питања нисам добио малопре. Дакле, нисам чуо за колико стотина хиљада изгубљених радних места стојимо боље захваљујући ономе који је све знао, само, изгледа, није баш сам посебно упошљавао. Нисам чуо колике су биле феноменалне просечне плате, његовом заслугом. Ево, да покажем сву добру вољу овог света, да уважим оних десеторо људи који су запослени осамдесет и неке, па да претпостављам да су били запослени и у тим виноградима – значи, пола милиона људи на улицу, а десеторо су помогли. Ако је то биланс успеха, што се мене тиче – капа доле.

У том смислу не чуди ме што су људи са тим нивоом разумевања и стручности у стању да данас рекламирају, кроз неки програм за Београд, да ће све уговоре у граду Београду ставити на интернет, ево, колико сутра, само да победе. А када их се пита „Што то нисте урадили у своје време?“, знате шта кажу? „Интернет у наше време није био толико развијен па нисмо могли.“ Е, колико је то озбиљно, толико је и све остало што од њих можемо да чујемо.

Ја бих овим, ако се ви слажете, завршио; довољно су рекли сами о себи. Последња реченица, господине председавајући – култура и образовање је било таман толико да се само чека...

(Искључен микрофон.)

Молим вас, дајте ми да завршим.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Орлићу.

Реч има народни посланик...

(Зоран Живковић: Реплика.)

Не, немате основа за реплику. Не, нећемо се играти.

(Зоран Живковић: Моја је обавеза да објасним.)

Господине Живковићу, овакву расправу нећете водити у сали Народне скупштине Републике Србије. Питање сте поставили ви...

Молим вас, само тренутак. Имали сте додатна два минута да дате одговор, колега Орлић је имао додатна два минута, дакле сада се враћамо на дневни ред.

Реч има предлагач амандмана Мирослав Алексић.

Изволите.

МИРОСЛАВ АЛЕКСИЋ: Захваљујем, председавајући.

Наш предлог је да се обрише члан 17. јер, као и остали чланови овог закона о дуалном образовању, не постиже суштину и у ком смеру би требало системски решити образовни систем у Србији.

Наравно, у овом члану је још једном показано да је Привредна комора та која процењује послодавца и носилац је овог пројекта. Ако је Привредна комора та, јасно је да се овде не ради ни о каквом побољшању

стања у образовном систему Србије, већ о побољшању у односу на послодавце, који ће добити јефтину радну снагу.

Даље, ако погледамо на основу искуства шта је радила Привредна комора у неким ранијим годинама, један министар привреде, од пет-шест колико их се променило у последњих пет година, који је био председник Привредне коморе Србије, хвалио се својим радом, да је за годину дана угасио преко петсто привредних субјеката у Србији. Дакле, то је била његова референца, после чега сте га сменили, вероватно није био адекватан. Али он је, нажалост, урадио оно што можда није требало радити уколико смо размишљали да дуално образовање треба да буде неки вид праксе.

Ви сте данас по градовима широм Србије погасили све озбиљне фирме, почев од ИМТ-а који се помиње, преко „Прве петолетке“ у Трстенику, коју сте угасили 1. јануара 2016. године, и многих других фирми у Србији, које јесу биле можда предузећа која су могла да буду у овој категорији послодаваца за дуално образовање. Данас ће ти послодавци бити разноразне стране фирме, које као свој производ имају жице и каблове као некакве компоненте за индустрије широм света. То је заправо начин на који ви видите економију и запошљавање у Србији у наредном периоду.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Алексићу.

Реч има народни посланик Неђо Јовановић, по амандману.

Изволите.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем се, председавајући.

Већ, отприлике, други-трећи дан се кроз амандмане и кроз расправу у начелу од стране опозиције промовише само једно, а то је обесмишљавање закона, при чему се не може обесмислити суштина онога што се овим законом постиже, односно циљ који се овим законом постиже. Ако то успеју, а сигуран сам да не могу да успеју јер дуално образовање није наша творевина и нико није измислио топлу воду са дуалним образовањем, имајући у виду чињеницу да оно постоји у свим пристојним, уређеним државама које посвећују дужну пажњу образовању деце, онда тај циљ нико овде није успео да обесмисли, нити ће успети.

Оно што је јако добро, министре, а мислим да сте и ви то препознали, јесте чињеница да послодавци данас сигурно нису они који су били послодавци од 2002. до 2012. године, када смо по једном криминалном Закону о приватизацији имали управо оно на шта опозиција указује, а то је изабљивање радне снаге, која је, нажалост, као радна снага престала да постоји због тога што је на стотине хиљада људи завршило на улицама.

Данас смо овде у дискусији од једног опозиционог посланика чули хвалоспеве, како су успешно приватизоване неке фирме. Хајмо онда да

говоримо језиком истине па да кажемо данас нашим родитељима шта је то што је било од 2002. године, а шта је то што је данас.

Фабрика „Магнохром“ у Краљеву имала је неколико хиљада запослених људи. По том истом Закону о приватизацији, дошли су они које су буквално одабрали назовидушебрижници за државу од 2002. до 2012. године, браћа из Индије, опустошили фабрику „Магнохром“, оставили сабласно празне хале и довели до тога да Краљево остане град у коме привреда умире. То се дешавало и у многим другим градовима, господине министре. То се дешавало и у Новом Пазару, где је отприлике неколико хиљада људи остало без посла у „Холдингу Војин Поповић“; то се дешавало и у Прибоју, где је велики број запослених у „Епоксиду“ и „Полиестеру“ такође остао без посла захваљујући том фамозном Закону о приватизацији и „успешним“ приватизацијама које су овде данас глорификоване; то се десило и са Ужицем и саобраћајним предузећем „Ракета“, где је неколико стотина људи остало без посла.

Ако је тако, онда данас и наша деца и наши родитељи могу бити срећни што таквих више нема, што су те приватизације наша прошлост и што те приватизације ни у ком случају не могу да буду светло или огледало на које опозиција данас указује обесмишљавајући овај закон.

Због тога имате подршку за овај концепт који сте устројили. А овде се намерно деца вређају и поједностављује прича подводећи ученике под јефтину радну снагу, без било каквог призива о томе да се спроводи наставнообразовни програм по одређеним плановима, где ће наставници разредне наставе пратити обуку деце и њихово стручно усавршавање, где ће се њихов рад у практичном смислу оцењивати, где ће се надзирати где они раде практично, на лицу места, у погону, за машином, за алатом – то се очигледно уопште не посматра, та перцепција код опозиције не постоји. Битно је указати да се деца третирају као робови, битно је да се везује за неких петнаест, шеснаест, двадесет хиљада динара.

Није то суштина. Није суштина да ли ће ученик бити плаћен или не, суштина је да ли ће стећи практична знања или неће. Ако не буде стекао практично знање, теоријско знање нема вредност. То је основни циљ.

Због тога предлажем да се амандмани, нарочито последњи амандман који је предложен, не прихвате.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има представник предлагача, министар Младен Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Дао бих неке коментаре на неке од изјава посланика, као одговор њима и јавности.

Наравно да смо врло свесни да имамо и добрих и лоших директора школа, али смо недавно у овом дому усвојили Закон о систему образовања и васпитања, где су казне за директоре који крше правила врло драстичне. Тренутно се одржавају активи директора по читавој Србији и коментаришу и образлажу сви елементи тог закона. Ако то не буде довело у ред, систем губљења функције директора је поједностављен. Међутим, иде се на обуку, тренутно се ради обука са најбољима, једна врло популарна мера, само дводневна обука. То су људи који су екстремно најбоље оцењени, тако да њих треба да на неки начин наградим кроз ту меру.

Када говоримо о финским мајсторима, постоје у Финској све гимназије, и они тај концепт већ напуштају. Али то је само однос, како ћете нешто звати. Ја сам могао у реформи гимназије да измислим, рецимо, појам „технолошка гимназија“, да све техничке школе тако зовемо. Ми смо чували неки национални идентитет када је у питању и национална гимназија и национална средња стручна школа.

И ово што каже колега Живковић, претило се некада – ићи ћеш ти мени на занат. Сад, да ли је дуално или је овај или онај, то је стара флоскула. И у Београду, тако је.

Међутим, то све није битно да је тако, али ја мислим да су многа решења у Закону о систему образовања и васпитања као битна начела успостављена, а однос теорије и праксе је увек био јако битан у образовању.

(Зоран Живковић: Реплика.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Поменуо вас је у позитивном контексту, нисте схватили.

На члан 17. амандман, у истоветном тексту, понели су народни посланици проф. др Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштовани потпредседниче, овде се ради о члану закона по којем школа и Привредна комора Србије, најкасније у року од петнаест дана од дана закључивања уговора о дуалном образовању, објављују на званичној интернет страници основне информације из тог уговора.

Врло је битан и лични пример, као што су рекли посланици опозиције. Најбољи лични пример Српске напредне странке показао је и наш министар, Младен Шарчевић, који је добио једну од најпрестижнијих награда на свету за реализацију одређених резултата у васпитању и образовању.

Када је у питању, господине министре, дуално образовање, сада вам говори човек који је то реализовао од 1983. до 1990. године, који је поред

дуалног образовања – ово да разуверимо посланика опозиције – формирао творницу, школу са три линије: машинска обрада, ливење, галванизација итд. Сретан сам што су моји бивши ђаци сада једни од најбољих менаџера, не само у Србији него и у Европи. Један од њих, у Београду, јесте и Петар Матић, власник „Ушћа“.

Није тачно и подвала је да је казна за ученике ако похађају дуално образовање, напротив. Ко се залаже и ко то говори? Они који су, на пример, говорили у овом високом дому да школа није васпитна установа, они који су производили вакцину од јогурта и од воде, јер да нису то производили, то би радили ученици из ветеринарске школе.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Атлагићу.

Реч има предлагач амандмана, народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господа народни посланици, Привредна комора, јавно објављивање... Било је овде замерки мог колеге пољопривредника, где би његово дуално образовање било објављено, с обзиром да је завршио вечерњу школу уз вечеру – што је била боља вечера, то су биле боље оцене. Надам се да је то објављено негде у неком кафанском јеловнику.

(Председавајући: Колега Ристичевићу, хајдемо о амандману, молим вас, на члан 17. Изволите.)

По амандману је, Привредна комора у којој су кафеције, објављивање, интернет. Имали смо замерку на објављивање од оних чије вечерње или целовечерње образовање никад није објављено.

Дакле, ја сам сведок да је Привредна комора реаговала и јавно објавила податак по питању мајстора у Дуванској индустрији Ниш. Рекли су – мајстори траже да се објави податак да Дуванска индустрија Ниш вреди милијарду и двеста. Мој колега пољопривредник ју је продао за 450.000.000, за провизију од 12.000.000 долара. То су мајстори рекли да се објави у Привредној комори. И добро је да овде објављујемо чак и приликом дуалног образовања уговор, информације, да буду јавни.

Не можете имати укусан хлеб ако немате пекара, млинара; не можете ако немате пољопривредника, трактористу; не можете имати трактор ако немате стругаре и глодаче. Не можете говорити „уа пољопривреда“ и тражити, не знам, да се објави и број ципела ученика.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Ристичевићу.

На назив изнад члана 18. и члан 18. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Тирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна

Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Маја Виденовић.

Изволите.

МАЈА ВИДЕНОВИЋ: Хвала, господине потпредседниче.

Господине министре, даме и господо, сада прелазимо на члан 18. који говори о раскиду уговора од стране послодавца. Знате, током неколико дана, од расправе у начелу када смо конкретизовали основне проблеме који се односе на овај закон и свих ових дана расправе о амандманима, на неколико ствари потцртали смо значај погрешности и штетности овог закона – од тога да је ова држава и ова влада представила дуално образовање као приоритет, уместо реформу образовања, иновације, занимања будућности итд., до погрешних циљева, који не само да су погрешни него су и нетачни. Јуче смо говорили о томе да сте, потпуно невероватно, за циљеве дуалног образовања предвидели да ће ученици тиме стећи самопоуздање да изражавају сопствено мишљење, ученици од којих овим правите јефтину радну снагу, уплашену, застрашену, тиху, који ће радити на неким радним местима, који ће отићи.

Дакле, сада говоримо о раскиду уговора од стране послодавца. Молим вас да се сви концентришемо на тачку 4) која каже да послодавац има право да раскине уговор када „наступе непредвиђене технолошке, економске или организационе промене код послодавца које спречавају, отежавају или битно мењају обављање делатности“.

Ко утврђује да су наступиле околности које су предвиђене у тачки 4) овог члана? Ко је тај ко у име послодавца потврђује веродостојност чињенице да послодавац каже – да вам кажем нешто, драга децо коју смо користили као јефтину радну снагу претходних годину дана, наступиле су некакве непредвиђене технолошке, економске или организационе околности? Ко је тај који утврђује да су такве околности заправо настале и шта се дешава са том децом?

То се односи, у наредним члановима, на то да је школа онда у обавези да нађе новог послодавца, који: а) можда не постоји, б) можда је отишао из земље уколико је радио сличан посао, јер сте престали да му дајете субвенције, в) можда не ради на технологијама, машинама на којима су деца код првог послодавца радила.

Дакле – поздрављам прилику да се консултујете сада – грађани, ученици и родитељи од вас очекују одговоре на ова питања. Знате, када кажете да су наши аргументи неистинити и када не можете да их

оповргнете, када дођемо до уговорних обавеза које децидно и таксативно говоре које су обавезе између послодавца и ученика, оне демантују све оно што сте претходно говорили.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 18. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Вјерица Радета, Зоран Красић и Александар Шешел, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, др Ана Стевановић, Владимир Ђурић и мр Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Зоран Красић.

Изволите.

ЗОРАН КРАСИЋ: То је амандман на члан 18. Предлога закона, који покушава да регулише нешто што има наслов Раскид уговора. Када се погледа овај члан, онда видимо да се термин „уговор“ узима као формат за један папир, али се заборавља да је уговор закон између уговорних страна. А све ово што се наводи као могући разлози за раскид уговора, ту видимо нешто друго – да предлагач не зна шта је ништавост, а шта је рушљивост.

Очигледно да је то некако укомпоновано да личи на нешто, али, ја ћу сада да подсетим предлагача, у овом вашем концепту дуалног образовања требало би да обезбеђујемо и квалификоване возаче и квалификоване руковооце грађевинским и другим машинама.

Кажите ми како ће у дуалном образовању дете од 15, 16 и 17 година да спроводи праксу у саобраћајној фирми и да му се плаћа 91 динар радни час који проведе тамо, а послодавац нема апсолутно никакве користи од њега јер тај не може да вози на улици јер нема возачку дозволу. Или код руковалаца грађевинским машинама – они добијају нешто што је интерна потврда да је оспособљен, има 45 часова, руковао је машином *Hitachi*, *MAN*; сваки произвођач има у оквиру продаје свог производа и посебно обучавање, а то су неке модерне машине које мењају по неколико десетина или стотина радника.

Недоречен је овај систем, то је основна примедба. Лепо ово звучи, али у пракси га нема.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има предлагач амандмана, народни посланик Соња Павловић.

Изволите.

СОЊА ПАВЛОВИЋ: Хвала.

Клуб самосталних посланика је предвидео брисање овог члана из следећих разлога. Господине Шарчевићу, хајде мало да се понашамо као пословни људи који штите интересе своје уговорне стране у овом уговору. Надам се да ћемо се сложити да је наша страна у овом уговору школа, односно даље ученик који похађа ту школу. Из тог разлога нама заиста није јасно зашто се предлагач закона ставља у улогу заштитника послодавца.

Наиме, овим чланом прописано је да ће послодавац, поред осталих случајева, раскинути уговор о дуалном образовању услед непредвиђених технолошких, економских или организационих промена. Школа треба да буде та која стиче право да раскине уговор уколико настану овакве ситуације. Значи, ми не можемо штитити другу уговорну страну ако смо озбиљни пословни људи, морамо штитити своју уговорну страну и молим вас да тако размишљате.

У целом овом закону сви чланови су поређани редоследом: раскид уговора од стране послодавца, па тек након тога раскид уговора од стране школе, и за уговор о учењу кроз рад и за уговор о дуалном образовању.

Послодавац може да испуњава све услове, да није у процесу ликвидације, да није у процесу стечаја, да му нису блокирани рачуни, међутим, не исплаћује своје раднике. Ево, тај случај имамо са „МБА Ратко Митровић“ на Славији, што се изводи. Ти радници нису добили своје плате, немају здравствено осигурање, нису им оверене књижице. Шта се тек дешава са децом која долазе у такве фирме? Можда они нису исплатили раднике јер нису добили средства од инвеститора, али то нас не интересује. Нас интересује шта се дешава са децом. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има предлагач амандмана, народни посланик Владимир Ђурић.
Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Захваљујем.

Дакле, члан 18, који дефинише раскид уговора учињен од стране послодавца, требало би гледати у контексту члана 15. који дефинише обавезну садржину тог уговора. Тамо је написано да уговор мора да садржи разлоге за престанак важења и раскид уговора, али се не наводи, рецимо, никакав обавезан отказни рок.

Овде у тачки 4) пише да послодавац може раскинути уговор са школом ако код послодавца наступе непредвиђене технолошке, економске или организационе промене које спречавају, отежавају или битно мењају обављање делатности. Шта значи „битна измена обављања делатности“? Који степен спречавања и отежавања обављања те делатности треба да се догоди и које врсте непредвиђених технолошких, економских или организационих промена би требало да се догоде па да послодавац може

раскинути уговор са школом, без законом прописаног минималног отказног рока, јер се он у члану 15. који дефинише садржај тог уговора не наводи?

Говоримо о стручним средњим школама, са специфичним профилима. Фирме које се као потенцијални послодавци овде спомињу су специфичне, ускоспецијализована занимања су у питању. Послодавац под овако недефинисаним, произвољно прописаним условима може да раскине уговор и да се деци догоди дисконтинуитет у настави, а да школа онда има проблем да нађе алтернативног, таквог специфичног послодавца, јер њих у Србији нема превише. Ми немамо и „Боинг“, и „Локид“, и „Ербас“ и „Даглас“, ми имамо „Јат технику“. Где ћемо послати ту децу даље на обуку? Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има предлагач амандмана, народни посланик Марко Ђуришић.

Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Хвала, председавајући.

Ја ћу исто да се посветим тачки 4) у овом члану, која говори о ситуацији да послодавац може да раскине уговор о дуалном образовању ако „наступе непредвиђене технолошке, економске или организационе промене код послодавца“. Значи, ово је написано тако да може да се деси увек када послодавцу то одговара. Он може само да пошаље допис – због, каже, наступања непредвиђених технолошких околности, морамо да раскинемо уговор о дуалном образовању. И никакве обавезе даље тај послодавац нема према ученицима који су обавили један део учења уз рад, или тек треба да обаве један део учења уз рад по овом закону.

Ово најбоље показује која је сврха овог закона – да послодавци, то понављамо све време, добију прилику да ангажују младе људе, да их плаћају 70% од минималне зараде у Србији, да они за њих раде посао када и колико то послодавцу одговара, а кад му више не треба таква радна снага, он ће отказати овај уговор, без икаквих последица, икаквих санкција.

То је проблем овог закона, јер није писан да би се оспособила радна снага у Србији, као што овде слушамо. Као да је то проблем, као да су људи у Србији, пре свега млади људи, лењи, па неће да раде, него немају где да раде. Ако нису чланови СНС-а или СПС-а, они немају где да раде. И када раде, немају никакву перспективу. Да ли послодавци којима дајете субвенције из државног буџета запошљавају људе на неодређено? Не. Сви до једног су запослени на одређено: три месеца, шест месеци, три месеца, шест месеци, па мала пауза, па опет изнова. Годинама раде на одређено, немају никакву перспективу. Раде за минималне зараде.

То је економска политика ове владе. Зато млади људи одлазе из Србије, не виде овде своју будућност. Зараде су мале; не можете да дођете

до посла уколико нисте члан владајуће странке и немате никакву економску извесност и сигурност да ћете тај посао имати у годинама испред вас.

Погледајте пословање НИС-а: 2012. године скоро 12.000 запослених, данас нешто мање од 4.000. Сви запослени су пребачени на агенције, на агенције за лизинг радника, и тамо раде за минималне плате, раде на одређено време. Не могу да заснују породицу, не могу да узму кредит, не могу ништа. А ви ћете овим законом то сада да урадите и деци.

Од неких колега посланика слушамо овде примере из разних средина у последњих двадесет-тридесет година, како то у њиховим срединама ради. Па како ради ако је ово први пут да доносимо закон о дуалном образовању? Како је то било пре двадесет или тридесет година ако је сад ово први пут? Па није овако, зато што ово није дуално образовање што пише у овом закону. Ово је учење уз рад, пракса, а не дуално образовање, поновићу то овде сваки пут.

Дуално образовање је када се млад човек запосли код послодавца, добије сва права која му по закону следују и овде у држави Србији, нажалост, минимална, и на пензионо, и на здравствено осигурање, и на синдикално организовање, оно мало заштите коју закон још увек у Србији пружа, и онда ради знајући да може у тој компанији, уколико је добар радник и уколико учи, да остане да ради до краја живота.

Шта ће овде да зна? Ништа. Да ће да заврши неку праксу, да ће за то бити плаћен 70% од минималца, али за то време му се неће рачунати ни стаж ни ништа. Е, то је ваше дуално образовање, које то није.

Зато немојте да наводите те примере, јер они немају везе са оним што се зове дуално образовање. Јер ако то имамо, шта је онда ово? Како је ово тако епохално, револуционарно и реформски ако је то постојало и раније? Постојало је – пракса, постоји и данас, и ово није ништа ново. Само дајете отворене, одвезане руке послодавцима да раде шта хоће, како хоће, за мале паре, јер је то ваша економска политика. Ви се радујете када Румунија подигне минималну цену рада, јер ће сад послодавци уместо у Србију да дођу у Румунију. Па неће. Неће. И, стопа раста у Румунији је 6%, у Србији није ни 2%. То је ваша економска политика.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Верољуб Арсић): Право на реплику, спомињање политичке странке, народни посланик Владимир Орлић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Објашњавали ми, даме и господо – али кад неко овде свраћа само када нема шта друго да ради или кад му је код куће досадно, онда тај неко то и не чује – на тему како данас могу да се запосле само они који су у Српској напредној странци, или да раде, како беше, са перспективом или без. Објашњавали ми и помињали да има овде не један,

него више примера, они који седе с друге стране сале, а запослени су, и то баш за државне институције раде, лепо тамо примају плату, ништа им не фали. Јесу ли то чланови Српске напредне странке или тих странака које представљају овде? Ја бих рекао да су, ипак, неки други.

Је л' беше чланови породица тих људи такође најнормалније раде за државне институције, разне институције? Помињали смо и бројне судове, и Агенцију за борбу против корупције, ево и Народну скупштину. Да ли то значи да су ти људи послали чланове своје породице у Српску напредну странку? Биће, ипак, да нису. Знају они врло добро да нису, него је нешто друго овде у питању – лицемерје, али и непажња. Непажња, даме и господо, јер баш неко на кога се те ствари односе дође овде и каже – не може да се ради без чланства у Српској напредној странци. Без пола проблема.

Друга ствар, малопре је његов колега устао и причао – приватни власник предузећа тражи, шта, рад и резултате, не занимају га ни странке, ни остали бакрачи. Рекао његов човек. Значи, то је основ по ком се запошљава у приватном сектору данас. Да ли је тако? Да ли сте одговорили сами себи или треба нешто да додам?

Једна ствар: не само приватан послодавац, и држава жели за оно што плаћа рад и резултате. Не само данас, желела је и онда када је бивши председник, чувени манекен, на свој посао долазио у пола дванаест, пио кафу, остајао до 12.00-12.15, па одатле на леп ручак, па с ручка на још лепшу вечеру, с вечере у добар ноћни провод, на добро спавање, па сутрадан Јово наново, опет око једанаест, пола дванаест на посао. То су били рад и резултати које су они испоручивали, све остало „Жив ми Тодор да се чује говор“.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Милетић Михајловић.

МИЛЕТИЋ МИХАЈЛОВИЋ: Дакле, овде је реч о амандману који се односи на раскид уговора од стране послодавца. Ја ћу се осврнути управо на тврдње да је овим законом практично дозвољено коришћење, искоришћавање, да не кажем експлоатисање ученика у смислу да их послодавац користи за радне задатке у процесу рада, за производњу, за сам процес итд., на основу кога се остварује одређени учинак, који наравно на тржишту има одређену вредност.

Мислим да у процесу образовања ниједан послодавац не може да очекује такав радни учинак на основу кога ће профитирати, односно зарадити. Нема говора о томе да се овим законом омогућава искоришћавање, односно експлоатација ученика и да ће у одређеном тренутку, када довољно искористи радну снагу, односно те ученике, моћи да раскине уговор.

Уосталом, цена која је предвиђена за плаћање ученика који проводе време у учењу кроз рад, 70% од минималне цене, нема смисао надокнаде онога што ученик уради; више се то може схватити као подстицај или инвестиција послодаваца у оно што ће сутра он добити, као и цело друштво – квалификованог младог човека са компетенцијама, који ће бити потребан у даљем процесу рада. А тек онда послодавац може добити од тог новог стручњака одређену корист.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има министар Младен Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Само неколико одговора.

Ко ће утврдити да ли је нека компанија у проблемима и не може даље да спроводи наставу уз рад? То смо већ у члану 12. регулисали формирањем Комисије за утврђивање испуњености услова, тако да ту нема никакве дилеме.

Улога Привредне коморе је да прати ликвидност и пословање око 97.000 привредних друштава у Србији. У овом тренутку их је око двеста ушло у систем дуалног образовања, тако да имамо јако много капацитета да бринемо да ћемо имати у почетку развоја овог модела образовања много компанија које могу да задовоље потребе. Свакако, колега Јокић је више пута истакао значај школских радионица, тако да ми свугде где су очувани модели средњих стручних школа, да ли су у питању текстилне, машинске, све друге, тај ресурс чувамо.

Када је у питању обука возача, засад немамо договоре са компанијама које би радиле те дуалне моделе, али постоји обука у саобраћајним школама, саобраћајно-техничким школама, такође и у одређеним техничким школама, у Крагујевцу, Београду и многим другим местима, која се обавља на затвореним полигонима, уз досадашњу праксу. Сигурно ћемо и ту осмислити тај профил и видети како он иде даље. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: На члан 18. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштовани потпредседниче, господо народни посланици, како смо видели, у претходном члану говорили смо како је врло транспарентно одредио послодавац када раскида уговор, а у овом члану 19. када школа раскида уговор. Мислим да су сва четири ова елемента врло транспарентно одређена и да нема неких проблема око тога.

Све у свему, ради се о једном дивном закону о дуалном образовању и, како наши политички противници кажу, не ради се овде ни о каквом искоришћавању радне снаге. Напротив, ради се заиста о добро обученим

ученицима у теорији и пракси, јер, дозволићете, цитираћу Лењина који је рекао: „Нема теорије без праксе, ни праксе без теорије“. Управо у њиховом времену владања ученици су, нажалост, имали теорију на минимуму, а праксу уопште нису имали. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господа народни посланици, раскид уговора је дефинисан.

Навешћу пример. Овде смо имали представнике странке бившег режима који су говорили како то преко неких агенција раде људи за јефтине паре. Раскинут је уговор у НИС-у са свим радницима, без икаквих права у закону.

Зашто је продат НИС? Да би неко био изабран за председника. Усудићу се да кажем, врло јефтино, само зато да би неко био изабран за председника. Сетите се оног великог отимања око столице између Коштунице и оног што је изабран, који је пролонгирао косовску независност само док он не буде изабран, па после заклетве, два дана, проглашена на њихов захтев. Раскид уговора је уследио после те продаје. Није било дефинисано. Сви запослени су отишли у агенцију и сви су после добили три пута мању плату, сви радници. Тако је њима било до радника.

Када нерадници одлучују о радницима они не дефинишу њихова права јер мисле – само када су њихови џефови пуни, да сви други џефови могу да буду празни, да може да буде сиромаштво, које је било неиздрживо за гледање. Данас, када неко покушава да занови мајсторе, занатлије, привреду, њима то не одговара. Они имају неку своју виртуелну привреду, где нико ништа не мора да ради, где ће академици да праве обућу, где ће академици да секу лимове итд. Њима није до радника, они су од радника направили јадника. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 18. амандман су заједно поднели народни посланици Санда Рашковић Ивић, Дијана Вукомановић и Ђорђе Вукадиновић.

Да ли неко жели реч? (Не.)

На назив изнад члана 19. и члан 19. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Тирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Реч има народни посланик Гордана Чомић.

ГОРДАНА ЧОМИЋ: Захваљујем.

Члан 19, као и рубрум, предложили смо да се брише, пошто је овај закон о дуалном образовању лош и неће донети ниједну добру последицу нити за образовни систем, нити за систем рада на који се овде толико позивамо.

Члан 19. предложен је за брисање јер говори о раскиду уговора од стране школе, па каже у тачки 3) – ако послодавац изврши повреду забране из члана 10. овог закона, тада школа раскида уговор. Члан 10. у два става каже следеће: у првом ставу да се „заштита права ученика у дуалном образовању остварује у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања, законом којим се уређује средње образовање и васпитање, законом којим се уређује област рада и заштите на раду, прописима којима се уређује забрана обављања опасног рада за децу и овим законом“. Већ смо имали коментар да ми немамо листу опасних послова, која је иначе утврђена, ми то нисмо усвојили, нисмо ратификовали; област опасног рада за децу такође; измене и допуне Закона о раду тек следе. И то је легално, идете закон по закон па ћете мењати и један и други.

Но, други став овде каже: „Током учења кроз рад код послодавца забрањени су дискриминација ученика, физичко, психичко, социјално, сексуално, дигитално и свако друго насиље, злостављање и занемаривање ученика, у складу са законом којим се уређују основе система образовања и васпитања и другим законом“.

Ви сте у два става члана 10, на који се члан 19. позива, преписивали одредбе из једног закона, не све, а не можете да препишете одредбе из других закона које сте навели у члану 10. јер их нема ни у Закону о раду, као што немамо листу опасних послова.

Стојимо чврсто на томе да је ситуација са дуалним образовањем таква да посла има. И робови су имали посао, посла увек има. Жене, знате, имају посла по цео дан, само што тај посао није плаћен. На том бесплатном женском раду се заснива штошта, а ви овде предлагете да се развој Србије заснива на бесплатном дечјем раду. Лоше и неприхватљиво.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 19. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Вјерица Радета, Срето Перић и Зоран Красић, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић и Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Народни посланик Зоран Красић.

Изволите.

ЗОРАН КРАСИЋ: Па јесте, то је члан 19 – Раскид уговора од стране школе. Образовање јесте јавноправна ствар, а не ствар облигационих односа или нечега што припада уговорном праву. Међутим, ви сте покушали да то регулишете на овај начин па сте навели случајеве када раскид уговора може да тражи школа, а разлози за раскид уговора нису на страни школе нити на страни послодавца него могу да буду и сасвим треће врсте. Ту се види комплетан апсурд када се образовни процес третира као уговорни однос, без обзира на то да ли је уговорни однос између школе и послодаваца или је уговорни однос између ученика и овога што ви називате послодавцем где треба да се врши пракса. То је крунски доказ недоречености једног система, који ће у пракси да створи велике проблеме јер полуистина, полулаж, недореченост једног система стварно изазива проблем.

Ви сте овде направили грешку што сте све ово дигли на ниво закона иако је ово суштински материја за подзаконске акте, за програме образовних институција, које треба да имају и један флексибилан приступ како да се спроведе та радна пракса за оне образовне профиле за које је то потребно.

Мене чуди да се нисте више определили за нешто што има бољу традицију код нас, а то је стипендирање ученика, уз обавезу да онај ко плаћа стипендију има право да ишколованог ученика, мајстора заната држи у радном односу најмање у двоструко дужем временском периоду него што је трајало школовање. Мислим да је то много боље и стимулативније и нешто што ствара много већи мотив код младих генерација, да уласком у образовни процес за стицање стручног образовног профила већ има извесност да кроз три-четири године почиње да ради у једној озбиљној, здравој фирми и да има обавезу да шест до осам година буде у том радном односу.

Зато кажем, нама је био потребан аутентичан образовни систем који личи на ово што ви кажете да је дуално, како бисмо задовољили пре свега ону страну у овом процесу, а то је образовна страна, то је ученик који стиче знања.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Мариника Тепић.

Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Посланица.

Захваљујем, председавајући.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Тепић – вратићу вам реч – немојте да ме терате да кршим Устав, закон и Пословник, молим вас.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Немојте, молим вас, ви да тумачите Устав, закон и Пословник. Имам право да се изјашњавам и да ме ословљавате како ја сматрам да треба.

Дакле, ми из Нове странке и Клуба самосталних посланика тражимо да се члан 19. овог штетног закона о дуалном образовању брише, као и сви други чланови, па и сам закон да се повуче из процедуре, на шта имате право, господине министре, до краја ове расправе. Сигурна сам да ћете у једном тренутку, када будете остали сами и добро и дубоко размислили, такву одлуку и донети.

Члан 19. је лош наставак одредаба које су и у претходним члановима садржане а тичу се уговора између школе и послодаваца о дуалном образовању, који такође дефинише услове раскида, као што је претходно у другим члановима дефинисано шта све треба да садрже уговори. Али ми као народни посланици, можда као родитељи, као заинтересовани грађани никада нећемо моћи да видимо уговоре између школе и послодаваца, односно они се неће налазити на интернет страници школа које ове уговоре потписују.

Школе нису приватне, овде расправљамо о државним школама. Ви сте државно министарство, а не министарство послодаваца, не министарство Привредне коморе и не министарство у интересу било кога другог осим ученика, ђака и школа. Просто је невероватно да сте све друго закинули у овим одредбама, само не да тај уговор између школе и послодаваца буде јаван, доступан родитељима, да у сваком тренутку знају на шта се школа обавезала, а и на шта су се послодавци обавезали.

Само још да ставите ознаку тајности, као што је Влада ставила на документацију о камерама на Косову... (Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Бранка Стаменковић.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

И овим амандманом Посланичка група Доста је било тражи да се брише предложени члан, као и сви остали чланови. Тачније, да се овај закон повуче из процедуре и да се не донесе.

Ако донесемо овај закон, наредне две године ћемо све расположиве ресурсе, како људске тако и финансијске, и комплетну пажњу усмерити на увођење тог дуалног образовања. Ресурсе, људске и финансијске, које немамо у довољној мери и које бисмо много корисније употребили да смо их окренули ка реформи комплетног образовног система, почев од предшколског, преко основношколског образовања.

Да смо то урадили, резултати на крају основношколског образовања, који су годинама, деценијама уназад лоши, побољшали би се. У том случају, имали бисмо на крају основношколског образовања потпуно другачију ситуацију и много мању потребу да уводимо дуално образовање, јер би било мање деце која немају довољно знања да упишу гимназију него морају да иду на неке стручне занате.

Тај мањи број увек ћемо имати, ма колико да будемо реформисали основношколско образовање. У том случају, довољно ће бити, уместо увођења дуалног образовања, да се постарамо да средњошколско образовање у средњим стручним школама не буде искључиво теорија већ да унутар њега буде и пракса.

Тако раде социјално одговорне државе. Оне на себе преузимају одговорност за образовни процес, како у гимназијама тако и у средњим стручним школама, и не пребацују ту одговорност на приватни сектор и послодавце, којима је главни интерес, након што донесемо овај закон о дуалном образовању, да што јефтиније добију радну снагу. Они неће бити у обавези да плаћају тој деци ни минималну прописану зараду у Републици Србији, већ ће их плаћати мање од минималне зараде. Притом, не морају да им уплаћују пензионо осигурање и добијају јефтину радну снагу. Увођењем дуалног образовања ризикујемо, излажемо малолетну децу непотребном ризику да буду експлоатисана од стране послодавца. Не мора да значи да ће бити, али нема потребе да их излажемо том ризику.

Стога апелујем још једном да се из процедуре повуче закон о дуалном образовању и да ресурсе, како људске тако и финансијске, окренемо на горући проблем, да реформишемо и побољшамо квалитет предшколског и основношколског образовања. Пре свега, да родитеље растеретимо стравичног финансијског притиска који основно образовање представља, пошто је то образовање само као бајаги бесплатно. Сви родитељи знају да оног тренутка када дете крене у основну школу морају да завуку руку дубоко у џеп, почев од куповине уџбеника, који уопште нису јефтине, који износе између 10.000 и 17.000 динара.

Ако неко просечно домаћинство, које у просеку зарађује око 57.000 динара месечно, има више од једног детета, то је просто неиздрживи трошак у септембру. Родитељи морају да подижу кредите да би деци купили уџбенике. Молим вас, тога нема ни у Боцвани; у Боцвани су уџбеници бесплатни.

Апелујем да ресурсе окренемо побољшању квалитета основношколског и предшколског образовања, а да сваку причу о дуалном образовању повучемо из процедуре и оставимо за тренутак у коме нам

основношколско образовање ради на врло квалитетном и високом нивоу. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По Пословнику, народни посланик Владимир Орлић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Биће кратко, господине председавајући.

Члан 106. и питање теме дневног реда. Мислим да не би било лоше, не тражим да се гласа, само мало да поведемо рачуна, да би ова расправа имала неки смисао; да се поведе рачуна и да се скрене пажња кад се догоди, а сад се управо догодило, да народни посланик промаши закон о ком расправља; да му се љубазно укаже на то, пошто и даље расправљамо о овом закону о дуалном образовању, тек ћемо касније о закону који се тиче предшколског и основношколског образовања. Верујем да је реч о ненамерној погрешци, али кад се догоди, да се укаже на то, чисто да народни посланик не би губио време, ни своје за расправу, а и да би уважили мало време осталих присутних и грађана који ово гледају.

Друга напомена није толико за вас колико можда за техничку службу: ако постоји неки дигитрон, да се дода народним посланицима, јер она просечна вредност уџбеника никако се не уклапа у оних 0,15% буџета, ако смо тако чули. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По Пословнику, народни посланик Соња Павловић.

СОЊА ПАВЛОВИЋ: Поштовани председавајући, повређен је члан 108 – о реду на седници Народне скупштине брине се председник Народне скупштине.

Не знам докле имате намеру да пустите посланика Орлића да води ову скупштинску расправу и уместо вас одређује кад је шта који посланик погрешао. Разумем да су потрошили време, значи нерационално су га користили, и морају да сnose последице тога. Тако да те реплике, реплика репликине реплике, не знам ни ја из ког разлога, и повреде Пословника које то заправо нису указују на то да њима фали време. Жао ми је, потрошили су га, мораће да чекају до следеће седнице. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице, колега Орлић је користио исто право које имате и ви. Зашто вама онда то смета?

(Соња Павловић: Имате ли ви право?)

Добио је право да пријави повреду Пословника. Сматра да сам ја превише толерантан према посланицима опозиције који о амандману у коме пише: „Школа раскида уговор о дуалном образовању уколико...“, па имате тачке 1), 2), 3) и 4), па има још један став, причамо о бесплатним уџбеницима.

Прихватам да је моја грешка што тако демократски наступам према свим посланицима. Али онда дозволите да то буде према свима, а не само према онима који су вама добри и свиђају се.

Да ли желите да се Скупштина у дану за гласање изјасни о повреди Пословника?

Реч има народни посланик Марко Ђуришић.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Хвала, председавајући.

Члан 19, као што сте и ви малопре прочитали, говори о ситуацијама када школа може да раскине уговор о дуалном образовању, набраја неколико тачака. Суштина је да се овде сублимирају услови за раскид уговора када послодавац прекрши неке од обавеза из претходних чланова.

Оно што је у тачки 1), ту се позива на члан 12. став 8, а члан 12. се опет бави улогом Привредне коморе у овом закону. Задржао бих се можда на томе, да поново нагласим да је потпуно непримерено да Привредна комора заузима овакво место у закону о дуалном образовању, како га ви зовете. Ја понављам да то није закон о дуалном образовању; треба да погледате законе о дуалном образовању у земљама на које се позивате – Немачкој, Аустрији, Швајцарској – и видите шта подразумева дуално образовање у тим земљама.

Дакле, овде сте увели Привредну комору као неког полицајца који ће да мотри на послодавце. Значи, Комора ће формирати комисију, комисија ће се онда бавити тиме да ли се испуњавају услови из члана 12. овог закона. Ако установи да се ти услови не испуњавају, предложиће Привредној комори да донесе решење о престанку важења уговора о дуалном образовању.

Интересантно је како за ових пет и по година Влада на разне начине, кроз разне законе, уводи Привредну комору у делове живота у којима апсолутно није место Привредној комори: од управитеља зграда, од давања разних јавних овлашћења Привредној комори за издавање дозвола, и сада овде у образовању.

Привредна комора ће имати комисију, биће тамо и неки чланови из Министарства, неки људи који раде у просвети, значи, наставници. Једина добра ствар, што изричито пише, јесте да за рад у тој комисији они неће примати накнаде. Добро је да сте то ставили. То давање накнада по разним комисијама и радним телима је начин на који власт корумпира и држи под контролом државне службенике. Ставите их у једну-две комисије, а они за 30.000-35.000 динара месечно, ако се састану једном или једном у три месеца, за тај мали додатак, људи ћуте и трпе да се њихово знање ниподаштава и да долазе овакви закони у процедуру, да се доносе разна

друга подзаконска и слична документа која немају никакве везе са реалношћу.

Овај члан закона је штетан. Цео закон је штетан, министре, понављаћемо то до краја ове расправе. Повуците закон.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има министар Младен Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Само пар информација, везано за ово што је колегиница Чомић говорила.

Влада доноси уредбу 1. јануара 2018. године, где ће се утврдити тај опасни рад који се не препоручује деци у било којим околностима када је рад у питању, а самим тим и образовање и припрема за то.

Оно што је јако важно, неко је поменуо, мислим колега Красић – стипендирање ученика. Овде се у члану 33. истог закона те одредбе напомињу, али су нас из Законодавства опоменули да не морамо да пресликавамо из Закона о ученичком и студентском стандарду, где је предвиђено стипендирање од стране и државе и послодавца. Мислим да ће то бити врло важан посао у следећем периоду.

Још једном ћу поновити да је овај наш модел развојни модел закона о дуалном образовању, који није преписан од Немаца, Швајцараца и Аустријанаца те нема та решења која помињете.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 19. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има Марко Атлагић.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштовани потпредседниче, овај закон о дуалном образовању је наш. Како рече министар Шарчевић, није ни немачки, ни швајцарски, нити било чији модел, али је узето из свих понешто и водило се рачуна о нашим условима, то је оно што је битно.

Имам осећај, заиста, да поједини посланици нису прочитали закон, а то доказује када се повезује један са другим, а када дођу на овај други закон, онда га спајају са претходним итд.

Све у свему, када су у питању послодавац и школа, врло јасно су дефинисане обавезе, и једне и друге, када се раскине уговор. Исто тако, знају се обавезе, ко преузима ученика, као и с друге стране, када се тражи други послодавац.

Оно што је битно, опозициони посланици настоје доказати да се овде ради о израбљивању ученика, малтене, да се школују за физичку радну

снагу. У њиховом периоду власти није било радних организација, није било послодаваца, није било предузећа, па, према томе, није могло ни бити дуалног образовања. Залажу се за хаос који је владао у то време. Међутим, Србија данас ради и гради. Прођите, прошетајте Србијом уздуж и попреко, а и градом Београдом – у Србији се ради и гради. Градиће се и радити још више, увођењем дуалног образовања. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, као неко ко је прошао кроз дуално образовање поздрављам могућност да школа раскине уговор.

Такође, колегама које се овде залажу искључиво за дигитално образовање морам да кажем да тога нема без дуалног образовања. Како мислите... Ево, ова појава из „никад им доста није било“, како они мисле да се, рецимо, направи компјутер без радника? Ко ће направити кућиште? Мора да постоји радник који ће направити кућиште. Неко мора да направи чип. Неко мора то да залепи. Модем, неко то мора да уради. Чак и куглу, за ове који гледају у њу. Не може да буде дигитална, неко мора да је направи. И оне наталне карте такође неко мора да произведе. Сви који то користе сада су против дуалног образовања.

Значи, неки мајстори морају то да направе. Не можете имати укусну воћку, не можете имати било шта, не можете имати рачунар, а да претходно то неко физички није урадио. Зато не разумем ту њихову потребу да кажу – доста нам је радника, доста нам је занатлија, доста нам је пољопривредника, ми хоћемо да све буде дигитално. Не може све да стане у 42 грашке пасуља и не може све да стане у стаклену куглу, нити у наталне карте. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Ана Стевановић.

Изволите.

АНА СТЕВАНОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Јавила сам се по Пословнику, конкретно да укажем на члан 104. став 2. који каже: „Ако се увредљиви изрази односе на посланичку групу, односно странку чији народни посланици припадају тој посланичкој групи“ итд., знате већ и сами како иде.

Молим вас да реагујете на овакве изразе, на овакве оцене, овакве квалификације. Шта значи „никад им доста није било“? Можемо и ми исто тако да се изразимо о било којој другој групи, али нећемо, то просто није наш стил, није наш манир. Молим вас да реагујете на ово. Оваквим стварима се унижава не само достојанство Народне скупштине као такве

већ и свих народних посланика. Молим вас, реагујте, немојте ћутати на овакве ствари, немојте их дозвољавати. Сви виде о чему се ту заправо ради.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Стевановић, не могу да претпостављам шта ко види, него шта ко чује.

(Ана Стевановић: Немојте се правити блесави, молим вас.)

Да се не правим блесав? Захваљујем.

На члан 19. амандман су заједно поднели народни посланици Ненад Чанак, Олена Папуга и Нада Лазић.

Влада и Одбор за образовање, науку, технолошки развој и информатичко друштво прихватили су амандман. Одбор за уставна питања и законодавство сматра да је амандман у складу са Уставом и правним системом Републике Србије. Констатујем да је овај амандман постао саставни део Предлога закона.

Да ли неко жели реч? (Не.)

На назив изнад члана 20. и члан 20. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Ћирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем.

Дакле, у питању је члан 20, за који ми сматрамо да је један од најнеморалнијих чланова у овом закону. Због чега то сматрамо? Зато што се из онога што пише у овом члану види да је вас баш брига за децу која уписују дуално образовање, да вас уопште не интересује шта ће с њима бити, да вас уопште не интересује где ће она наставити школовање, да ли ће наставити школовање, да ли ћете их упропастити у годинама које долазе или ће ипак нешто успети да направе од свог живота.

Због чега то говоримо? Зато што овде у ставу другом...

Ако може господин да не заговара министра, веома је важно ово што говоримо зато што је ово члан који је доказ за све оно што тврдимо од почетка расправе.

Дакле, каже: „Ако је уговор о дуалном образовању раскинут из разлога прописаних у члану 18. тачка 4) овог закона“, а то је она ситуација о којој је говорила колегиница Виденовић, када школа каже – драга децо, код нас је дошло до извесних промена, ви се овде више нећете школовати, у

тој ситуацији „учење кроз рад ученицима обезбеђује школа код другог послодавца с којим има закључен уговор о дуалном образовању“.

Господине Арсићу, да ли можете да замолите министра да консултације са народним посланицима обавља у време када не траје заседање Народне скупштине, због тога што је ово о чему говорим изузетно важно?

На основу чега предлагач сматра да ће школа моћи да нађе исту фирму, са истим потребама за дечјим радом, истим машинама, истим образовним профилима, у истом месту, у истој општини и да ће сва та деца моћи сада одједном да се преселе у неку нову компанију да раде?

Господине Шарчевићу, ужасно је важно да на ово одговорите, јер ако немате одговор на ово питање, то значи да је вас за ту децу баш брига. Како ће школа да нађе нову фирму у којој ће сва та деца да раде?

Ако је неко две године учио да заврше један шраф на једној машини, та фирма сада саопштава деци, родитељима и школи да они више неће да учествују у програму дуалног образовања, а ви сте им омогућили да то без једног јединог разлога учине, како ће школа да нађе фирму у коју ће сви ученици да пређу да раде, на истим машинама, на истим образовним профилима, у истој општини? Не знам да ли ви мислите да децу терате да путују сатима до нове школе, односно до новог радног места.

То што ту фирму чак нисте обавезали ни на то да заврши процес школовања деце, ни да нађе другу фирму која би могла бити партнер, показује да све што радите радите искључиво у корист лажних инвеститора.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 20. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Вјерица Радета, Филип Стојановић и Зоран Красић, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић и Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Реч има народни посланик Зоран Красић.

Изволите.

ЗОРАН КРАСИЋ: Члан 20. Предлога закона односи се на последице раскида уговора, и сада се ту наводе неке последице.

За нас који смо поднели амандман важно је нешто друго: сваки раскид уговора, у зависности од тога који су разлози, која страна тражи, да ли су разлози ништавост или рушљивост, ствара одговарајуће правне последице. Генерално, правна последица јесте реституција, да се све враћа

у пређашње стање. Наравно, могуће су и друге варијанте, у зависности од тога ко је крив.

Али када се погледају све правне последице раскида уговора, видимо да реституција није баш могућа, да су правне последице погодиле послодавца, да су правне последице погодиле ученика на оспособљавању уз рад, а да једина која није погођена правним последицама јесте школа. Зашто? До раскида, професори су примили плату. Врло просто и једноставно. Од раскида, нешто друго се дешава.

Господине Шарчевићу, Народна скупштина даје највећи допринос тзв. дуалном образовању – видите, ми овде у нашим бифеима имамо ову децу која су на школовању, она завршавају угоститељство, да буду конобари. Рекло би се да то јесте неко дуално образовање; нема уговора, има много више неког аутоматизма. Свака част. Али 99,9% људи који имају угоститељске објекте, кафиће итд. нема ништа од тог образовања, нити су конобари, нити су не знам шта. Знате, то на неки начин чини овај концепт мало бесмисленим.

А сада морам да вам кажем једну ствар: ова деца у угоститељској школи, господине Шарчевићу, када уче како треба да се сервира, имају посебну наставну лекцију – пражњење пепељаре. Они у школи уче како да се празни пепељара, а, у пракси, свуда је забрањено да се пуши.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Владимир Ђурић.
Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала.

У члану 20. закона о дуалном образовању наведено је да ако је уговор о дуалном образовању раскинут на иницијативу послодавца, услед непредвиђених технолошких, економских или организационих промена код послодавца које спречавају, отежавају или битно мењају обављање делатности, школа је дужна обезбедити наставу ђацима и учење кроз рад код другог послодавца. То је нелогично. Послодавац раскида уговор на своју иницијативу, доводи школу у проблем, школа губи локацију за одржавање наставе, губи услове за одржавање наставе и због тог потеза послодавца – нека се школа изволи снаћи.

Ради се о послодавцима специфичних профила. Ово није Немачка. Ми имамо један „Фијат“, ми немамо „Опел“, „Фолксваген“, „БМВ“, „Мерцедес“. Ми имамо један „Фијат“. Шта ће се догодити, рецимо, у Крагујевцу, где ћемо слати децу, како ћемо решити проблем када послодавац раскине тај уговор?

Узгред, он по члану 15. не мора у том уговору да наведе отказни рок, не мора да га уговори. Дакле, због неких непредвиђених околности, организационих, рецимо, типа укинуо је пројектни биро, нема га више, он

прогласи да су ту битно промењени услови за одржавање наставе, раскине уговор, нема отказног рока и сад школа треба да нађе неку другу „Заставу“, у Крагујевцу или било где у Србији, као да ми тих „Застава“ имамо да падају с неба и да их беремо са гране.

Ко ће решити проблем дисконтинуитета у настави, губитка часова док се алтернативни послодавац не пронађе? Хоће ли деца имати проблема с изгубљеним часовима, надокнадом рада викендом и да ли ће им се уопште пронаћи алтернативни послодавац?

Дакле, ми нисмо против концепта дуалног образовања као таквог и против стручног средњег образовања као таквог и учења уз рад и стицања практичних знања. Не може свако у овој земљи бити доктор наука, неко мора бити квалитетан аутомеханичар, није то спорно, али услови на које овај закон „слеће“ у српско друштво потпуно су неприпремљени. Пуно празнина је остављено овде, створићемо проблеме и домаћаји овог закона ће бити проблематични. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Јован Јовановић.

ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем.

Овај члан односи се на последице раскида уговора. У ставу 1. прописано је да ако је уговор о дуалном образовању раскинут зато што је школи забрањен рад или је укинута, зато што престаје да испуњава прописане услове за образовни профил у коме послодавац реализује учење кроз рад или зато што не испуњава обавезе предвиђене уговором о дуалном образовању, наставак образовања обезбеђује друга школа коју одреди Министарство у договору са послодавцем.

Предложеним решењем није довољно јасно одређено на основу којих критеријума нити у ком року Министарство доноси одлуку о томе коју ће школу одредити.

Такође, ставом 3. предвиђено је да уколико је школа раскинула уговор о дуалном образовању зато што је послодавцу одузета потврда, односно зато што послодавац не испуњава обавезе предвиђене уговором о дуалном образовању, школа организује учење кроз рад, уз подршку Министарства, јединице локалне самоуправе и Привредне коморе Србије, код другог послодавца са којим закључи уговор о дуалном образовању.

Предложеним решењем није јасно одређено које критеријуме ће користити школа приликом одлучивања о закључењу уговора о дуалном образовању са одређеним послодавцем, шта подразумева подршка Министарства, јединица локалне самоуправе и Привредне коморе, као и у ком року је школа дужна да организује учење кроз рад.

На ово је указала и Агенција за борбу против корупције, тако да из тог разлога сматрамо амандман оправданим и тражимо брисање. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Марко Ђуришић.

Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Наслов изнад овог члана је „Последице раскида уговора“. Када прочитате, видите да нико овде неће бити одговоран ни за шта ако се уговор раскине, да ће се сва штета пребацити на леђа ученика. Јер, како ће ти ученици наставити учење кроз рад код другог послодавца ако школа нема потписан уговор? У ком року ће, како овде каже став 3, школа, уз подршку Министарства, локалне самоуправе и Привредне коморе, закључити нови уговор? Шта ће са изгубљеним временом?

Шта ћемо са оним фондом обавезног учења стручних предмета, учења кроз рад, како прописује овај закон, од 20 до 80%, када ће се то обавити ако, рецимо, Министарство не може, уз подршку Привредне коморе и локалне самоуправе, два-три месеца да нађе одговарајућег послодавца, који нема интерес?

Да ли ћемо онда слати те ученике педесет, шездесет, сто километара далеко код неког послодавца? Ко ће то плаћати? Ко ће сносити те трошкове? Или ће они седети код куће и чекати, па ће онда морати да раде и када не траје школска година, викендом или у неко друго време?

Мислим да је овај члан у суштини бесмислен, јер никакве последице не утврђује и не дефинише ко је одговоран за те лоше последице које ће се десити. Као што је и овај члан лош, лош је и цео закон. Још једном, министре: повуците овај закон о квазидуалном образовању.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има министар Младен Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Не мора да буде иста фирма. Ако је у питању прелажење на сличну врсту посла, може да буде сродна фирма.

Поново говоримо о томе да у садашњем моделу средњег стручног образовања имамо школске радионице. Овде је само разлика у квалитету. Ако су школске радионице места где се та настава сада одвија, а боља је технологија тамо где се одвија у процесу производње, направимо онај међукорак који је довољан да се, док се не нађе друга компанија, то одвија у школском амбијенту. Тиме се, на неки начин, не зауставља процес наставе, само што се губи на квалитету.

Кад говоримо о конобарима и куварима, па, Београд постаје туристичка дестинација, много је хотела... Није то само обука од месец-два дана и може да конобарише ко год отвори кафић; они морају да знају

стране језике, низ других ствари, чак и психологију уче и неке друге битне предмете. О томе се јако води рачуна.

Нема брзине ако говоримо да ће се овај закон примењивати 2019. године. За сада је, поново истичем, само двеста компанија испунило услове и критеријуме овакве врсте, тако да се о томе води рачуна. Уводе се они профили за које постоји велико интересовање тржишта, тако да сада имамо само 19 профила. У плану су грађевински, управо угоститељско-туристички, постепено се то дозира. Државе које ово раде годинама су, такође, ово постепено уводиле и модификовале у ходу. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Сагласно члану 27. и члану 87. ст. 2. и 3. Пословника Народне скупштине, обавештавам вас да ће Народна скупштина данас радити и после 18 часова, због потребе да Народна скупштина што пре донесе акте из дневног реда ове седнице.

Сада, у складу са чланом 87. став 1, одређујем паузу у трајању од једног сата.

Са радом настављамо у 15.00 сати.

(После паузе – 15.05)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Даме и господо народни посланици, настављамо са радом.

На члан 20. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, у циљу ефикасности, као некадашњи произвођач, ја ћу ово излагање скратити. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 20. амандман су заједно поднели народни посланици Бошко Обрадовић, Срђан Ного, Марија Јањушевић, др Драган Весовић, мр Иван Костић, Зоран Радојичић и проф. др Миладин Шеварлић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик др Драган Весовић.

Изволите.

ДРАГАН ВЕСОВИЋ: Хвала, господине председавајући.

Господине министре, члан 20. говори о последицама раскида уговора. У образложењу због чега је амандман одбијен добили смо: „Амандман се не прихвата јер ће школа, Министарство и Привредна комора Србије обезбедити наставак започетог школовања“, сад посебно

наглашавам, „у опремљеној школској радионици или на други адекватан начин, посебно уколико се ради о завршним годинама учења“.

Мало пре сте дали делимичан одговор када сте одговарали колегиници Јерков. Оно што је мени јако интересно јесте – који су то други адекватни начини? Шта ћемо ако се то учење кроз рад обавља код послодавца који нема компаративног послодавца на територији где се обавља? Онда се враћамо на школске радионице.

То је мени јасно, али где смо онда у проблему? Причали смо јуче о примерима где се обавља учење кроз рад у предузећима која имају високософистицирану технологију. Ми то не можемо имати у школским радионицама и ученици ће на неки начин сигурно бити оштећени јер неће моћи да постигну адекватну количину знања. Онда, у ствари, долазимо на оно што сам ја рекао, да ће она теорија да ће они моћи да се баве приватним радом пасти у воду јер неће бити адекватно обучени.

Дакле, једина олакшавајућа околност јесте што имамо тај период од две године.

Али још једна ствар у члану 20. мени се не свиђа. Ту се каже да ће тај рад да организује школа, уз подршку Министарства и јединице локалне самоуправе. Шта ћемо ако се таква ствар дешава у локалној самоуправи која иначе има мали буџет и спада у неразвијене делове Републике Србије? Све су то ствари о којима треба размислити, јер у тим срединама је потреба за дуалним образовањем можда јаче изражена него у условно развијеним срединама.

Без обзира на то што сте јуче на извештај начин добили препоруку да не слушате шта предлажемо, ја сам захвалан што схватате о чему вам причам. Покушајте да у периоду који наступа нађете решења. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На назив 2. дела Главе III, назив изнад члана 21. и члан 21. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Ћирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Да ли неко жели реч? (Не.)

На члан 21. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Зоран Красић, Никола Савић и Вјерица Радета, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, др Ана Стевановић, Владимир Ђурић и мр Јасмина Николић и заједно Марко

Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Бранка Стаменковић.

Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Нама су потребни и занатлије и мајстори, то није спорно. Оно што је спорно јесте начин на који смо решили да их образујемо. Предлагач закона намерава да уведе дуално образовање и да мајсторе и занатлије обучава у приватном сектору, пребацујући одговорност за образовање на приватне послодавце. Посланичка група Доста је било сматра да одговорност за образовање мајстора и занатлија треба да преузме држава, и то тако што ће побољшати квалитет образовања у средњим стручним школама уводећи праксу на којој ће будући мајстори и занатлије стицати практична знања.

На крају, поврх и више од реформе унутар постојећег средњошколског стручног образовања нама пре свега требају бесплатни уџбеници. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 21. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, овај амандман смо поднели у жељи да ојачамо предлог Владе и да потврдимо њихово настојање.

Немамо ништа против бесплатних уџбеника, њих ће зарадити мајстори и занатлије. Њих ће зарадити мајстори и занатлије када дигну привреду, када се решимо стечајних управника, када се решимо разних хохштаплера политичке природе који су продали целу нашу привреду за 6,7 милијарди, а оставили надуван јавни сектор.

Када се решимо свега тога... У овој држави је завладала финансијска дисциплина, које није било. Када се решимо свега тога, онда ћемо моћи да имамо бесплатне уџбенике, јер ће нићи нове фабрике трактора, имаћемо поново нешто што је био ИМР, нешто што је био ИМТ, нешто што је био „Змај“. Већ сам говорио, да подсетим, да је само ИМТ, без Раковице, производио тракторе у вредности данашњих петсто милиона евра годишње, плус прикључне уређаји и механизација, плус једноосовински трактори у Књажевцу, плус фабрика приколица у Лозници.

Дакле, када поново будемо имало вредне, добре, стрпљиве, радне занатлије, када поново будемо имали стругаре, глодаче у пуном капацитету, како то они кажу, запослене, а не само врачаре, трачаре итд., онда ћемо имати и бесплатне уџбенике, јер ће они за своју децу зарадити својим рукама и напунити буџет Републике Србије. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има министар господин Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Само мало објашњење или коментар овога о чему смо говорили малопре, везано за локалне самоуправе: слажем се да треба појачати баш оне које су неразвијене и које ће пре овај концепт прихватити. Тежиште Министарства просвете и науке је на њима. Ми то радимо на терену, тако да ћемо о томе и те како водити рачуна.

Драго ми је да смо се сложили да је технолошки напредак ако одведете младог човека да ради у модернијој компанији, где је технологија кудикамо боља него она коју држава може да пружи у радионици. Тиме бих се и колегиници захвалио на коментару, али ово мора да се комбинује. Заиста је добро одвести момка за класичан струг, али и одвести га на CNC машину, да види како се ради када се то пројектује и користи ИТ технологија. Тако да су сви модели прихватљиви. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На назив изнад члана 22. и члан 22. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Ћирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Да ли неко жели реч? (Не.)

На члан 22. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Вјерица Радета, Наташа Јовановић и Зоран Красић, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, др Ана Стевановић, Владимир Ђурић и Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Да ли неко жели реч?

Реч има народни посланик Бранка Стаменковић.

Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Да поновим још једном да нама требају и занатлије и мајстори. То није спорно. Спорно је и споримо се овде о начину на који сматрамо да они треба да се едукују. Ми сматрамо да држава треба да преузме одговорност за то и да се они едукују унутар образовног система увођењем праксе у средње стручне школе, уместо што ће се слати у приватни сектор, да их излажемо ризику да буду експлоатисани од стране послодаваца као јефтина радна снага.

Међутим, још једну ствар бих хтела да нагласим. Поред занатлија и стручних мајстора, нама требају и иноватори и предузетници, јер где ће радити ти мајстори и занатлије, у којим то компанијама ако немамо иноваторе који ће покренути, основати и развити компаније у којима ће ти мајстори и занатлије да раде? Да бисмо имали иноваторе, морамо под хитно да кренемо у темељну реформу нашег заосталог и неправедног предшколског и основношколског система. Морамо процес наставе, начин на који се изводи настава под хитно да мењамо. Морамо да престанемо да гурамо децу 21. века да се на силу бога уклопе у образовни систем који ради по моделима из 19. века. Не можемо очекивати да се деца овог новог доба прилагоде школству 19. века. Морамо школство да прилагодимо деци, а не обрнуто. То је једини начин да имамо иноваторе, који ће покренути компаније у којима ће моћи да се запосле стручни мајстори, занатлије.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Наташа Јовановић.

Изволите.

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Господине министре, због јавности и оних који нас прате, грађана Србије, родитеља и, на крају, потенцијалних и будућих ученика, да поновим став Српске радикалне странке да смо против дуалног образовања. Ево, на примеру овог члана који сада разматрамо и на који смо поднели амандман објаснићу због чега то није добро.

Дакле, иако сте ово хтели и замислили, ово је пројекат који апсолутно није и неће бити применљив у Србији из многих разлога, а, наравно, ви ћете да имплементирате овај закон на све могуће начине. Овде ћете доћи у проблем да будући послодавац који ће да ангажује ученика за одређену делатност, после отказивања уговора, што су предвидели неки чланови раније, апсолутно може, што би се народски рекло, да се прави блесав. То је најпре због чињенице, у шта сам апсолутно уверена, да ће у избору послодаваца – јер сте такву улогу, која је непримерена у образовном систему, дали Привредној комори Србије – кључну реч имати управо Привредна комора Србије.

И, шта ће да се деси код мене у Крагујевцу, у Ужицу и другим градовима, Пироту, Врању ако неко од послодаваца за одређене делатности

не жели да направи ангажман са том и том школом за такав ангажман ученика, односно дуално образовање? Једноставно ће морати.

Има људи који прате овај пренос, који су предузетници, који не желе да уђу у такав однос са државом, односно системом образовања. Иако су веома успешни и имају своје мини-фабрике, своје делатности, производњу итд., они то не желе, али биће натерани, у то сам апсолутно убеђена. Као што се људи терају, закон је такав – што би такође требало да буде предмет Уставног суда за оцену уставности – да плаћају чланарину за Привредну комору Србије, за коју се већ деценијама питамо... То није сада, од када је напредњачка власт, ни ови „жути“, чији је председник Коморе био министар, па председник Коморе. Знам да смо још у време, јуче смо помињали, социјалистичког самоуправљања – јер је мој први радни однос заснован 1987. године у великом систему „Заставе“, односно извозног производа „Заставе импекс“ – морали да плаћамо чланарину и велике котизације и били натерани да све радимо како нам диригује. Још је сплет околности да Комора буде баш у непосредној близини фирме о којој причам, која је била моје прво радно место. И, да морамо да радимо по њиховим диктатима. Исто ће бити када се буде имплементирао овај закон, а то није добро. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 22. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо, најважније у овом уговору су материјално и финансијско стање ученика које се дефинише овим уговором. Дакле, да наши гледаоци знају да нема робова, да нема бесплатне радне снаге, да и деца знају да могу да зараде још у фази свог школовања.

Ови нерадници који причају о раду помало ме вређају. Ако су гледали америчке филмове, видели су да највећи послодавци, највећи индустријалци вежбају своју децу уводећи их у прву фазу производње, па до краја. Да би добро руководили, морали су да прођу обуку, морали су да уче и да раде, да уче кроз рад. Они који нису имали своје фирме, деца су разносила пице, учила да буду угоститељи, разносила новине. Могла су се повредити док бициклом разносе новине, али је поента била у томе да науче да поштују новац и да науче да се живи од зарађеног а не од задуженог.

Ови који нам замерају, њима је главни производ био дуг, машта, илузије и ситно сецкана магла на коцкице. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има министар Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Само два објашњења.

Ниједан послодавац није принуђен да прихвати уговор за дуално образовање. Може да иде на класичан начин, сам да образује или са тржишта рада да узме, како њему одговара.

Када је у питању укупан квалитет образовања у Србији, он је покренут усвајањем Закона о систему образовања и васпитања у овом дому врло скоро. Мислим да је данас и објављен оквир плана и програма, или курикулума. Такође, обавестићу укупну јавност да је реформисан први разред првог циклуса основне школе, као и пети разред, почетак другог циклуса, већ готов и у фази објављивања, а завршава се реформа гимназије и средњег стручног, тако да је обухваћен цео доакадемски део, а 2018. почиње да се реализује.

Обуке које треба да се десе предвиђене су кроз SBS, односно европску помоћ од 27,4 милиона евра, тако да смо ми испунили све задатке који нас очекују. Концепт који смо изабрали јесте исходно учење, значи, један врло савремен концепт и мислим да ће се све ово врло брзо десити. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има Наташа Јовановић, по амандману.

Изволите.

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Не, ја ћу кратко реплику, колега Арсићу.

Дакле, господине министре, нисам мислила да ће то бити под морање, него ми досадашње искуство говори да то није баш тако једноставно. Јер, ако се ослоне само на Националну службу за запошљавање, иако она води евиденцију по профилима запослености...

И сама сам имала не негативно искуство, него неуспех као предузетник, у покушају да запослим – на крају, и да помогнем онима за профил који ми је био потребан – одређен број младих људи са Националне службе за запошљавање. Сећам се да је преко двадесеторо њих дошло на разговор и да се испоставило да су то деца која су завршила ту и ту стручну школу, а да немају та искуства. Онда се на крају догодило, то је оно што хоћу да кажем као пример, да су особе које имају неко више образовање ангазоване на послу који је захтевао средњу стручну школу. Само сам то хтела да илуструјем као пример.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: На члан 22. амандман, са исправком, заједно су поднели народни посланици Балинт Пастор, Елвира Ковач и Арпад Фремонд.

Влада и Одбор за образовање, науку, технолошки развој и информатичко друштво прихватили су амандман. Одбор за уставна питања и законодавство сматра да је амандман у складу са Уставом и правним системом Републике Србије. Констатујем да је овај амандман постао саставни део Предлога закона.

На члан 23. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Вјерица Радета, Миљан Дамјановић и Зоран Красић, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић и Јасмина Николић, заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић и заједно Александра Јерков, Горан Ћирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Зоран Красић.

Изволите.

ЗОРАН КРАСИЋ: Овај члан односи се на могућност да се уговор о дуалном васпитању закључи са више послодаваца, вероватно у складу са програмом образовања и уколико се укаже потреба да практични део треба код више послодаваца да се ради. Међутим, пошто се ради о концепцијском неслагању, ми смо, наравно, поднели амандман којим смо тражили брисање и овог члана.

Ја вам само скрећем пажњу на нека решења из овог члана, да тај уговор у име малолетног ученика закључују родитељи, а према закону о породичним односима родитељско право обављају оба родитеља, па размислите шта све може на тој релацији да се деси око тога што сте ви рекли да је форма уласка у овај однос уговор.

Али оно што је по мени много важније, на шта треба скренути пажњу, јесте да у неким земљама, које су наравно много развијеније од нас, постоје нека решења која нису слична овима, тако да поред обавезног средњег образовања, које је поприлично разуђено – може бити стручно, може бити и академско или опште – многе државе долазе до правих занатлија путем тзв. курсева, јер ниво стеченог средњег образовања омогућава да полазник у некој другој или трећој етапи савлада неке курсеве и постане квалификован радник. Нешто слично је у Америци: када имају проблем са великим бројем незапослених, обично ти незапослени иду на

преквалификације, па неки имају и по десет курсева, десет различитих оспособљености, десет различитих заната.

Наравно, могућност да се путем курса дође до врло квалитетног радника јесу тзв. интерне дипломе, интерне квалификације, а, зашто не рећи, и оне квалификације које се стичу у казнено-поправним заводима, где је могућност да се седам-осам заната савлада. У Турској чак, пошто две и по године служе војску, после годину дана они годину и по дана проводе на градилиштима у Русији и стичу са радом и занимања тесар, зидар, бетоњерац итд.

Значи, постоје различити системи, али сви који су дефинисали те системе водили су рачуна о свом унутрашњем стању, менталитету, карактеру, економским потенцијалима, могућностима и потребама.

Само да вам скренем пажњу, по мени је то врло важно – ми можемо да образујемо човека и да он дође на биро за запошљавање, а онда биро за запошљавање преузима обавезу да га доквалификује, преквалификује. Та доквалификација, преквалификација, да ли траје три месеца, шест месеци или мало дуже, наравно, иде на терет државе, а као крајњи резултат има неку диплому, неко уверење да је оспособљен. Ако те ствари мало другачије окренемо, онда можемо пре него што човек дође на биро за запошљавање исте те ствари да завршимо кроз систем образовања са праксом.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Бранка Стаменковић.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Пре неки дан причам са једним куваром који ми се жали како данашња деца, када изађу из средњих стручних школа и почну да раде, ништа не знају, за разлику од његове генерације која је, када је излазила, све знала. Када га човек пита у чему је разлика, он каже – некада су деца имала праксу док су ишла у средњу школу, угоститељску, а ове нове генерације ту праксу немају.

То је реалан проблем са којим се срећемо. Међутим, решење за тај проблем није увођење дуалног образовања, решење за тај проблем је увођење праксе у средње стручне школе које обучавају занатлије и мајсторе. Не смемо пребацивати одговорност за обуку и образовни процес са државе на приватни сектор, излажући децу непотребним ризицима да буду експлоатисана као јефтина радна снага.

Морамо да се одлучимо шта хоћемо у средњошколском образовању, шта од њега очекујемо, да ли очекујемо да деца раде или очекујемо да уче. Ако ће да уче, онда треба да иду на праксу. Ако ће да раде, онда треба да раде након школе. У моје доба је била омладинска задруга. Постоје и неки

други начини да раде ако је циљ да раде и неке новце узму и да то не буде 70% минималне зараде, него да то буде адекватно плаћен посао.

У том смислу, апелујем поново да се повуче закон о дуалном образовању и да проблем решимо увођењем, враћањем праксе у средње стручне школе, да не бисмо децу излагали непотребним ризицима експлоатације као јефтине радне снаге. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Сад ми се учинило чак да сте рекли Александар Јерков, не само народни посланик, али добро, било би у складу са тим што ми се обраћате у мушком роду.

Дакле, ово је серија чланова који се односе на уговоре о учењу кроз рад. Из претходних чланова упадљиво недостаје обавеза послодаваца да након завршене обуке запосле дете које је код њих било на, ви кажете, школовању, а ми кажемо – на врло слабо плаћеном, тешком физичком раду. Ово је серија чланова о уговорима које потписују родитељ и предузеће или дете, уколико је пунолетно, и предузеће у ком ће то дете – ви кажете да учи а ми кажемо да ради.

Оно што је проблем јесте то што овај уговор могу да раскину они који су га потписали, а то су родитељи и предузеће. Међутим, код претходног уговора, који се може раскинути када или школа или предузеће нису задовољни тиме како се учење кроз рад реализује, ја вас питам, господине Шарчевићу, шта се дешава у ситуацији уколико су и школа и предузеће изузетно задовољни начином на који учење кроз рад функционише а нису задовољна деца или нису задовољни родитељи. Да ли они имају начина да раскину те уговоре, да њихово дете остане уписано и даље у школу у коју је ишло, уколико школа има потписан уговор само са једним предузећем? Шта је са родитељем који раскине уговор, да ли његово дете мора да напусти ту школу, да ли мора да тражи другу школу, да ли му се пракса коју је имао у овој претходној школи признаје? Какав је статус детета чији родитељи раскину овај уговор и да ли ће испаштати због тога ако родитељи примете да га послодавац изабљује?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем на дискусији народном посланику Александри Јерков.

На члан 23. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господа народни посланици, да ли ови који су правили сиромаштво уместо да га искорењују, да ли ови који су се борили не против сиромаштва, против сиромашних родитеља и њихове деце, знају разлику између ишта и ништа? Да ли знају разлику између 70% од личног дохотка и нула? Да ли знају разлику између заната, мануелног рада, учења, преноса знања практичног, да ли знају разлику између тог знања и улице?

Да ли, што су они желели, деца треба да уче од нарко-дилера или можда од Србе „Сисавца“ и „Хајнекене“ како треба исисати кроз Центар за развој спорта милионе и милионе динара, како треба злоупотребити 459.000.000 у једној општини, како треба направити Центар за развој спорта и ставити Србу „Сисавца“ да га води, са две столице а тридесет запослених? Да ли то треба да уче или треба да уче у реалном сектору како се производи, да буду поштени?

Па наравно да су ови који су имали филозофију „боље увести него произвести“ на такав начин рад и посао дали туђој деци у иностранству, туђим радницима, а не својим. Они не разумеју шта је привреда, они не разумеју шта је стварање, они разумеју само шта је разарање. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има министар господин Младен Шарчевић.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: У духу добре сарадње, ја бих да одговорим колегиници Јерков.

Наравно да се породица пита овде, прва и једина, и да је интерес детета на првом месту. У случају да то неко други прекрши, чак и родитељ да је на тој страни, ми смо надлежни да пријавимо Министарству за рад и породицу, а просветна инспекција је главно тело које контролише све. Родитељ има право, односно дете заједно с њим, да изабере и други профил, школу и све друго што му је на располагању.

(Александра Јерков: Наставља где је стао.)

Наставља у школи са другим профилем, оно друго што може да изабере. Он не мора ово да изабере.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

(Радослав Милојичић: Повреда Пословника. Јавио сам се пре министра.)

Нисам приметио.

По Пословнику, народни посланик Радослав Милојичић.

Изволите.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Хвала.

Тражио сам реч пре него што се министар јавио, али у реду је ако нисте видели. Рекламирам члан 108, да се о реду на седници стара

председник Народне скупштине или председавајући, у овом случају ви. Мислим да сте били дужни да опоменете претходног говорника, тј. посланика, не министра, јер заиста мислим да онакав говор није нешто што приличи Народној скупштини.

Сада је на вама да ли ћете то да прекинете. Ако мислите да ћемо ми ћутке посматрати овакве увреде и лажи, нећемо, тако да вас молим да одредите ток седнице и да као председавајући видите у ком смеру ће ова дискусија ићи, да ли о теми дневног реда...

А то да ли смо се ми уплашили, да ћемо ћутати на овакве увреде, заиста није примерено и нећемо то дозволити било ком посланику, поготово што говори гнусне лажи и неистине.

Молим вас да примењујете овај пословник и да дате тон седници какав би она требало да има. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем на указаној повреди, али, господине Милојичићу, заиста нисам у стању да проценим ко говори истину а ко не говори.

(Радослав Милојичић: Онда ћемо ми да се реванширамо.)

Могоа бих исто тако, када ваши посланици дискутују, да оцењујем шта је истина а шта није. Не желим, заиста.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић, по Пословнику.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, рекламирам члан 103, у вези са чл. 107. и 108.

Прво, господине председавајући, претходни говорник, који се ваљда препознао у оном „Хајнекена“, није се јавио на време. То је неистина. Није се јавио по наводно учињеној повреди Пословника, коју нисте учинили, већ се јавио знатно касније. А онда, ради достојанства Народне скупштине, рекао је да ја не говорим истину.

Ево овде документације. Центар за развој спорта водио је Срба Симоновић звани Срба Сисавац – тридесет запослених, две столице. Доделио је... Да не буде, пошто је повређено достојанство, да ја лажем, фудбалском клубу из „бетон“ лиге – наши гледаоци свакако знају, то је она најнижа лига – доделио је шеснаест милиона динара. Ради се о Фудбалском клубу из Глибовца. Гле чуда, у Глибовцу живи један народни посланик из Паланке. Доделио је свом фудбалском клубу шеснаест милиона.

Онда, тај извесни Срба Симоновић, звани Срба Сисавац... Он је мали. Достојанство Народне скупштине, зато што је речено да ја лажем. То је рекао крупни примерак. Пазите, спортско удружење „Шарпланинац“ добило је два милиона динара.

Према томе, господине председавајући, на време да санкционишете злоупотребу Пословника и да казните, у складу са ст. 7. и 8, претходног говорника са два минута. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Да не буде да опет касним, колега Милојичићу, по Пословнику?

(Радослав Милојичић: Да, да.)

Изволите.

РАДОСЛАВ МИЛОЈИЧИЋ: Господине председавајући, да ли ћете бити парламентарни и да ли могу као посланик Демократске странке, опозиционе, да користим своја два минута и укажем на повреду Пословника на исти начин као што то раде представници опозиције и да читам истините малверзације које су починили чланови СНС-а?

Позивам се на члан 107. и мислим да није могуће да се поштује тај члан када то ради претходни говорник. Још једном апелујем на вас да скренете пажњу посланицима на тачност. Молим вас да ви одлучите, још једном вам кажем, како желите да водите ову седницу, да ли треба да је водите у тону у којем је говорио претходни посланик брукајући овај парламент и све нас овде.

Кажем још једном, не желимо да учествујемо у овој лажној фарси, лажној представи коју приказују и покушавају да изазову представници и омиљени посланици Александра Вучића, као што је претходни говорник. Молим вас да се вратимо на дневни ред. Још једном кажем да посланици Демократске странке неће немо посматрати најгоре увреде и лажи на свој рачун. Само је на вама да још једном добро размислите у ком тону и у ком смеру ће ова седница отићи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Милојичићу, мени је заиста јако тешко да одредим шта је више истина, шта није, шта је по Пословнику, шта није. Ви сте рекли да колега посланик не говори истину...

(Радослав Милојичић: Питао сам вас да ли могу два минута да користим.)

Користили сте малочас.

(Радослав Милојичић: Нисам.)

Јесте. После је то изазвало реакцију посланика који је хтео да одбрани своју верзију неке истине.

(Радослав Милојичић: Нисам никога нападао, само сам вас молио...)

Споменули сте – народни посланик, не господин министар итд. Пре господина министра је говорио господин Ристичевић.

(Радослав Милојичић: Значи, могу да причам о куму Александра Вучића.)

Господине Милојичићу...

(Радослав Милојичић: Значи, не могу?)

Не можете.

(Радослав Милојичић: А они могу?)

Не могу ни они.

(Радослав Милојичић: Видите да могу. Притом, тај је сада заменик директора Центра за ...)

На назив изнад члана 24. и члан 24. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Ћирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Реч има народни посланик Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем.

Наравно, опет уговори у којима послодавци имају сва права, а ученици и родитељи никаква. Најважније – нема обавезе послодавца да након завршетка школовања запосли ученика, чиме се показује да све оно што говоримо претходних дана и у целој овој расправи јесте тачно.

Раскид уговора од стране послодавца, члан 24, у којим ситуацијама послодавац раскида уговор о учењу кроз рад, каже – ако ученик изгуби статус ученика, крши обавезе утврђене уговором о учењу кроз рад и законом, трајно изгуби здравствену способност за рад у занимању за које се школује.

Господине Шарчевићу, зашто послодавац не може да раскине уговор са учеником или родитељем, зависи са ким је потписао, у случајевима у којима само ти образовни профила на којима се ученик школује више нису актуелни, он за њима нема потребе, урадио је реорганизацију тако како смо говорили тамо у члану 18. када смо говорили под којим условима се раскида уговор са школом, него сте предвидели да он са целом школом раскида уговоре ако више нема потребе за једним образовним профилем итд.?

Све ово није ни битно, због тога што је члан 18. постављен тако да послодавац у сваком моменту може да каже – драга децо, драги родитељи, извините, ми имамо неке организационе промене које нисмо могли планирати и ваше услуге овде више нису потребне. Ви чак не предвиђате могућност да он раскине са неким ученицима а са неким не, ако је престао да се бави тим стварима за које је, кажете, неку децу образовао, ми кажемо

користио да му буду бесплатна радна снага. Тако да вам нешто фали у овом члану, али није ни важно пошто је цео закон врло фаличан.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 24. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Зоран Красић, Александра Белачић и Вјерица Радета, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, др Ана Стевановић, Владимир Ђурић и др Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Реч има народни посланик Зоран Красић.

ЗОРАН КРАСИЋ: То је амандман на члан 24. који регулише раскид уговора од стране послодавца. Следећи члан регулише раскид уговора од стране ученика, односно законских заступника. Фали главни члан – раскид уговора зато што је претходни уговор раскинут. Ако се раскине уговор о дуалном образовању, онда се по сили закона ваља раскида и овај уговор који ученик има са послодавцем. То се подразумева, а оно што се подразумева треба и да се напише у закону, да би то чинило неку логичну целину. Али то није мој главни приговор и нешто што нас је покренуло да поднесемо амандман и на овај члан Предлога закона.

Још једном користим прилику да се стварно оградим од неких ствари које се чују овде из опозиционих редова, о експлоатацији и оним стварима. Ми желимо да ово остане у систему образовања, школовања, стицања знања и да ту нема места неким квалификацијама да се врши експлоатација радне снаге, јер су то деца, ученици који стичу знања. Ово што нудите, неку материјалну накнаду, то треба да буде само стимуланс како би млади у том стимулансу видели перспективу за своје радно ангажовање у будућности. Изгласаћете овај закон, али потрудите се да ти принципи остану до краја, да не буде неких девијантних ствари које ће се дешавати у међувремену.

И даље сматрамо да постоји бољи систем како да се спроведе практична обука ученика, да ли у школским радионицама, да ли на другим местима, да ли код неких послодаваца који су традиционално оспособљени за образовање ученика, па нека буде и ученика у привреди, али да буде.

Скрећем вам пажњу, господине министре, ако пратите ове рекламе, видели сте каква је реклама за „Мегатренд“. Сада се не зову више „Мегатренд“ него неки „Џон“. Они кажу: „Упиши“ – значи положиш пријемни испит – „заврши и пали“; то значи иди у иностранство. Имате овај „Комтрејд“, који такође има своју школу, за неке своје потребе. Они се

рекламирају: Немаш посао, немаш девојку? Упиши „Комтрејд“. И решио си проблем и посла и девојке.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Владимир Ђурић.
Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Захваљујем.

У члану 24, у ставу 1, тачки 3) пише да послодавац раскида уговор о учењу кроз рад ако ученик трајно изгуби здравствену способност за рад у занимању за које се школује.

Ово иницира једно веома важно питање које је остало неразјашњено до краја. У члану 10, у коме се дефинише заштита права ученика, наводи се по којим ће се све законима права ученика штитити, али упадљиво изостаје референца на Закон о пензијском и инвалидском осигурању. Такође, у члановима 33. и 34, материјално обезбеђење ученика и финансијско обезбеђење ученика, нигде се не наводе доприноси за ПИО. Једино што се наводи је 70% минималца нето.

Моје питање односи се на члан 17. ст. 1. тач. 4) Закона о пензијском осигурању, у коме пише да лица која имају право по пензијском и инвалидском осигурању су и лица која се налазе на ... Извињавам се, тачка 3) ученици и студенти када се, у складу са законом, налазе на обавезном производном раду, професионалној пракси или практичној настави.

Дакле, да разрешимо дилему, имају ли деца пензијско и инвалидско осигурање или немају? Кажем, упадљиво изостаје референца на Закон о пензијском и инвалидском осигурању. Спомињу се Закон о раду, Закон о безбедности и здрављу на раду, Закон о основном, Закон о средњем образовању, али ова референца на Закон о ПИО није наведена, нити се игде у материјалном обезбеђењу ученика наводи да ће добити доприносе, да ће им бити уплаћени доприноси. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има министар Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Поновићу оно што сам већ рекао. О томе се размишљало приликом израде овог закона, међутим, очекивала се и реакција оваква каква јесте. Тако да ће се у првој фази, значи у ове припремне две године, вероватно тај модел модификовати. За те две године морамо да сазнамо да ли је тај проценат оваквог вида образовања на овом нивоу или није, или ће порасти.

Оно што је много важније, остале колеге које су дискутовале, јесте избор компанија. Значи, ту се заиста од 97.000 субјеката изабрало двеста, и то је једина гаранција да морамо имати репрезенте, оне који могу да раде овај посао, а не било ко, ко хоће. Јер, говоримо о неким моделима како ћемо

вредновати спољно присуство свршених средњошколаца и студената. Мораћемо питати последње у низу образовања, а то су послодавци.

Референтна листа послодаваца биће јавно истакнута на порталу „Доситеј“ Министарства просвете, науке и технолошког развоја, тако да ће свако моћи да види да ће бити искључиво оне фирме које су носеће у својим делатностима. Хвала.

(Владимир Ђурић: Реплика.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Немате, колега, право на реплику.

(Владимир Ђурић: Онда по амандману.)

По амандману, изволите.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Захваљујем се на одговору.

Све је то у реду око избора послодаваца, прављења референтне листе, жеље да добијемо што боље и квалитетније послодавце. Понављам експлицитно питање – да ли се одредба члана 17. став 1. тачка 3) Закона о пензијском и инвалидском осигурању односи на децу у систему дуалног образовања, јер у члану 10. који регулише заштиту права ученика не пише да ће се права ученика штитити и по Закону о ПИО? Дакле, 70% нето минималца, у реду, имају ли деца ПИО или немају? Да ли је послодавац обавезан да им га уплаћује? Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 24. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господа народни посланици, да будем правно онако тачан, не ради се овде о деци.

(Зоран Красић: Него?)

Ево, господин који добацује ће то потврдити.

Ради се о малолетним лицима, децом се сматрају особе до 14 година.

Овде послодавац раскида уговор и мени се допада посебно став – ако изгуби статус ученика. Поента је на учењу и васпитању, а не на раду. Ови нерадници само су се ухватили – ови ће да раде. Па, и треба да раде. Треба да науче да раде. Мене су учили са девет година. Ставе ти динар у бразду па ти мало рашчупаваш репу, па почињеш да цениш земљу, па почињеш да цениш државу, почињеш да цениш рад.

(Радослав Милојичић: А зека?)

Ево „Шарпланинци“, удружење, опет добацују. Признајем да сам слагао, било је 1.890.000 динара, не два, зато ваљда добацују.

Поента је да буду васпитани, да не скачу на свог професора. Не смеју бити искључени из школе. Ако их искључе, нема онда оних 70%.

Дакле, нека врста дисциплине ће постојати. Од тих малолетних лица, можете рећи деце, настаће људи.

Није срамота радити, срамота је не радити, срамота је ленчарити. Треба сваког дана учити децу, малолетна лица, да буду посвећена учењу, раду, да се труде да превазиђу своје мајсторе, да буду још боља. Од тога ће наша држава имати користи, и то на више начина. Мање ћемо увозити, више ћемо извозити. Они ће, када оду у Европу, као мајстори бити цењени и врло лако наћи посао. Поновићу изреку – знање које стекну ће бити право богатство, где год да оду. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На назив изнад члана 25. и члан 25. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Тирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Гордана Чомић.

ГОРДАНА ЧОМИЋ: Захваљујем.

Члан 25. се односи на услове под којима се уговор раскида од стране ученика, односно родитеља и другог законског заступника. Предложили смо да се овај члан, као и други, брише, јер закон сматрамо лошим; јер се аргументација закона заснива на идеји идеологије сиромаштва, да се развој Србије заснива на бесплатном дечјем раду и јер се у фолклорној аргументацији не нуди апсолутно ништа што би ишло у прилог томе да ће за две године, када почне примена, за петнаест година, када видимо прве резултате, то личити на успешне моделе.

Шта је посебан проблем са чланом 25? Тачка 2) каже – ученик трајно изгуби здравствену способност за рад у занимању за које се школује. Где је он изгубио здравствену способност? Да ли ју је изгубио у занимању за које се школује или ју је изгубио било где, срећним или несрећним случајем?

Овде се практично праве три врсте уговора: уговор школа, дете и послодавац, послодавац и школа, послодавац и дете. Ко ће да тумачи ово? Ко ће да тумачи да је неко дете од 16 година изгубило трајно здравствену способност? Послодавац ће рећи – па то се десило на радном месту. Школа ће рећи – ја не знам, он је радио тамо. Вероваће се детету.

Ако већ хоћете то да урадите, зашто не говорите о трајном губитку здравствене способности? Она се може десити и налетом генетске болести,

може се десити било где. Не, ви овде мени кажете: „ученик трајно изгуби здравствену способност за рад у занимању за које се школује“.

Правимо проблем деци, правимо проблем себи. Мојој Влади, мом министарству се прави проблем. Отварате простор за потпуно непотребна тумачења када је у питању уговор између послодаваца и деце.

Оваквих одредаба је при пажљивом читању сијасет, јер закон знате да коментаришете само ако видите људско биће, именом и презименом, које ставите кроз сваки члан закона и видите шта му се дешава, шта јој се дешава кад се закон примени.

Ово је питање... Ја не тражим да ми одговорите, али вас молим, када будете радили подзаконске акте, поведите рачуна да не буде како иначе јесте – да једино што је стварно страдало јесте ученик или ученица од 16 година.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Само да обавестим народне посланике, и Посланичка група Демократске странке је потрошила време предвиђено за ову дискусију.

На члан 25. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Зоран Красић, Немања Шаровић, Вјерица Радета, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић и Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Реч има народни посланик Зоран Красић.

Изволите.

ЗОРАН КРАСИЋ: То је члан који регулише раскид уговора од стране ученика, законског заступника, односно родитеља, да сад не понављам наше принципијелно неслагање.

Међутим, мени би било врло интересантно да представник предлагача нама објасни како би то у пракси изгледало, рецимо, када је у питању образовни профил здравствени техничар или оно што ми кажемо – медицинска сестра. То је средња медицинска школа и од првог разреда се подразумева пракса да се иде у неку болницу, клинику, господине Шарчевићу, они тамо стичу практична знања. Сад ме интересује како ће болница њима да плати 91 динар по радном часу када знате у каквом је стању наше здравство. Или како ће Народна скупштина да плати 91 динар по радном часу овим дечацима, конобарима који су на пракси у Народној скупштини, када 91 динар не добијају ни ови конобари што раде у Скупштини?

То су, рецимо, нека практична питања на која би требало да добијемо неке одговоре. Ако добијемо квалитетне одговоре, онда можемо много гласније да рекламирамо ова стручна занимања и ове образовне профиле.

Иначе, господине Шарчевићу, у Немачкој, медицинска сестра, сада је виша школа или факултет. Ми имамо неколико факултета који образују тај кадар, али образују га за Немачку, не за Србију, чак Немачка њима плаћа један део школовања иако они приватно нешто плаћају. Диплома коју добију овде одмах је сертифицирована, нострификована у Немачкој. То је, рецимо, добар пример дуалног образовања, ако могу тако да кажем. Али ми то не можемо да обезбедимо за конобаре, за друге медицинске сестре... Како за аутомеханичаре, објасните ми, молим вас, када ни они који им држе предавања у средњим школама не знају кола да поправе.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Љупка Михајловска.

Изволите.

ЉУПКА МИХАЈЛОВСКА: Хвала.

Остало је нејасно на крају да ли склапање и раскид уговора може да обави родитељ мимо воље ученика и ученик мимо воље родитеља.

Министре, као и на сваки претходни члан, наш амандман је – брише се, јер сматрамо да овај закон није добар, да нам неће ништа добро донети. Ако већ нисте могли да се одупрете жељи једног човека који је, верујем, веома недоказан, можда је требало повезати га са образовањем одраслих па онда гомилу младих који нису завршили средње школе када је за то било време, пре свега жена из руралних подручја, укључити у ово дуално образовање и на неки начин омогућити им можда потенцијалне послове, а новим, надолazeћим младим генерацијама дати прилику да се школују за неке конкурентније позиције.

Дубоко верујем да је овај закон направљен да би се смислило како да се владајућа гарнитура дуже задржи на власти, јер се тренутно одржава тако што уцењује запослене да им сакупљају капиларне гласове, а наставиће да се одржава тако што ће од нових генерација младих правити јефтину радну снагу, коју ће онда такође уцењивати мизерним зарадама. Човек који је гладан, који је сиромашан, не може да мисли, не може да промишља и, наравно, не може да зна у каквој се ситуацији налази и како треба да се бори за бољи положај.

Дакле, још једном вас молим, и у своје име и у име посланичке групе, да одустанете од овог закона. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 25. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Уважени потпредседниче Народне скупштине, овде се говори када се раскида уговор од стране ученика. Влада је то добро навела, шест разлога који су децидирани а осим тога и транспарентни.

Пошто је странка бившег режима требало да донесе овај закон о дуалном образовању пре четрнаест година, или пре осам – имала је прилику, а није – и довела школство Републике Србије на најнижу могућу меру у историји школства и педагошких идеја, а председник Републике Александар Вучић иницирао доношење овог закона о дуалном образовању који представља прворазредни педагошки и образовни искорак, у знак тога, одустајем од даљег образложења овог закона.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, овог пута – ученик и родитељ.

Шта да радимо, изгледа да је прича о „Сисавцу“ и сисарима унела неко узбуђење међу редове ових и стално ми добацују, али мене омести не могу. Можете да останете васпитани само ако то докажете у сукобу са невоспитанима. Тако да, господине председавајући, нема разлога за интервенцију.

Ученик може да промени занимање и из тог разлога може да реши да промени школу. Лице старије од 15 година, министре, је ли тако, може само, без држања за руку, за родитеље, да реши и донесе одређену одлуку по питању свог образовања. Можда му школа крене боље, може да промени, да пожели нешто друго, што је веома добро. Може да промени образовни профил уколико пожели да ради нешто што му ради друг и види да то добро иде и да је вешт у томе; он може то да уради, може да раскине уговор, што је свакако добро. Као што је добро не добацивати бољем од себе док говори. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 25. амандман су заједно поднели народни посланици Бошко Обрадовић, Срђан Ного, Марија Јањушевић, Драган Весовић, Иван Костић, Зоран Радојичић, Миладин Шеварлић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Народни посланик Драган Весовић.

Изволите.

ДРАГАН ВЕСОВИЋ: Хвала, председавајући.

Дакле, члан 25. говори о раскиду уговора. Ми смо амандманом хтели да, условно речено, појачамо улогу родитеља или старатеља који би могли да раскину уговор из било ког разлога и без образложења, у ма ком моменту, јер би тако нешто било у складу са Уставом Републике Србије, где се у члану 65. каже да родитељи имају право и дужност да издржавају, васпитавају и образују своју децу. Истовремено, и Универзална декларација о људским правима у члану 26. став 3. каже да родитељи имају првенствено право да бирају врсту образовања за своје дете.

Ви сте мени у образложењу дали објашњење да родитељ има могућност, у моменту склапања уговора, да види све оно што га у том типу уговора очекује, и њега и његово дете. Међутим, у самом члану 25. сви ови побројани фактори јесу фактори које он, наравно, не може да зна на почетку. Управо због тога, а да би било у складу са Уставом, наша је идеја била да се амандмански ово допуни. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 25. амандман су заједно поднели народни посланици Ненад Чанак, Олена Папуга и Нада Лазић.

Влада и Одбор за образовање, науку, технолошки развој и информатичко друштво прихватили су амандман, а Одбор за уставна питања и законодавство сматра да је амандман у складу са Уставом и правним системом Републике Србије, па констатујем да је овај амандман постао саставни део Предлога закона.

Да ли неко жели реч? (Не.)

На назив изнад члана 26. и члан 26. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Тирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Миљисављевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Балша Божовић.

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем.

Ако се раскине уговор о учењу кроз рад зато што је послодавац прекршио своје обавезе, школа ће, уместо да заштити ученика, наставити даље да му тражи исту такву прилику какву је имао до тада, која се или неће наћи у некој малој средини или, с друге стране, неће заштитити ученика уколико је раскинут уговор зато што је послодавац грубо нарушио уговор из претходног члана 25. Дакле, уколико послодавац злоупотреби дете, уколико злоупотреби децу на начин који не стоји у уговору између

школе и самог послодавца, казна за послодавца фактички и не постоји, она је између 50.000 и 100.000 динара, а грубо кршење овог уговора може чак да проузрокује и затвор, односно требало би, за одговорно лице.

Ово је још један пример да вас апсолутно није брига за децу, него се искључиво водите интересима послодавца, који у најгорем случају – који се, наравно, никада неће установити као такав – може да плати од 50.000 до 100.000 динара, а неко дете може на раду бити и злостављано, мучено и понижавано. Ово је још један пример тога да се права оних који закључују овакве уговоре апсолутно неће поштовати. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: На члан 26. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Зоран Красић, Љиљана Михајловић и Вјерица Радета, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић и Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Реч има народни посланик Зоран Красић.

ЗОРАН КРАСИЋ: Члан 26. односи се на, вероватно, правне последице раскида уговора између послодавца и ученика.

Вама је већ познато да имамо концепцијско неслагање, а ја бих могао нешто мало да вам објасним на бази неког личног искуства, пошто је мој целокупни образовни процес био праћен насиљем у породици, по новој терминологији. Нити сам нешто богзна шта волео књигу, па сам под насиљем морао да завршим и дипломирам у 23. години, само да ми не звоцају у школи више и да ми не причају. Смејте се ви, смејте. Данас, по тим критеријумима мој отац и мајка би били на издржавању доживотне казне затвора. У таквом се стању ми данас налазимо, смејте се ви.

Е сад, господине Шарчевићу, када неко чује да 91 динар може да заради по радном часу, он ће да гледа да иде да се школује за онај образовни профил где ће имати шест часова дневно практичне наставе, што је петсто и нешто динара сваки дан да му цалне у џеп, да каже мами и тати – нисам ја издржавано лице, ја могу чак и вас да издржавам, имам за цигарете и за оно успут. Али, да ли је он мотивисан да савлада те вештине, да буде најбољи мајстор у томе, за то нити ви, сасвим разумљиво, нити било ко од нас има било какву гаранцију. Значи, овај мотивациони фактор материјалне природе је пролазног карактера.

Нешто да вам кажем, пошто се баш не бавим нешто просветом, нити неким васпитањем, нити образовањем – ја сам своју децу инструирао тако што сам од њих тражио да се у даљем школовању одреде за онај образовни профил који воле, који желе да раде. Услов је био да буду

упорни да у том послу буду најбољи, па да ли си молер, да ли си атомски физичар, није битно, битно је да следећих 35-40 година са задовољством идеш да радиш свој посао.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Красићу.

Реч има народни посланик Владимир Ђурић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала.

Члан 26. предложеног закона о дуалном образовању регулише последице раскида уговора који може настати и из разлога што послодавац не испуњава своје обавезе из уговора о учењу кроз рад. На страну то што нисмо прецизно чули које су то обавезе послодавца, остаје питање како ће се постарати кроз правни систем ове земље да те обавезе које послодавац није испунио, па је због њих дошло до раскида уговора, тај послодавац на концу ипак испуни.

Сада долазимо до тога да ће се то можда радити на неком суду и долазимо до проблематике правосуђа. То је један од разлога зашто се противимо доношењу овог закона у тренутку и у ситуацији у којој се наш правни систем тренутно налази. Зато мислим да је битно овом приликом рећи: ми тежимо Европској унији и позивамо се на добре европске примере и добре европске праксе, између осталог и када је дуално образовање у питању, али избегавамо да упоредимо европско правосуђе и српско правосуђе.

У српском правосуђу, Друштво судија и Удружење тужилаца напустили су радну групу која преговара, која расправља о Поглављу 23, јер су забринуте због предлога које Влада Републике Србије планира да имплементира у уставне промене и због нарушавања независности правосуђа.

Ово је врло важна ствар. Послодавци у овој земљи радна места отварају у блиском контакту са политичким представницима, са влашћу, јер су то субвенционисана радна места. Већ због тога, утицај на правосуђе је веома велик. Немојмо бити наивни и очекивати да ће деца своја права на таквим судовима остварити. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Соња Павловић.

Изволите.

СОЊА ПАВЛОВИЋ: Хвала.

На страну сви разлози које смо већ изнели, због којих нисмо за доношење овог закона, постоји нешто у овом члану 26. и уопште у целом закону, нарочито овде, што нас посланике из Клуба самосталних посланика буну. Овај закон као да уопште није рађен за наше градове, наше локалне

заједнице, уопште неприменљив је на терену. Понашамо се као да сви живимо у неким индустријским зонама где за неку делатност постоје два, три, пет, десет послодаваца па ако се раскине уговор са једним послодавцем, ништа лакше, отрчаћемо код другог послодавца и ученик ће успети да заврши школовање и оспособи се за неку делатност.

То уопште није тачно. Ми заправо, ако погледамо по целој територији Србије, не знам да ли у било којој локалној заједници, мањој, имамо два послодавца која се успешно баве истом делатношћу и могу ове услове да испуне.

Шта се заиста дешава са учеником који мора да прекине своје школовање јер је послодавац прекршио уговор на један од начина из члана 25? Да ли тај ученик треба изнова и изнова да се дошколује, да мења своју делатност, да учи нешто ново и где је крај томе?

Овај закон није применљив за територију Србије јер је наша привреда слаба, да не кажем изузетно лоша, без обзира на све приче и бајке. Ја вас молим, господине министре, ако можете да ми одговорите на то питање – шта се дешава, ево ту је и колега из Сврљига, у неком Сврљигу где, рецимо, престану услови за обављање дуалног образовања неког ученика, послодавац је прекршио, и колико има послодаваца у свакој делатности за коју се врши обука ученика?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 26. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Да ли неко жели реч?

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштовани потпредседниче Народне скупштине, већ у претходном члану 25. речено је када се уговор раскида, међутим, у овом члану 26. каже се шта је школа дужна да ученику обезбеди ако дође до тога. У првом реду, да тражи другог послодавца са којим је школа склопила уговор.

Пошто се овај закон о дуалном образовању надопуњује са законом који смо недавно овде донели, заправо произилази из њега, о основама система васпитања и образовања, сматрам да су и један и други закон полазна основа за реформу васпитања и образовања, коју је претходници требало да спроведу, а нису, која чини саставни део модернизације Србије коју СНС спроводи данас. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господа народни посланици, по овом члану школа је обавезна да организује ученику, да тако кажем, другу прилику. С тим у вези, лице које је навршило 15 година живота, које је способно за расуђивање, може одлучити коју ће средњу школу похађати, чисто због ових који галаме. Дакле, та друга прилика је, рецимо, ако имате куvara који учи печење мяса, печење колача итд.; из неког разлога уговор буде раскинут, он има право на другу прилику. То је веома драгоцено за нашу земљу.

Навешћу пример. У најтеже зимске дане, у најтеже време за државу Србију, нисмо имали довољно куvara који су били вешти да испеку вола, па сам ја на Јахорини, где сам био из патриотских разлога, гледао руководство странке бившег режима, које то сада негира – не ово, него оно које је било патриотски опредељено; ово сада негира ту улогу – да су због недостатка доброг куvara који уме да испече вола морали да иду на Јахорину, и то пред само бомбардовање, у акцији „чекајући НАТО“, чекајући да поједу печеног вола на Палама, све због недостатка доброг куvara, они су били у обавези...

А то може да потврди, рецимо, господин Мићовић, који је далеко млађи. Миле Корићанац, који је био тамо истакнути, покојни је, али има људи из Краљева који то знају. Дакле, нису из странке бившег режима сви били тако непатриоти, а богами били су заинтересовани за добре куваре. Отуда им је Радован Караџић приредио, као добар кувар, добар домаћин, печеног српског вола. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има министар господин Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Ваше питање је било занимљиво. Веровали или не, у Србији већ има четрнаест индустријских зона. Када се радило бирање профила и врста спреме и градова и компанија, водило се о томе рачуна. Даћу вам неколико примера: када је у питању занимање трговац, у Чачку имамо осам компанија. Могу да вам читам, како хоћете, али дуго би трајало. Модни кројач у Чачку – три компаније, оператер за израду намештаја у Краљеву – шест компанија. Значи, где год се јављају трговачки, оператери намештаја и поменути профили текстила, свугде су заступљени више.

Бечеј – три компаније за занимање трговац; исто тако је и у Новом Саду; у Ваљеву за трговца су три компаније; модни кројач у Оџацима – две компаније; за трговца су у Сомбору четири компаније; оператер за производњу намештаја у Сремској Митровици – девет компанија, у Ужицу дванаест компанија. Тако да већ имамо одређени избор, ако не занемаримо чињеницу да ћемо га постепено уводити, да није циљ да оно прерасте одједном у неку форму коју ми немамо. Циљ је био да се направи ред у

нечему што већ постоји и што је започето 2013. године, са ишчекивањем да ће се ова прича дешавати у неком другом смеру. Хвала.

(Соња Павловић: Реплика.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Немате права на реплику.

На назив Главе IV, назив изнад члана 27. и члан 27. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Ћирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Да ли неко жели реч?

Реч има народни посланик Балша Божовић.

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем.

Привредна комора је преузела да води образовну политику у Србији. Ми мислимо да је то веома лоше зато што је Привредна комора сачињена од приватних предузећа којима је циљ профит. Министарству просвете не може циљ да буде профит приватних фирми и приватних компанија. Министарству просвете мора циљ да буде како ће друштво да изгледа у наредних тридесет, односно четрдесет година.

Једна од ретких ствари која је била добра када је Наполеон кренуо у освајање Европе јесте *Code civil*, грађански законик, који је после преписиван у националним државама, који је јемчио права најмлађих да имају достојно образовање за себе, за своје године, за своју будућност.

Данас, у 21. веку, Србија се апсолутно одриче грађанских права када су у питању најмлађи, циљ је да компаније стекну већи профит. То је оно у чему се Србија нашла у Влади Александра Вучића, на крају крајева. То је оно што је погубно и поразно по нашу будућност, по сву децу која долазе из разних крајева Србије, чији родитељи немају новца да им плаћају школовање. Они ће на крају живети у срединама које су данас сиромашне а у наредном периоду ће бити још сиромашније. Диспаритети у развоју Србије биће још већи него што су данас: сиромашне општине биће још сиромашније, а богате општине и градови биће још богатији. Таква Србија нема теоретску шансу да опстане у будућности. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Право на реплику, народни посланик Владимир Орлић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Наполеон је, када га већ помињемо, умео да каже – постоји један злочин без казне, а то је када другим људима одузмете време, потрошите га улудо.

Е, управо томе смо присуствовали и сада, у овом образложењу које је требало да значи – тешко је одредити прецизно шта – још једну тираду. Да, баш мислим на те што воле да додају, те лепе, фине и културне људе. Да ли су сазнали ко је Надежда Петровић, између осталог? Нису. Добро, нисам ни очекивао да су сазнали.

Они причају опет о неком правдољубивом приступу, једнакости у друштву и борби против диспропорција, је л' тако? Људи који су открили да постоји једнакост у шансама и једнакост у животним условима тек када су одлуком народа лишени било какве одговорности за старање о држави. Зашто? Јер су показали да су потпуно неспособни за старање о држави и ту своју неспособност доказали на најгори могући начин, тако што су увели баш ту неједнакост у шансама и баш те диспропорције у животним условима тиме што су уништили прилику и перспективу за многе младе људе у овој земљи, тиме што су лично одговорни за стотине хиљада изгубљених радних места, тиме што су њихове родитеље послали на улицу, и на те теме се и дан-данас веома лепо, колико видим, забављају.

(Радослав Милојичић: А зека?)

Ево, онај ко је лично одговоран за уништавање, девастацију сопствене локалне самоуправе, којом је управљао а задужио ју је за четири милијарде динара, свака част, тај се и даље силно забавља, тај се и даље смејуљи и показује прстима, њему је све то дивно, лепо и забавно. Не би било лоше, ако сретне ког младог човека из те локалне самоуправе коју је тако лепо и темељно уништио, да га пита да ли је и њему било смешно када је био гладан, када му је било хладно, када није имао струје и воде. Можда буде извукао одређене закључке на тему шта је коме у овој земљи...

(Председавајући: Приводите крају, господине Орлићу.)

... И тиме завршавам, смешно, шта забавно и какве су шансе оставили људима иза себе. Хвала лепо.

(Балша Божовић: Да ли имам право на реплику?)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: На основу чега, колега Божовићу? Не знам, колега из ваше посланичке групе је добацивао, неки зека или тако нешто.

(Радослав Милојичић: Зека је из ваше, не из наше посланичке групе.)

На члан 27. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Вјерица Радета, Зоран Красић, Момчило Мандић, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић и Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Вјерица Радета.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Тражили смо брисање члана 27, као и свих чланова, зато што је ово јако лош предлог закона. Онда нам кажу из Министарства да не прихватају наш амандман, а члан 27. односи се на регистар уговора о дуалном образовању, „будући да постоји потреба и оправданост вођења регистра који ће садржати наведене податке“. Ако је наш амандман усмерен на објашњавање због чега не треба да се донесе овај закон, онда је ово образложење потпуно ван контекста предложеног амандмана.

Приметила сам нешто, министре, већ неколико сати, ваше понашање у односу на посланике који говоре о амандмана. Није лепо, министре, да дискриминишете народне посланике. Имате шта да кажете на сваки коментар посланика из власти, а ми посланици из опозиције два дана објашњавамо, јавности пре свега, колико је погубан овај Предлог закона о дуалном образовању, и ви на то немате ништа да кажете. Лепо су вас подучили да и време које ви користите по амандману иде у укупан фонд времена предвиђеног по Пословнику за амандмане, и рачунате прегрмећу ово са дуалним образовањем, о наредна три закона нико неће моћи ни реч да каже, зато што ће све време по амандманима, по катастрофално лошем Пословнику Демократске странке, који сте ви прихватили и наставили да примењујете... Заправо ћемо ускратити јавност за наше озбиљне примедбе и на ове следеће законе.

Овај регистар који сте предвидели, везано за дуално образовање, не значи апсолутно ништа, поготово због чињенице да ће се водити у Привредној комори. Ви нам нисте објаснили, бар нас српске радикале нисте убедили, због чега је Привредна комора уопште умешана у овај посао.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колегинице Радета.

Реч има народни посланик Балша Божовић, право на реплику.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем.

Господине Арсићу, најбољи пословник о раду је управо овај који је донела Демократска странка. То што су Александар Вучић, Томислав Николић, Војислав Шешел тада није био у Србији, као представници Српске радикалне странке опструисали рад Парламента и европски пут Србије... Тај пословник је заправо дозволио Србији један бржи процес реформи и брже приближавање ЕУ, него што је то била интенција тадашњих радикала.

За то што се злоупотребљава није Пословник крив, зато што они који председавају седницама, а превасходно... Не господин Арсић, он такође, али у много мањој мери. Маја Гојковић, као председница Народне

скупштине, злоупотребљава свакога дана Пословник о раду. Онда се у грађанству стиче утисак да је Пословник лош. Не, Пословник је одличан, један од најбољих пословника у Европи има управо овај парламент, ми смо на њега поносни. Када би се он примењивао и поштовао и када се не би злоупотребљавао, онда би тај пословник заиста омогућио да Србија буде пристојнија, макар у овом дому, него што је тренутно случај са онима који воде овај дом.

Дакле, не би могло да се догоди да када се расправља о најважнијем закону за будућност Србије председница Народне скупштине показује маснице на свом телу. То је злоупотреба Пословника. Е, то не може да се дешава у овом парламенту, а они који воде седницу, наравно, то дозвољавају. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Владимир Орлић, право на реплику.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Значи, и за ово питање Пословника и пристојности криви су Александар Вучић, Маја Гојковић и парламентарна већина. Само да утврдимо за шта тачно, даме и господо. За то када устане посланик „жутог предузећа“, хистерично урла у микрофон и онда у директном ТВ преносу опсује мајку председници Скупштине. Тада је за ту пристојност и тај пословник крива она или Александар Вучић или неко из парламентарне већине. Или, када неко од народних посланика, опет „жутог предузећа“, нама овде виче да ће неке поломити главу и зове га на ходник; некога назове „коњино“, да ли је тако било, „волино“, „стоко“ или „ђубре“, за то смо криви ми или можда Маја Гојковић или понајбоље Александар Вучић, из њихове перспективе. Чудно се гледају, немају појма.

Или оне повреде које смо помињали, када неко физички насрне на председницу Народне скупштине. А тај неко је, гле чуда, опет захваљујући силним напорима да се изгради демократски капацитет „жутог предузећа“, и дошао у Народну скупштину јер су они, чини ми се, позивали своје симпатизере и гласаче да те и такве људе уведу у Народну скупштину. За то смо вероватно криви ми или Александар Вучић или Маја Гојковић. Сами смо тражили да дође неко ко ће физички насртати на нас, ко ће женама увртати руке, ко ће – шта су оно беше такође феноменално урадили? – ударати жене песницом у лице. Је л’ тако? То је све наша одговорност, а не оних који су их довели у Народну скупштину, који су то урадили намерно, са јасном жељом да се такве ствари унесу овде, са јасном жељом да се такве ствари дешавају баш нама.

Зашто нама? Можда зато што ти људи очигледно нису у стању да на други начин конкуришу онима који су очигледно од њих и бољи и успешнији, које народ воли, разуме и подржава, дакле све супротно од

онога што је заслужило једно „жуто предузеће“, које је заслужило да буде само „жуто предузеће“ онда када није „жута банда“ или „жути картел“, због те пристојности. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Право на реплику, народни посланик Вјерица Радета.

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Наравно да колега који се први јавио за реплику није баш ни морао; хајде, нећу да кажем да није било основа јер бих онда ишла у повреду Пословника, поготово због чињенице да ми српски радикали мислимо да су реплике одличан вид комуникације и међу народним посланицима и између посланика и министра.

Рече колега да је ово пословник најбољи у Европи. Е, једино ме онда чуди како вас не примише у Европу са тако добрим пословником. Али ради се о нечем другом...

Не морате да аплаудирате ви које су демократе направиле да би брже кренули у Европу.

Поред тога што сте им направили странку, оставили сте им у аманет и овај пословник, пословник који је најнедемократскији пословник који може да постоји у неком парламенту, пословник где је народни посланик ограничен да може да говори два минута о једном амандману, да може да говори два минута о повреди Пословника; ограничено је време у начелној расправи; заправо, само владајућа већина има све могуће време зато што, наравно, имају највише посланика, што нико не спори.

Ви сте правили овај пословник када сте мислили да ћете вечито бити власт па вам сад, наравно, смета, јер по том пословнику сте и кажњавани и немате могућности да говорите, као и ми остали. А ови сада прихватили су оберучке овај пословник и већ пет година по њему раде. Заправо се ради по привременом пословнику, јер сваки сазив Парламента би требало, као што мења потпредседнике, председнике, секретара, да мења и Пословник.

Завршавам. Дакле, ово је најлошији пословник. А ви који сте га приграбили, који мислите да ћете вечито владати, проћи ћете као и ови са ове стране, врло брзо. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Право на реплику, народни посланик Балша Божовић.

БАЛША БОЖОВИЋ: Дакле, још једном стојим иза тога да је ово најбољи пословник који је икада постојао у овом парламенту. Он спречава опструкцију скупштине, он брани демократију. То што је Српска радикална странка покушавала да на сваки могући начин заблокира Србију на путу ка ЕУ, то је нешто што је дефинитивно представљало велики проблем. Када

овај пословник примењују они који нису демократе, они који се не залажу за демократију, они који крше законе и уставе, е онда можемо да кажемо да је то њихова кривица, а не Пословника, не ове књиге.

Оно што је важно јесте да знате да може Устав да буде најбољи на свету; ако га крши владајућа већина, он неће постојати. Могу закони да буду најбољи на свету, али ако не постоји владавина права, онда су ти закони мртво слово на папиру. Тако је и овај пословник мртво слово на папиру, зато што се злоупотребљава.

Ево, малочас сам ја помињао радикале, као и сада, а реплику је добио неко из владајуће већине, чини ми се заменик шефа посланичког клуба Српске напредне странке. Дакле, то је злоупотреба, зато што сам помињао период када је Александар Вучић био у Српској радикалној странци, нисам поменуо Српску напредну странку по лошем, нити њега као председника Републике Србије. Е, то је злоупотреба Пословника.

Дакле, малочас је демонстрирана злоупотреба Пословника. За то није крив сам Пословник, него су криви они који воде седнице, пре свега председница Скупштине Маја Гојковић, која свакодневно злоупотребљава Пословник да би постала звезда у овом парламенту, наравно и међу ширим народним масама, с обзиром на то да константно унижава достојанство и овог дома и посланика опозиције.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Приводите крају.

Пошто сам и ја чак био прозван у овој реплици да сам неоправдано дао колеги Орлићу...

(Балша Божовић: Не, рекао сам уопштено.)

Право на реплику је добио колега Орлић зато што је овај пословник настао у време кад Александар Вучић није ни био народни посланик. И примењује се максимално онолико колико ви можете да нам дозволите.

Реч има народни посланик Владимир Орлић, право на реплику.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Мада ја већ видим да ће опет да буде неке нејасно, је л' тако, шта је то сам урадио па реплику изазвао. И нема појма шта то значи, баш по том пословнику који толико хвали, када поменеш неку посланичку групу, или странку или председника странке. Појма нема! Ево, чуди се. Тај пословник, толико добар, толико сјајан, који толико хвали, изгледа тек сад почиње да открива полако, тек сад почиње да га чита, ево данас, на овој седници док о томе справљамо.

Дакле, моје питање је било – пристојност и достојанство. Одлично, само шта је пример за то? Да ли је пример када посланик, управо из редова оних који се брину о пристојности и достојанству, устане и у микрофон, да чује цела Србија, да буде забележено у директном преносу, псује председницу Народне скупштине? Да ли је то пристојност и достојанство?

Да ли тиме може да заслужи да му се одузме реч? Да ли тиме може да заслужи да се примени тај пословник и да добије опомену? Колико ја читам овај пословник, богами, да. А то је онда злоупотреба. Није злоупотреба, то је, даме и господо, дрскост, бахатост, то је безобразлук од стране оних који су умислили, сами умислили, да су богови на земљи дословце, да могу да ураде баш све, да им је баш све на овом свету допуштено, да могу чак и оно што је елементарна непристојност, некоректност, нељудско и нецивилизовано понашање, било где на овоме свету. Човека на улици да зауставите, да није у животу видео овај пословник и да га питате да ли је такво понашање у реду, рећи ће – није. То је елементарна ствар, то је пристојност. За оно што они примењују, ту врсту бахатости, силеџијства, сваки човек ће вам рећи – то није добро.

И сада устане и каже – неко овде нешто злоупотребљава. Даме и господо, једина злоупотреба којој смо сведочили била је злоупотреба прилике да се о овој држави и овом народу неко стара, а искористио ју је само за сопствени хир, сопствени ћеф и своје добро, а све остало је темељно уништио и упропастио. Боље да се не јавља више. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Даме и господо народни посланици, настављамо даље.

Реч има народни посланик Вјерица Радета, по Пословнику.

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Говорим на основу члана 27.

Господине Арсићу, када водите седницу, гледајте мало, рецимо, у правцу Посланичке групе СРС. Ми вам нећемо давати никакве знаке када треба да прекинете или када не треба да прекинете.

Заиста није фер, сваки пут правите велику грешку када се започне круг реплика, сваки пут реплику мора да заврши неко из власти. Разумем ја ко је вама шеф посланичке групе и разумем да посланичка група и посланици треба да имају одређену дисциплину итд., али, осим што сте посланик, ви сте тренутно председник Парламента, председавајући који мења председника и не можете, господине Арсићу, да кажете „даме и господо народни посланици“ као да сте се тек пробудили, па завршавате, настављате даље, а сви смо видели, који очи имамо, а имамо, хвала богу, како вам је речено овако – прекидај.

Не може тако, господине Арсићу. Сад сте изазвали да се интервенише по Пословнику. Можда ће још неко. И требало би. Сада би требало да сви користимо Пословник па да покажемо како ви опструишете рад Народне скупштине. Да сте дозволили још једну реплику, две евентуално, могли смо лепо да завршимо и да наставимо даље. Гледајте, водите рачуна о овом пословнику, најгорем на свету – не у Европи,

најгорем на свету – али поштујте барем оно што пише у том пословнику и понашајте се као посланик који је био опозиција и који ће ускоро, врло брзо, опет бити.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Радета, зашто се љутите на мене када су сви који су тражили реч добили реч?

(Вјерица Радета: А зашто ја нисам добила реч?)

Није више било основа за реплику.

(Вјерица Радета: Нисте добро проценили.)

Нисам добро проценио? Добро, ево, прихватам да нисам добро проценио.

(Вјерица Радета: Тражим да се Скупштина изјасни у дану за гласање.)

Да се Скупштина изјасни у дану за гласање? У реду.

Реч има народни посланик Наташа Сп. Јовановић, по Пословнику.

Изволите.

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Господине Арсићу, рекламирам члан 107, јер сте били дужни, када је говорио Балша Божовић, да га прекинете зато што је рекао неистину.

Иако сте ви, господине Арсићу, на месту потпредседника неко ко се држи овог пословника, што би наш народ рекао, као пијан плота, једноставно, сматрам да сте мало више едуковани од Божовића па да знате да је ово, по свим демократским мерилима и принципима, најгори пословник.

За оне који не знају, у развијеним земљама са дугом демократском традицијом не да није овакав пословник и не да се не доносе закони на овакав начин и не сазива народна скупштина, него у тим земљама постоји прво читање закона – је л' тако, господине министре? – друго читање закона; долази се пред надлежне одборе; онда се иде на пленарну дебату и много је веће време разматрање по амандманима.

А то што ви оправдавате што је Демократска станка, односно то пропало „жуто предузеће“, донела на стотине закона који не да су неприменљиви, него сада директно утичу на веома лош живот наших грађана, попут Закона – је л' тако, господине Јојићу? – о извршном поступку, па приватни извршитељи могу да деру кожу грађанима, па се људи шиканирају... Па Закон о раду који су донели, па сви такозвани системски закони, који су наврат-нанос преведени...

Чак смо имали признање тадашњег председника Парламента, па и људи из Владе, из врха Демократске странке и од ове Мишчевићке, које сте преузели у своје окриље, да су многе законе превели од других земаља;

узимали сте од оних који су похрлили у ЕУ. Такви закони се сада имплементирају у нашој земљи, а грађани имају велику штету.

Дакле, не само да није у складу са демократским принципима, него једноставно вређа традицију овог скупштинског дома. Ако хоћете, отићи ћу до наше богате ризнице скупштинске библиотеке да вам донесем како су изгледале скупштинске расправе и какав је Пословник био између два светска рата.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не разумем где сам прекршио Пословник у вези с чланом 107.

(Наташа Сп. Јовановић: Достојанство Народне скупштине.)

Достојанство Скупштине? У реду. Можда је тако како ви кажете, али сви су могли да реплицирају и да имају повреде Пословника, а сад бих да наставимо по амандманима.

(Наташа Сп. Јовановић: Тражим да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање.)

Скупштина ће се изјаснити у дану за гласање.

Реч има народни посланик др Ана Стевановић.

Изволите.

АНА СТЕВАНОВИЋ: Захваљујем, председниче.

Као што се тиче свих осталих чланова, ми смо поднели амандман да се и овај члан закона брише, зато што сматрамо да је закон страховито лош и да не постоји тај амандман којим се овај закон може поправити.

Пре него што уведете дуално образовање, саветујемо министру, Министарству и свим осталим актерима које се баве образовањем у нашем друштву да направе корениту реформу школства у Србији. Ми који смо радили у образовању свесни смо да нам из основних школа долазе деца која су функционално неписмена. Међу њима, нажалост, има и ученика који заврше основну школу са одличним успехом. Имате вуковаца који дођу у средњу школу, који, нажалост, не знају да размишљају, не знају да мисле иако имају одличне оцене, све петице, чак и Вукове дипломе, тако да у овом случају видимо да оцена није мерило знања и хиперпродукција вуковаца, одличних ученика никако не може бити добра.

Пре него што примените и уведете дуално образовање, свака реформа која је усмерена на стицање функционалног образовања наших ученика јесте добра. Јер уколико немамо ученике који су оспособљени да мисле, који могу да разлуче добро од лошег, који могу да примене знање које су стекли у основној школи, онда немате активне грађане овог друштва.

Леонардо да Винчи је рекао да учење никада не исцрпљује ум, тако да вас молим да створите такву реформу где ће учење бити задовољство

ученика. Велика је предрасуда да ђаци не воле да уче. Ђаци воле да уче, али воле да уче занимљиве и квалитетне садржаје. Осавремените програме и уведите атрактивне садржаје у којима ће ђаци уживати. То ће бити суштинска реформа образовања. Без тога не можете и немојте приступати дуалном образовању. Неће бити ефикасно, неће бити добро и учиниће огромну штету нашем образовном систему, који је, већ сте и сами свесни, увелико урушен, увелико лош, иако је образовање један од круцијалних темеља не само нашег већ сваког друштва. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 27. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, поштовани председавајући, прво да се склони оно пиће тамо, онај вињачић да се склони, јер мој колега пољопривредник не може да уђе, он се лечи. Ако може да се склони оно тамо из редова странке бившег режима, онај виски, вињак, шта је.

Даме и господо народни посланици, документи, Привредна комора, уговори, то је добро, да знамо колико имамо куvara, кројача, колико ћемо имати куvara, кројача, стругара, глодача. Добро је имати евиденцију.

Дружина се по предводнику препознаје. Познаје и препознаје. Замислите човека, а ја сам био његов омиљени посланик, који је из патриотских разлога ишао, истине ради, да проба тог печеног вола на Палама. Замислите сада, да може да види, мислим да би се три пута у гробу преокренуо када би видео ко му заступа странку.

Даме и господо народни посланици, морамо имати евиденцију и због добрих куvara, због добрих мајстора, заваривача, стругара, да знамо тачно шта имамо, шта ћемо имати у будућности, да можемо да видимо шта су привредне прилике и неприлике, а шта нам школство даје, да можемо то да усклађујемо.

Без физичког рада нема ничега. Свака част умном раду, свака част архитектама, свака част ИТ инжењерима, али ја тврдим и даље да без тог мајстора, без тих златних руку ништа велико не можемо да направимо.

Замислите да смо имали ту евиденцију, не би морали да траже Таџетина Таџија да дође из Турске, из њујоршке авеније, да шије одело „Зграбиновцу“ од 10.000 евра. А ни овај овде што галами не би морао да иде у лондонску робну кућу и на Малдиве да види доброг куvara и да купи добро одело. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Марко Атлагић.
Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштовани потпредседниче, реч је о регистру који води Привредна комора око ових уговора. Мислим да је то изузетно добро решење. Да не би било забуне, те уговоре води и школа, посебно се педагози школа брину унутра, али је добро што и Привредна комора то води.

Чули смо данас и јуче, читав дан, посланици странке бившег режима стално критикују Привредну комору и њено учешће у васпитању и образовању, посебно у дуалном образовању. С тим у вези, извињавам се свим наставницима, професорима, ученицима, па и родитељима који се баве васпитањем и образовањем што посланици бившег режима не знају да у унапређивању и спровођењу савременог васпитања и образовања у свету суделују привредне коморе, школе и послодавци. То сви знају, већина родитеља и они који се баве васпитањем и образовањем, а, ево, наши посланици из бившег режима то не знају, јер на тај начин желе нас вратити у средњи век.

Дакле, сматрам да је овај члан одлично конципиран. У том смислу, захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: На назив изнад члана 28. и члан 28. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Ћирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Гордана Чомић.

Изволите.

ГОРДАНА ЧОМИЋ: Захваљујем.

Народна посланица, наравно. Ја имам идентитет који је у сагласју са случајем избора пола којим сам рођена. А знам и српски језик, где се именице слажу по броју, роду и падежу, што за члан 28. не би могло да стоји.

Зашто смо предложили да се брише члан 28? Наравно зато што сматрамо да је цео Предлог закона о дуалном образовању лош, да не може ни на који начин идеологија беде и сиромаштва допринети развоју Србије коришћењем бесплатног деџег рада и да се не може измишљањем и фолклором заменити озбиљан дијалог у развоју образовања у друштву. То је штета заједничка и ми одустати нећемо од тога да штету покушамо да смањимо.

Члан 28. говори о упису у регистар. Независно од тога да ли ћете прихватити брисање, овде имате и у другом и у првом ставу проблем са две теме везане за регистре, за електронску форму и за штампану форму. Прва је Закон о заштити података о личности. Друга је други став овог члана који каже: „Копију уговора из става 1. овог члана послодавац може доставити у штампаној или електронској форми“.

Није да је немогуће да електронска форма има копију, али мало је вероватно. Копија се односи на штампану форму; када имате оригинал; имате оригинал уговора, имате оригинал извода, па печат, па свашта, па онда урадите копију, па оверите, како већ иде. Дакле, шта би била копија у електронској форми? Биће мало проблем за примену када будете радили подзаконске акте. Ако се мисли на то да се доставља или у електронској форми или се направи копија од штампане форме па се скенира, тек онда имамо проблем, јер ништа нисмо разумели о томе шта је е-управа. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Прво морам да одговорим колегиници Чомић.

Мени је жао што ја немам вашу храброст и знање да се супротставим Одбору за стандардизацију српског језика при Српској академији наука. Заиста немам, и жао ми је због тога, па ћу ипак поступати по њиховим правилима.

По Пословнику реч има народни посланик Бранимир Ранчић.

Изволите.

БРАНИМИР РАНЧИЋ: Захваљујем, председавајући.

Мислим да сте погрешили и прекршили члан 107, достојанство Народне скупштине, зато што дозвољавате употребу речи које не постоје у српском језику. Реч „посланица“ не препознаје се у политичком смислу, већ само реч „посланик“. Али, напомињем, у Новом завету постоје посланице апостола Павла које су упућене Римљанима, Коринћанима, Галаћанима, Ефежанима, Филиплјанима, Колошанима и Солуњанима. Према томе, народни посланик може да изабере где би желео да се нађе у овим посланицама. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Ранчићу, не сматрам да сам прекршио Пословник, нити граматичка правила, нити имам намеру да кварим чистоту српског језика. А народни посланици имају право да траже да их приватно зову како ко хоће.

По Пословнику реч има народни посланик Гордана Чомић.

ГОРДАНА ЧОМИЋ: Захваљујем.

Прекршили сте чл. Пословника 27. и 107. у директном обраћању колегиници, народној посланици, са вашим личним емоционалним ставовима о томе за шта ја имам или немам храбрости. Ви можете да

браните свој став, неутемељено или утемељено, то је ваше право и као председавајућег и као посланика, као што ја браним свој став да знам ко сам, да знам да сам жена и да говорим језиком у ком се слажу род, број и падеж.

Није потребно храбрости за радити исправну ствар. А да није и у Србији и широм света пре сто година било жена довољно храбрих да кажу „ја сам жена и имам права, ја сам половина човечанства и хоћу пола од свега“, не би овде седела ниједна жена, не би седела ниједна народна посланица. И заједничка би штета била и за Србију, и за народне посланике, и за народне посланице и за све оне који сматрају да боље од жене знају како се она зове, шта треба да мисли, какав став треба да има и шта треба да ради.

Потпуно вас разумем, разумем да имате страх од тога што су жене у политици, али то вам је што вам је. Нас ће бити само све више, све до једне посланице, председнице, потпредседнице и слично. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не разумем вашу повреду Пословника. Жао ми је, ја сам само рекао да немам храбрости да се борим против Српске академије наука, поготово што је по том предмету известилац Одбора за стандардизацију српског језика била жена.

На члан 28. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Зоран Красић, Вјерица Радета и Дубравко Бојић, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић и Јасмина Николић, и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Вјерица Радета.

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Члан 28. говори о упису у регистар. Заиста, и када не бисмо били апсолутно против доношења закона о дуалном образовању, овде би морало да се интервенише.

Дешава се да два закона буду у колизији и дешава се да закон буде у колизији са Уставом Републике Србије, али ми овде имамо колизију два члана, члана 27. и члана 28. Просто невероватно!

Ви кажете да је послодавац дужан да Привредној комори Србије достави уговор о дуалном образовању. Наравно, посебна је прича да је мешање Привредне коморе у овај посао одличан извор корупције, али о томе смо говорили, и још ћемо. Дакле, кажете: „Послодавац је дужан да Привредној комори Србије достави уговор о дуалном образовању“, и онда у

ставу 2 – копију тог уговора послодавац може доставити у штампаној или електронској форми. Пре тога, у члану 27. кажете да се овај регистар води као јединствена електронска база података. Како је онда могуће достављати примерак овог уговора у штампаној форми? То једноставно није у складу са претходним чланом којим сте предвидели јединствену електронску базу података.

Наравно, остаће, изгледа, до краја ове расправе нејасно зашто је Привредна комора умешана у овај посао. Верујте, ако не дај боже дође до примене овог закона, искрено се надамо да неће, врло брзо, свега неколико месеци после тога новине ће бити пуне информација о корупцији између послодаваца и Привредне коморе. Спречите то, повуците овај закон, господине Шарчевићу.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Ана Стевановић.

АНА СТЕВАНОВИЋ: Захваљујем.

Такође поново захтевамо својим амандманом да се и овај члан закона о дуалном образовању брише и апелујемо на још једну корениту реформу, која је прекопотребна нашем образовном систему, почев од предшколског, преко основношколског, све до средњошколског образовања. Морате поставити образовање да буде такво да гради интелигенцију и карактер наших ученика. Позивам се овде на цитат Мартина Лутера Кинга, који је рекао да је „интелигенција плус карактер једнако циљ који значи сигурну и праву едукацију“.

Циљ сваког образовања јесте и треба да буде да изгради карактер ученика. Дуално образовање, онако како је предвиђено законом, не може да гради карактер ученика, нити да негује позитивне потенцијале сваког ученика. Овај закон од ученика прави робове, прави ученике, прави будуће људе који не знају да мисле, који се плаше, који ће бити искључиво усмерени ка једној делатности, који неће моћи да се развијају. Свако друштво које кочи развој својих појединаца не може бити добро, не може бити праведно друштво. Дуално образовање, онако како је замишљено, не може да пружи праведне услове и праведну стартну позицију за све ученике.

Молим вас још једанпут, знајући, нажалост, да нећете то учинити, позивам вас и апелујем на вас да повучете овај закон из процедуре и да пре свега приступите коренитој реформи нашег образовања, а не да уводите дуално образовање, које никакав позитиван помак неће направити, напротив, и те како ће уништити и унизити ионако девастирани образовни систем у нашој земљи. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Соња Павловић.

Изволите.

СОЊА ПАВЛОВИЋ: Хвала.

На страну то, господине министре, што сматрам да Привредна комора не треба да буде алфа и омега образовања, о томе смо већ више пута причали, оно што је спорно у овом члану, то је ова копија уговора из става 1. овог члана – послодавац може доставити у штампаној или електронској форми.

Већ сам једном питала вас, господине министре, да ли министарства комуницирају међусобно, јер, ево, пре безмало десет дана ми смо усвојили Закон о електронском пословању. Овде имамо у члану 27: „Регистар из става 1. овог члана води се као јединствена електронска база података“. Значи, ту је дефинисано како се води електронско пословање, шта је електронски документ и сад одједном имамо у штампаној форми копију уговора.

То не би смело да се дешава. Ако смо усвојили један закон, он није усвојен у некој другој држави, усвојен је овде, кажем, има безмало десет дана, онда морамо ићи до краја и поштовати тај закон, не можемо овим законом да негирамо закон који се односи на електронско пословање. Заиста сматрам да је ово место које би морало да се исправи у овом закону. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 28. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици проф. др Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Да ли неко жели реч?

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштовани потпредседниче, овде се ради о инструктору. Дакле, врло је добро што је Влада Републике Србије у овом члану 29. одредила четири елемента која инструктор треба да поседује...

(Председавајући: Двадесет осам, колега Атлагићу.)

Извињавам се, члан 28, а то је осам дана, ради се о осам дана. Дакле, дозволите да још једанпут кажем да је уговор јако битан; он садржи елементе које треба послодавац да испуни и, с друге стране, које школа треба да испуни.

Све у свему, критике које се односе на Привредну комору нису добре, јер управо се савремена концепција васпитања и образовања у свету заснива на томе да привредне коморе, школе и послодавци, као три фактора врло битна у дуалном образовању, преузимају одговорност. Зашто? Зато што у будућности добијамо квалитетније образовање и васпитање, а све у

смислу боље продуктивности и боље зараде наших будућих радника, у целини.

Странка бившег режима заузима се за супротно. То су заиста две концепције, врло различите. Зато се СНС залаже за савремено и квалитетније образовање, у коме ће производња и економски односи бити на првом месту. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, уговор се мора доставити у року од осам дана Привредној комори. То је добро, да што пре знамо шта можемо очекивати – који профили, која занимања. Посебно је то битно због ретких заната, ретких професија, рецимо, драгуљар, бродоградитељ, златар. То је веома битно.

Навешћу практичне разлоге. Не мора онда „Зграбиновац“ куповати у иностранству сатове од 50.000 евра и на то потрошити 200.000 евра. Наши драгуљари, златари и часовничари могу да се удруже, отворе радњу и направе тај часовник, на опште задовољство. Верујем да ће направити чак боље него у иностранству. Тако ћемо добити робну марку; тако ћемо, на понос наше елите која је опљачкала народ, стећи прилику да занатлијама које су опљачкали, чије очеве су опљачкали, део новца врате кроз те ретке занате.

Зато треба да знамо које профиле ћемо имати и да ти ретки занати дођу што пре, јер ће тиме новац остајати овде. А онда ће ти радници да га троше овде, неће отићи напоље за страну радну снагу, па ће они да оставе ПДВ, акцизе у трговини, на пумпама. Тако ће расти буџет, кроз буџет ће расти расходи, рашће пензије и плате итд., и то је веома битно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На назив Главе V, назив изнад члана 29. и члан 29. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Ћирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Реч има народни посланик Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем, „потпредседнице Арсић“.

Дакле, члан 29. говори о инструкторима који ће обучавати децу која ће се налазити у фабрикама. Између осталог, када се говори о надлежностима инструктора, каже се да „инструктор, у сарадњи са

координатором учења кроз рад, реализује, води и надзире учење кроз рад код послодавца“.

Господине Шарчевићу, за то људи завршавају некакве факултете, па се четири године школују да би могли да воде учење, да организују учење кроз рад итд. Знам да код вас у странци ти факултети трају знатно краће: пораниш једно јутро, па дипломираш, докторираш, магистрираш, шта ти је већ потреба у том моменту.

Када говоримо о модерним тенденцијама у свету образовања, када се позивате на Стратегију о развоју образовања до 2020. године, за коју нама пребацујете, морате да знате да се тренутно велики проблеми налазе у томе што чак и они наставници у средњим стручним школама нису имали довољно педагошких предмета, обуке из педагогије, из педагошке психологије итд. да би могли да раде са децом. Ви сада хоћете, господине министре, да неком ко је, како у следећем члану видимо, завршио обуку од 40 сати поверите да учи децу било чему. Не знам, ви сте педагог, ви сте радили у школи и просто је невероватно да некоме ко је завршио обуку од 40 сати поверавате овако важан посао као што је вођење наставе, надзор учења код послодавца. Заиста се људи школују годинама да би могли да образују децу, а не 40 сати. Чак је и за ваше услове мало превише.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Милетић Михајловић.

МИЛЕТИЋ МИХАЈЛОВИЋ: Поштовани председавајући, господине министре, даме и господо народни посланици, не бих стављао никакву примедбу на ово што је концепт овог закона, па ни у овом делу који се тиче инструктора и координатора. Дакле, реч је о лицу које, наравно, пролази одређену обуку у циљу да може да руководи обучавањем ученика, али подразумева се да је реч о особи која влада послом и знањем у свом занимању. То је основно, и само такав човек може да научи младог човека, односно ученика том послу, професији итд.

Такође, наглашавам, у овом процесу образовања постоји друго лице, а то је координатор – они су сарадници и заједно прате. Оно што недостаје, условно речено, инструктору, то поседује координатор, јер он је школски човек, долази из области педагогије и методике. На крају крајева, они заједно прате развој ученика кроз учење, кроз рад и стицање компетенција и заједно учествују у оцењивању.

Према томе, немојмо идеализовати, учење кроз рад је непосредно учење кроз технолошки процес, а за то је потребан човек, односно стручњак који зна тај посао, а ту је инструктор да се заједно кроз рад, односно кроз сарадњу допуњују и успешно воде ученика до коначног стицања компетенција. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 29. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Вјерица Радета, Весна Николић Вукајловић и Зоран Красић, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, Ана Стевановић, Владимир Ђурић и Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Да ли неко жели реч?

Реч има народни посланик Вјерица Радета.

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Члан 29. говори о инструктору и објашњава како је и које је лице инструктор. Између осталог, кажете да је то лице које је „обавило обуку за инструктора и има потврду о положеном испиту за инструктора (у даљем тексту: лиценца)“. Па онда кажете: „Инструктор у процесу оцењивања учења кроз рад сарађује са координатором учења кроз рад“. Значи, постоји и координатор. Па онда о броју ученика итд.

Шта су овде битна питања? Тај инструктор, да ли ће он бити запослен код тога послодавца? Да ли ће послодавац плаћати и њега или ће њега плаћати неко из буџета, на неки начин? Који је то добротвор послодавац који је дошао досад у Србију који ће узети за неку сићу ту децу да му раде кроз дуално образовање и још тог инструктора да плаћа? Ко ће давати те лиценце? О чијем трошку се лиценцирају ти инструктори?

Зар није боље, зар није нормалније оно што имамо данас – стручна школа, редовни предмети, општи предмети, стручни предмети и људи мајстори, инжењери, у зависности од тога који се профил школује, да уче те младе људе занату уколико желе да заврше занат?

Ово је заиста нешто што је непримењиво. Ето, најједноставније да вам кажем, ово је непримењиво. Верујте, министре, врло брзо ћемо се видети овде, да расправљамо о изменама и допунама овог закона.

Нисте сагледали...

(Председавајући: Приведите крају, колегинице.)

Ево, завршавам.

Нисте сагледали реално стање и ово је један од доказа.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Соња Павловић.

Изволите.

СОЊА ПАВЛОВИЋ: Хвала.

Ова инструктажа без озбиљног педагошког знања, заиста мислим да не би требало да буде прихваћена, пре свега од Министарства, јер онда је Министарство у колизији.

Ево, нема ни пола године како су две генерације свршених студената Музичке академије у Београду, који су и мастер завршили и раде већ три-четири године, морале да се врате у студентске клупе и да због погрешног бодовања по „Болоњи“ у односу на генерације које су дошле после њих додатно слушају и полажу педагошке предмете како би могли да се баве својим послом. Причамо о свршеним студентима Музичке академије са мастер дипломама, људима који раде у стручним школама. Значи, морали су додатно, без обзира на то што су све одслушали, да задовоље форму коју је прописало Министарство и да поново слушају педагошке предмете које су одслушали али су ти предмети погрешно бодовани. Значи, због грешке су морали цео циклус да окрену још једном.

Ми сад причамо да ће неко са неким педагошко-дидактичким курсом моћи да едукује људе од петнаест година. Мислим да је то стварно недопустиво и да то ни случајно не бисте смели да дозволите, господине министре. Хвала најлепше.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Бранка Стаменковић.

Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Нама не треба дуално образовање, већ свеобухватна реформа нашег застарелог и неправедног образовног система. У том смислу желим да се захвалим министру што је пре извесног времена реаговао на апеле из наше посланичке групе уверавајући јавност да је та реформа већ почела. Пратићемо, јављаћемо вам како то иде.

Најважније питање сада гласи – хоће ли бити бесплатних уџбеника унутар те реформе? Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: На члан 29. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштовани потпредседниче, овде се ради о инструктору, о четири карактеристике које он мора поседовати. Заиста је изванредна комбинација: координатор који је задужен за дуално образовање у школи и инструктор у предузећу у којем учи кроз рад и за рад. То је изузетно добра комбинација.

Шокиран сам, господине министре и господине потпредседниче, када посланик из странке бившег режима каже да ће ученици боље размишљати ако не иду на праксу. Па, она је – народни посланик који има

докторат из креативности – побила и Коменског, чувеног! Извињавам се наставницима, професорима, основним и средњим школама и факултетима. То су нечувене речи, изговорене вечерас у овом високом дому. Управо је обрнуто: СНС и министар, који има изузетно богато искуство у овом делу, залажу се за то да наши ученици поседују и практичну и теоријску наставу, како би што боље резултате постигли не само у учењу већ и у раду, а онда у будућности имали и бољи доходак.

Дакле, још једном, заиста сам зачуђен, као да смо два света. Заправо и јесмо – ми смо свет рада, реда и дисциплине, а други су свет нерада, неодговорности и недисциплине. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господа народни посланици, бити инструктор у дуалном образовању биће велика част и за послодавца и за запосленог. Посебно на цени треба да буду инструктори за ретка занимања, драгуљаре, златаре, да оних 500.000 евра остане у земљи, што је председник странке бившег режима дао за сатове, часовнике.

Друга ствар, кројачи скупочених одела – зашто ми не бисмо имали свог Тацетина, да шије скупа одела? Више стотина хиљада евра, које је заједно са Мишковићем дао председник странке бившег режима у народу познатији као „Зграбиновац“, остало би у земљи.

Богатство које су они згинули производећи неправду, несрећу, сиромаштво направило је још гори ефекат и за децу и за родитеље, пошто је то богатство које је нагомилано произвело сиромаштво. Себи су приуштили непотребне ствари, без којих могу, али зато су произвели сиромаштво.

Ево, творац Пословника, из странке бившег режима, додајује.

Себи су гомилали богатство које им не треба, а тиме је друштво осиромашило.

Овим се враћа новац сиромашнима, да могу у самопослузи да купују робу. За то што ће правити скупе сатове добиће добре плате и то ће да троше. Од тога ће држава имати 20% одмах у својој каси кроз ПДВ.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има министар Шарчевић.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Дужан сам да кажем, поново, да нисмо преписивали од Немаца, Аустријанаца, јер, рецимо, код њих нема координатора у учењу кроз рад.

Искључиво, овај практични део раде баш инструктори из компанија, који тамо уопште не морају имати никаква педагошка ни звања ни искуства, тако да комбинација ова два човека који ће радити са младим људима употпуњава и једну и другу слику и прилику. Значи, најбоља практична знања ће показати човек који најбоље познаје рад на тој машини.

Њега, пише у закону, плаћа послодавац. Лиценце које мора да стекне плаћа Комора. Координатор учења уз рад је наш наставник из средњег стручног образовања, који је стекао сва педагошка звања, и њега плаћа држава, Министарство просвете, науке и технолошког развоја.

Узмите само пример: у Закону о високом, недавно усвојеном у овој скупштини, увели смо категорију предавач из радног односа или, у жаргону, индустријски предавач. У многим гранама привреде, нарочито у ИТ сектору, имате људе који раде изузетно квалитетно, као што су компаније „Мајкрософт“ и друге, који су и те као пожељни да надоместе мањак професорског кадра који нам ова струка тражи. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 29. амандман, са исправком, заједно су поднели народни посланици Балинт Пастор, Елвира Ковач и Арпад Фремонд.

Влада и Одбор за образовање, науку, технолошки развој и информатичко друштво прихватили су амандман, а Одбор за уставна питања и законодавство сматра да је амандман у складу са Уставом и правним системом Републике Србије. Констатујем да је овај амандман постао саставни део Предлога закона.

Да ли неко жели реч? (Не.)

На назив изнад члана 30. и члан 30. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Тирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Реч има народни посланик Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем.

Овде се каже да ти инструктори који ће обучавати нашу децу имају четрдесет сати обуке, и то је отприлике све што су ти људи научили о педагогији, раду са децом, методици наставе, свему што људи који се баве другим занимањима годинама уче на факултетима које похађају.

Велики проблем тренутно, у свим удружењима која се баве образовањем у нашој земљи, о чему господин Ристичевић који вас заговара не би ништа знао, јесте то што чак и на професорским смеровима настава методике није третирана на прави начин.

(Председавајући: Колега Ристичевићу, не ометајте министра док говори колегиница Јерков.)

Студенти, будући професори, не добијају довољно наставе из педагошких предмета, из предмета који би им помогли да сутра раде са

децом, а наставници у средњим стручним школама готово уопште немају таквих предмета. Због тога се води читава кампања, ЕУ даје паре за то, да се и они наставници који нису на професорским факултетима сада некако обуче да раде са децом, да се и њима уведу педагошки предмети и да они не уђу у учионице, у рад са децом, а да притом нису припремљени на то како се са децом ради.

Шта сада ви овим законом нудите? Нудите потпуно супротно: децу на обуку дајете некоме ко је прошао курс од четрдесет сати. Дакле, тај је пет дана недељно одлазио на некакав курс и одједном је научио све оно што су људи годинама студирали. Рекла сам вам, код вас то студирање мало брже иде, али четрдесет сати је чак и за вас премало.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Да ли још неко жели реч? (Не.)

На члан 30. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици: заједно Зоран Красић, Ружица Николић и Вјерица Радета, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, др Ана Стевановић, Владимир Ђурић и мр Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Реч има народни посланик Ружица Николић.

РУЖИЦА НИКОЛИЋ: На члан 30. Предлога закона о дуалном образовању поднели смо амандман којим тражимо његово брисање.

Овај члан се односи на обуку и лиценцу за инструктора. Дефинисали сте да је инструктор лице које је запослено код послодавца, које непосредно обезбеђује да се током учења кроз рад реализују садржаји наставе и одговорно је за то да ученици стекну компетенције прописане стандардом квалификација.

Полагање испита за инструкторе и спровођење испита обавља комисија коју образује Привредна комора Србије, у чијем саставу имамо стручњака за одговарајућу област рада и најмање једног представника којег предлажу Министарство и Завод за унапређивање образовања и васпитања.

Оно што је спорно у овом члану Предлога закона, за који мислимо да не треба да се донесе, јесте непостојање јасних критеријума за избор чланова комисије. Такође, овде су изостале јасне одредбе о условима које чланови комисије треба да испуњавају и дају се широка дискрециона овлашћења Привредној комори Србије.

Затим кажете – трошкове издавања лиценце и трошкове обуке и полагања испита за инструкторе сноси послодавац. Зар ви стварно мислите да ће послодавац, којем овим предлогом закона омогућујете изабљивање

ученика, који ће ученике користити као најјефтинију радну снагу, себе излагати додатном трошку?

У последњем ставу овог члана се каже: „Програм обуке, ближе услове и друга питања од значаја за полагање испита за инструктора, на предлог Завода за унапређивање образовања и васпитања, прописује министар.“ Значи, сва питања везана за полагање испита поверавате министру уместо да их законом уредите и отклоните све могућности злоупотребе.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Зоран Живковић.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Инструктор, координатор, курс од четрдесет сати, спроводи га Привредна комора, плаћа га послодавац... Шта ради Министарство у целом том процесу?

Четрдесет сати курса, то су курсације. Чини ми се да се ту ствара велика опасност да Привредна комора направи споразум о сарадњи са неким телевизијама, па да се ти курсеви спроводе на „Фарми“, шта беше још, у „Задрузи“, „Паровима“, откуд знам шта све. То сигурно не може да донесе неку велику корист ученику који треба ту нешто да научи, а да сутра то и спроведе на свом радном месту, кад заврши школу, и да му још то буде гарантовано радно место бар за неки период времена.

То се пре тридесет-четрдесет година, сећамо се министар и ја, звало „интерна квалификација“. Која је разлика сада између те две ствари? Да ли неко ко прође обуку тог курсације може сутра да пређе и ради у некој другој фирми? Наравно да не може, зато што је научио специфичне послове и вештине које су везане за ту фирму. Чак и да се друга фирма бави сличним или истим послом, не значи да ће његово знање, односно вештине бити довољне да пређе тамо и да тамо може да ради нормално.

Према томе, ово је дуално образовање и сада смо схватили да је то посао за курсације. Рецимо, малопре је био неки пример куvara, како ће Привредна комора куваре да образује? Доказ да на Палама није печен во очигледан је и овде присутан, тако да мислим да та тема више не може да буде на дневном реду. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Бранка Стаменковић.

Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Само кратко бих подсетила на суштину: нама не треба дуално образовање, нама требају бесплатни уџбеници. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има министар господин Шарчевић.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Да поновим још једном, у пракси постоји тзв. дуални тим, да га тако назовемо. Тамо је професор практичне наставе, који се сада зове координатор, који има све ингеренције и квалификације о којима причамо, али нема технолошка знања на новој технологији, машинама које треба да обуче ученика у процесу учења уз рад. А, да не говоримо о обичним машинама, савремена предузећа углавном имају компјутеризоване процесе, да ли је то сечење штофова, да ли је то сечење дрвета, намештаја, обрада метала, то бисте могли да обиђете, да видите. Тако да нису курсације, него људи који су компетентни за свој уски профил или шири профил, али они су ту у тандему са људима који имају педагошка знања или вештине.

Иначе, у моје време је постојала институција убрзаног студирања. Ја памтим тај период, лично сам га користио и завршио основне студије пре рока, за три године. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 30. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштовани потпредседниче, овде се говори да обуку за инструкторе спроводи Привредна комора Србије. Питали су ко су инструктори. Мене чуди да посланици са високим образовањем, па и средњим, не знају ко су инструктори а ко су координатори.

Поштоване даме и господо, и инструктори и координатори у принципу имају високо образовање. Инструктори нису курсације, ово што министар каже, већ им треба четрдесет часова, а то је један час седмично, у току читаве године, који слушају студенти а професори предају, да у предузећу стекну, поред осталог, и стручнопедагошке компетенције како би у сарадњи са координатором у школи довели до укупног резултата наших ученика.

Поштовани потпредседниче, ми се заиста залажемо, Српска напредна странка, да комбинујемо праксу и теорију, јер на тај начин можемо наше ученике довести до размишљања и до одређеног успеха. Мене не чуди што се посланици бившег режима не залажу за то, јер десило се да је бивши председник Владе, који је био савезни министар, производио вакцину за кокошке, вакцинисао, а није био ветеринар. Е, зато се они боре да нема дуалног образовања, јер то више у будућности неће радити. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, ово је веома битно – не треба чак ни четрдесет сати.

Вама саветујем, и Привредној комори – Петар Велики је урадио велику ствар у Русији, није звао ове џабалебароше из странке бившег режима, већ је звао врхунске мајсторе да подигну привреду Русије.

Ови што причају о дигитализацији не знају ни компјутер да упале, а камоли да га направе. Мислим, ови који кажу „дигитална Србија, не треба нам пољопривреда“. Пољопривреда нам треба.

Ја вам саветујем да поред оних драгуљара, да новац остане у Србији, позовете и трговце. Дакле, ја вам саветујем да позовете трговце из „Хародса“, робне куће у Великој Британији, да представник који је овде највише причао, нерадник из странке бившег режима, не мора да иде тамо да купује најскупља одела већ да тај новац остане овде.

Такође вам саветујем да позовете винаре из винарија – Бернар Арно, производи вино „Дом Перињон“, Домен Лероа, госпођа чија винарија се тако зове, из Француске, и Егон Милер из Немачке – а не да подржавамо неке муљаторе, мутибариће, варајиће, који узму 550.000 евра па још парцелу морамо да платимо 500.000 евра. Платите ви ове инструкторе, министре, да науче како се праве квалитетна вина која коштају 6.300–13.000 евра, с обзиром на то да ми имамо Фрушку гору још увек, није он све заузео, и идеални смо за ту врсту посла.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 30. амандман су заједно поднели народни посланици Бошко Обрадовић, Срђан Ного, Марија Јањушевић, Драган Весовић, Иван Костић, Зоран Радојичић и Миладин Шеварлић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Народни посланик Драган Весовић.

Изволите.

ДРАГАН ВЕСОВИЋ: Хвала, председавајући.

Господине министре, у читавом закону, вероватно, за мене лично најспорнији члан.

Не спадам у групу оних који сматрају да дуално образовање не показује бригу за нашу младу популацију, не спадам у групу оних који сматрају да је то неки вид робовског рада или слично. Мислим да ту има добре намере, али овај члан је мени потпуно нејасан и мислим да је то најслабија тачка у закону.

Драго ми је – јер врло често слушах од колега из Српске напредне странке како ми не читамо закон и не знамо о чему дискутујемо – малопремо имали пример представника СНС-а који није прочитао закон. Волео бих да ми покаже где пише да инструктор има високу стручну спремност.

Инструктор има најмање степен звања који има ученик кога обучава и три године рада у томе.

То што они не читају, то је њихов проблем. Лакше је рећи другом нешто што истинито није, али нека на томе остане.

Али, реците ми, министре, зар је могуће да у амандману у коме Српски покрет Двери жели да вама као министарству да веће ингеренције ви не видите никакву логику? На сваком месту у члану 30. где пише „Привредна комора“ ми смо брисали и стављали да то буде: „Министарство просвете“. Господине министре, ми не верујемо Привредној комори, ми имамо још какву-такву веру у Министарство просвете, можда највише због вас лично, вашег става који је увек добронамеран и спремности да се дискутује.

Привредна комора је интересна организација. Привредна комора је удружење послодаваца. Привредна комора свуда и на сваком месту протежира своје поједине чланове. Како ћемо да дамо њима?

Ја не спорим да инструктор треба да постоји, као човек из струке који ће заједно са координатором као човеком из просвете да обавља едукацију ђака у процесу дуалног образовања. То није спорно, али ви сте ми дали у образложењу да сте надзор над издавањем лиценци и над регистром лиценци оставили у Министарству просвете. Али свака ствар, свако место за лиценцирање те особе...

Мене не можете тако лако убедити да ће особа која има, претпоставимо, три године средње школе за пет радних дана, за четрдесет сати, колико год да је мануелно спремна и обучена да ради на појединим апаратима, машинама или високопааметним машинама које ће се користити у процесу образовања, да ће таква особа за четрдесет сати бити у стању да буде неко ко је на равном нивоу са оним ко има факултетско образовање. Па ћемо још да оставимо да нам тог и таквог инструктора одреди Привредна комора?! Да ли је то она Привредна комора која је добила два милиона евра од Привредне коморе Швајцарске? Како ви мислите да ја могу да верујем да је то добро решење?

Ја вам кажем, нећу да вам говорим... А ово опет говорим из искуства о Привредној комори у Краљеву, шта, како и колико раде и који је начин њиховог функционисања и колики је партијски уплив у ту организацију. Зато је овај амандман Српског покрета Двери ишао у смислу и смеру да се што веће ингеренције дају Министарству просвете, јер у вас као у струку верујем, јер сам човек који је радио у просветној професији дуги низ година. Међутим, ви из неког разлога, који мени остаје потпуно нејасан, и даље све ингеренције остављате Привредној комори која је, понављам, једна апсолутно интересна организација, која ће на овај начин

моћи да остварује да ли своје, да ли нечије партијске или друге интересе. То ће показати време које ће, нажалост, бити пред нама. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Право на реплику, народни посланик Владимир Орлић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Чисто због помињања странке и опаске на тему читања.

Хајде, можда неко и не стигне да прочита баш сав материјал који може да има неке везе с овим о чему причамо. Не мислим ту само на текст закона и пратећа образложења, него, рецимо, и на ту стратегију о којој се доста говорило ових дана. Деси се, неко не стиже, нема времена. Али штета је, кад се већ добије у мишљењу за предложене амандмане од стране предлагача закона добро, заиста квалитетно написано мишљење, са феноменалним образложењем, да се бар то не прочита.

Ту се управо налази – то је овај материјал који смо ми добили – у одговору на амандман на члан 1, одговор на питање откуд Привредна комора и контекст везе са Стратегијом. Ево, буквално почиње реченица: „Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020. године“, и наставља, „прописано је, између осталог, директно укључивање послодаваца у креирање, развој и праћење средњег стручног образовања, као и успостављање одрживог система социјалног партнерства у средњем стручном образовању у Републици Србији.“ Па каже даље – увођење послодаваца у наставни процес као инструктора. Баш ова питања. Па онда – развијање система акредитације и сертификације послодаваца код којих се реализује практична настава; укључивање бар 10% послодаваца у реализацију практичне наставе; доношење одговарајућих закона и подзаконских аката. Дакле све то, по овој стратегији, Привредна комора Србије.

То кажем и због онога ко је поменуо али и због оних који су се позивали на Стратегију и везу са Привредном комором и учешћем послодаваца у процесу. Ево је овде, људи. Дакле, треба само погледати. Да ли ће неко да уважи и да се сложи, то је друга ствар, али није с неба пало, ево где се налази.

Но, кад смо већ споменули Швајцарску, на чему захваљујем, јесу ли они који се разумеју у све у међувремену сазнали колика је минимална цена рада у Швајцарској? Причали смо о томе. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

На члан 30. амандман су заједно поднели народни посланици Санда Рашковић Ивић, Дијана Вукомановић и Ђорђе Вукадиновић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Ђорђе Вукадиновић.

Изволите.

ЂОРЂЕ ВУКАДИНОВИЋ: Потпуно у духу онога о чему је говорио колега Весовић, придружујем се већем делу онога што је он говорио, а, богами, још неке колеге и лево и десно од наших клупа. Дакле, сви, и ова лева, десна, која год хоћете, опозициона групација скреће вам пажњу на две-три осетљиве тачке, кључне и болне тачке, по нама, овог закона.

Добра намера ту мени заиста није спорна, и ту се слажем са оним што је рекао колега Весовић. Има ту и неког концепта, мада је можда редослед како ти закони улазе у Парламент требало да буде другачији. Али тај закон, то сам рекао јуче или прекјуче, стоји и пада са улогом Привредне коморе. Нису случајно сви на то указивали. То што је то интересна организација, то је једна ствар, то што је ту велики уплив политике, то је друга ствар. Трећа ствар, Привредна комора је била готово замрла, готово у агонији. Као организација, оживела је не толико привредном активношћу последњих година колико одредбама, односно наредбом да сви привредни субјекти морају да буду учлањени у Привредну комору, па је сада, како бих рекао, мало дошла у бољу кондицију. Да ли ће она у таквом стању бити кроз неколико година, када овај закон треба да ступи на снагу и постане делотворан, то је велико питање.

Необично је, као што рекох, господине министре, што сте се ви негде измакли, колико може Министарство, задржавши се углавном на контролној, надзорној улози овде. Као што сам рекао, зашто комисија коју формира Привредна комора а да онда Министарство има једног члана у тој комисији? Зашто није обрнуто, зашто Привредна комора нема једног члана у комисији коју формира Министарство? Говорим о комисијама за акредитацију послодаваца.

Исто тако и сада, када је реч о овим другим стварима, просто превише стоји што на самом послодавцу, што на Привредној комори.

То су, рекао бих, најосетљивије тачке овог концепта. Иначе, намера није лоша, без обзира на то што су превелика реклама и пропагирање тог закона довели до тога да га људи почињу употребљавати у мало пејоративном смислу – ту су неке колеге биле у праву – као неку врсту, малтене, претећег аргумента или батине: „Ићи ћеш ти мени на дуално!“

Није то лоше, не сумњам да сте имали добре примере, да сте гледали добре примере Немачке, Аустрије и Швајцарске. Не сумњам ни да је ту било... Како је рекао, није било пуког преписивања, али мислим да је презахтевно, преамбициозно и да смо можда почели мало кућу од крова. У сваком случају, читав тај систем није постављен онако или бар оним

редоследом како стижу закони овде у Скупштину. Можда је, као што рекох, редослед требало да буде другачији.

Има времена, још две године, док то не постане оперативно. У суштини, мислим да се могу у том периоду ствари поправити и апелујем да се поправе.

Наравно да ви нећете повући закон, наравно да ће он бити изгласан. Нећу да трошим ни своје ни ваше време апелујући на то, али оно на шта заиста апелујем јесте да размислите, јер има времена да се можда неким накнадним поправкама, допунама тог закона у наредним месецима или наредних годину дана уважи нешто од овога што посланици предлажу, наравно, некада и мало политички, политикантски, демагошки, мотивисано оним или овим. Али, ако се пет, десет потпуно различитих посланика, који се међусобно не слажу ни око чега или скоро ни око чега, сложе да је ово осетљива и слаба тачка или потенцијално слаба и болна тачка закона, онда о томе треба макар размислити. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Божовићу, тражите реч или ...?

(Балша Божовић: Молим вас, који је члан у питању?)

Члан 30, амандман који су поднели народни посланици Санда Рашковић Ивић, Дијана Вукомановић и Ђорђе Вукадиновић.

На назив Главе VI, назив изнад члана 31. и члан 31. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Ћирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Реч има народни посланик Балша Божовић.

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Дакле, као што смо причали у начелу и када су у питању појединости, оцењивање и испити у дуалном образовању ће бити такви да ће се вршити по критеријумима које је наметнула Привредна комора Србије, онда, наравно, и приватне фирме, које ће до одређеног нивоа оцењивати како су се понашали ученици док су радили код њих – да ли су били послушни, да ли су били вредни, да ли су радили баш све што се тражило од њих. Дакле, то је начин на који се и у овом члану и у овој глави Предлога закона израбљују деца и уводи дечји рад, након 150 година, у Србији.

Ово је срамота за једну земљу која жели и тежи да постане модерна, европска, са европским вредностима, где се овакве ствари апсолутно

појављују. Дакле, немогуће је да неко у 21. веку дозволи, на основу закона, Устава, да се деца изабљују на овај начин.

Када смо говорили о закону, имали смо прилике да причамо о томе колико је добрих ствари било урађено у неком времену иза нас, колико је било само потребно да реформишемо предшколско, основно и средњошколско образовање, да средње стручне школе унапредимо, а не да уводимо дуално образовање, зато што је циљ дуалног образовања профит приватних фирми и тајкуна а не образовање деце која ће наставити да живе у Србији.

Други аргумент који смо изнели, а веома је важан, јесте тај да ће настати огромни диспаритети у развоју Србије. Регионални развој ће бити такав да ће општине које су данас сиромашне бити још сиромашније, а оне богате бити још богатије. Та разлика између генерално богатих и сиромашних у Србији никада није била већа него у последњих пет година док је Србију водила Српска напредна странка.

Дуално образовање не доноси апсолутно ништа добро. Дуално образовање је образовање које неће оснажити човека, неће га учинити грађанином, неће му улисти самопоуздање, неће га направити господарем његове судбине. Дуално образовање је образовање које ће покоравати човека, које ће га понижавати и од њега направити јефтин продужетак машине.

То није циљ за наш народ, то није циљ за грађане у Србији, зато што не желимо да се претворимо у робове, зато што не желимо да имамо друштво погнутих, друштво које неће ходати усправно, које ће радити све што каже вођа, које ће гласати онако како кажу тајкуни, друштво у коме неће бити демократије и владавине права.

Када смо говорили о јефтиној радној снази, говорили смо да је то основни циљ дуалног образовања. Уместо бесплатних уџбеника, које смо предлагали у више наврата од када министар Шарчевић долази у овај дом... Бесплатни уџбеници су очигледно уџбеници који уносе страх као појам у владајућу већину. Зашто? Зато што на сваки могући начин покушавају да просвете и просвете онај део друштва коме је то потребно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Божовићу, приводите крају.

БАЛША БОЖОВИЋ: Користим време...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Немате више ни по једном основу.

БАЛША БОЖОВИЋ: Имам седам и по минута.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Било је у току дана, али потрошено је.

БАЛША БОЖОВИЋ: Ја сам овлашћени, господине Арсићу.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Само тренутак, ево, проверићемо.

БАЛША БОЖОВИЋ: Господин Арсић није добро погледао. Ја као овлашћени имам време.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Пре ове дискусије имали сте минут и тридесет шест секунди.

БАЛША БОЖОВИЋ: Ја као овлашћени?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Да.

БАЛША БОЖОВИЋ: То није тачно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Зашто би вам неко одузео време, баш само вама? Немојте тако.

БАЛША БОЖОВИЋ: Господине Арсићу, искрено да вам кажем, сумњам да сте мерили то поштено.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Ево, проверите ви. Поштено је мерено, а ви проверите. Ако сам погрешно, спреман сам да вам се извиним и вратим вам минутажу.

БАЛША БОЖОВИЋ: Проверићу. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Право на реплику, народни посланик Владимир Орлић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Због помињања странке и, како беше, оних страшно нељудских ствари које су незамисливе у савременом друштву и у Европи 21. века, а ми их уводимо кроз дуално образовање.

Дакле, даме и господо, шта смо ми вечерас закључили? Тако нешто је незамисливо у модерном свету, посебно у Европи, ми га уводимо сада, ми нељуди. У ствари, можда и није немогуће, можда има у Швајцарској, али добро, то се не рачуна. Дакле, ми сада то страшно нешто уводимо по први пут; то је незамисливо у Европи, осим можда у Аустрији, је ли тако? А, добро, ни то се не рачуна. Дакле, тога нема нигде на свету, понајмање има у Европи, осим можда у Немачкој.

Хајде, људи, да се мало уозбиљимо, ако је икако могуће. То о чему се овде прича и што се упорно понавља, вероватно из пуне жеље да се довољно пута понови да би га можда неко на крају и прихватио, ето, само тако, на силу Бога, неће ићи, никакав дечји рад, даме и господо.

Учење? О учењу ми причамо, ко хоће да разуме и ко је у стању да разуме. Али, приче о робовском односу и о служењу вођи... Знате, тај ниво константног понављања једног те истог, а очигледно погрешног, уважавајући онога ко те ствари ради, могу да припишем само једном могућем разлогу. Наравно, то не ради – и то кажем зато што га максимално уважавам – зато што то стварно тако мисли. Немогуће је да човек стварно тако мисли. Он то може да ради само зато што то нпр. захтева извесни вођа, када о вођама причамо. Када себи дозволи да такве ствари понавља јавно пред овом салом и пред јавношћу која ово гледа, човек, само зато што то од

њега тражи вођа, на најбољи могући начин показује шта је заправо робовски рад. Примењује га сам и, у најмању руку, показује робовски морал. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: По Пословнику, народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, господине председавајући, ценећи вашу толерантност, повредили сте члан 107, а могли сте да искористите и мере из чл. 108. и 109, зато што ми, прво, нисте на време дали повреду. То је једно. Друго, колегу говорника Балшу Божовића нисте опоменули, јер на дневном реду су били инструктори и оцењивање. Он је причао о свему и грубо повредио достојанство.

Кад о сиромаштву причају они који су опљачкали грађане, а сада причају о њиховом сиромаштву, онда је то тешка повреда достојанства. Када они који су себе сместили у бајке и дворце а народ послали у басне, они који су се иживљавали производећи сиротињу која је једва преживљавала, када они уместо о инструкторима и оценама причају о сиромашнима, њиховим правима, о кифлама, о робовима, они који су направили беспослене робове, они коју су на стотине хиљада мајстора направили социјалним случајевима, они који се нису борили против сиромаштва већ против сиромашних, они који су људе натерали да празних стомака, празних џепова лутају по београдским предграђима... Њих сте пустили, и то је повреда достојанства, о којој не тражим да се гласа, да овде причају о неким робовима. Па њима су сви грађани били робови! Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Пошто не тражите да се Скупштина у дану за гласање изјашњава о повреди Пословника, сматрам да нисам у обавези да вам одговорим на ваше рекламирање повреде.

Овим бисмо завршили са данашњим радом. Настављамо сутра у 10 часова.

(Седница је прекинута у 18.00 часова.)